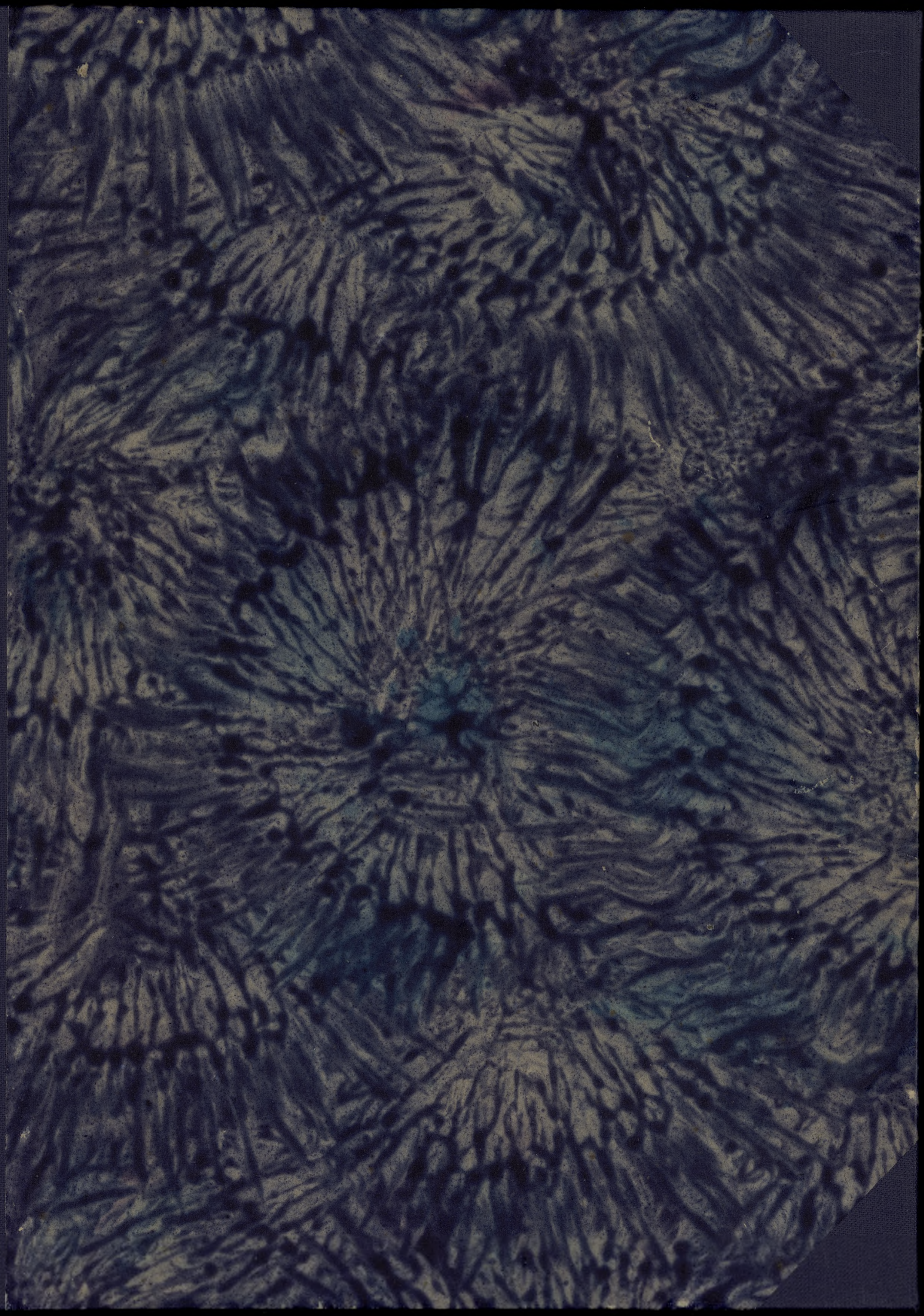

Opr. „Starodruk" 1960r.

Warszawa, 8/XI 20

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Najuprzejmiej uprzejmie się [illegible] i za łaskawe przesłanie mi odpowiedzi p. Dr. H. Buerka na artykuły P. T. K., – odpowiedzi, która zawiera wiele bardzo ważnych dla nas wskazań. Że nie myślę na to, że ta odpowiedź jest zarazem opinią Pana Profesora, pozwalam sobie dać silną [illegible] wyjaśnień co do charakteru „Wydawnictw" i organizacji prac nad nim.

Artykuły – jak i cały projekt prac nad „Wydawnictwem" – były moim opracowaniem, przedłożonym dla formalnego tylko zatwierdzenia Radzie Gł. P. T. K., która mi uwagi ni za wskazówki do decydowania o poruszanych tam kwestiach. Podkreślam to dlatego, że w referacie p. Dr. Buerka spotykam się z traktowaniem tej sprawy – jakby cały ów projekt prac (lub przygotowywane) przez dyletantów, nie orientujących się ani w rozmiarach ani w charakterze podejmowanych prac. Tymczasem – od początku powzięcia prac organizac. – sprawy w Radzie postawiłem tak, że wydawnictwo nasze [illegible]

ni Komitet Red., zrzuty z księgarni, tak że Komisja Red. P. T. K. powinna
wtedy tylko interesować się staraniem o zrobienie odpowiednich kroków
pół to przemilczała artykuł w § 16-19. Co zaś tyczy składu
Red. Kom. Red., to przemilczałem, że może na posiedzeniu Komisji
przez porozumienie z Wydz. Naukowym, - a mianowicie miałem przede,
aby w najbliższym dniach przystąpić do tej instrukcji - według
której ze Komitet (powołanie) bezpośrednio przez zebranie delegatów
tych i instytucji - bez udziału P. T. K.

Co zaś tyczy samego Słownika - to nie posiadam się na duchu
mniej, niż w obecnym stanie każdemu normalnie dać można. Ale
nie znam to wcale - jak wiadomo stoi p. dr. Brückner - aby tenże za-
mierzał kiedy zrezygnować z wydania tego swojego, jak mi się pomimo,
- aby bez tego poparcia słownika
„Słownika". W czasie rozmowy tej wspomnianej, o Zabłocie,
miałem sposobność rozmówić z prof. Brückner, Schickiem, Romanem -
i wszyscy oni mówili, że „Słownik" musi należy wydać - i że by-
dzie w pobliżu. Chcę tylko zwrócić jeszcze na zastrzeżenie: mowa
„Słownik" nie może być zwykłem dziełem - historycznym (jak to
wymaga p. dr. Brückner), lecz słownikiem encyklopedycznym, takim
niektóre mieszczą (np. historyczne lub archeologiczne) bez
wątpienia dużo w nim wiadomości do objaśnienia tekstu mi-
nionych. Naturalnie - podług zdania o tego rodzaju historycz-
nie będzie mowa o opracowaniu tego Słownika później. Aby

to byłe możliwe - niebędę zdobyć całej materyi dot, ról to zbiory dla Chrześcijańskiego - t.j. wydania mogłej wydania Chrześcijańskiego, wróżone na całe całe!

Pozwól tego - chcę i to dodać, że „Prawo" ma stać z innem o wysokim poziomie naukowym, ale przeznaczone nie dla znawców, lecz dla całego społeczeństwa. Podręcznik - dla średniego użytku szkoły nauk. (np. historyi) „Prawo" i z tym charakterem odda nowej postaci (np. z zakresu szczegółowej materyi, wiele wyjątków historyczno-statystyk., objaśnień, cytatów etc.) - i stać prawem za całkowite jego opracowanie. Ale widzisz że myślę na ten jego charakter prawdziwy, że nie jest potrzebne, aby miałeś w nim rację tylko jedną z teoretycznych naukowych - np. Pow. Prawdziwe Wydz. lub Pol. Admin. Mnichy. Stoję na stanowisku, że te teoretyczne tą powinno do wydawania nauki - wyłącznie naukowych, np. przez naukowe lub wydz. z'zdrowia, przynajmniej z obecnej chwili, kiedy wszelkie wydawnictwa są tak trudne, kiedy niemal ani jednego wydawcy prywatnego nie podejmie się publikowania pracy naukowej. Pomimo tego chcę o wydawnictwo, które znajdzie takie odbiorcy, nie jednego przeciwnika ale to, aby na cele wydawnictwa składał Chwalczek Kasowy, złożone składki.

Prawem - sens, że wydanie nowego „Prawa gospodarczego" stanie na wysokim poziomie naukowym, jest możliwe. Wyni-

ks. Bernie zaleceń od pracowników, którzy w tem wenątz uczestniczą - i od przyszłości.

Obecnie skupiam się na organizacji „Stronnictwa" powstałej w Instytucie Naukowym (Rada Naukowa, Zjazd Delegatów, Tow. Naukowe, Instytuty naukowe etc.) zaproszenie do współpracy z prośbą o wydelegowanie swych przedstawicieli na zebranie, które odbędzie się dn. 14, 15 czerwca r. b. w Warszawie. Zebranie to wybierze Referatora i Komitet Redakcyjny. (10-12 osób). Komitet Red. zajmie się ostatecznem ustaleniem „Zasad organizacji Stronnictwa" (m. in. sprawa współpracowników, o których jest mowa w § 8, 9 ankiety; systemu pracy redakcyjnej i redakcyjnej etc.), ustali budżet i t-d. Wtedy dopiero będzie się można zająć właściwą pracą przygotowawczą i wydawniczą.

Wczoraj otrzymałem, że na zebranie w dn. 14. XII. chrześcijańskiej zaproszeni - prócz delegatów Tow. Naukowych (instytutowych) Lublina i otrzymanych 12 osób z pośród innych polskich, które przez nasze biuro zgłosił się z tezami przyszłego „Stronnictwa". Chodzi mi o to, że skład delegatów nie. naukowych może być przypadkowy - i że zaproszenie tych 12 osób może się stać przyczyną utworzenia fałszywego Komitetu Redakcyjnego. Oprócz pp. prof. Brzeski, Romer, Strzeleckiego (ustnie) pisałem się na wniosek o przesłanie „Stronnictwa", chciałbym zwrócić się do Pana Profesora z prośbą o niezawodne wzięcie udziału w zebraniu. Do zaproszenia - oprócz z wszystkich - mam do powołania 11 osób - które wyraziły

z całym najlepszym szacunkiem (proszę mi zresztą nie przypisywać odpowiedzialności za błędy) - i mam nadzieję, że zostanie ona przyjęta przez Pana Profesora.

Łaskawy Pan Profesor przyjmie wyraz mojego szacunku i poważania

S. Mrozek

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE.

REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"

Warszawa, Karowa 31.

L: 12/31.

Warszawa,dnia 26 stycznia 1931 r.

Do

JWielmożnego Pana

Prof.Dr. Władysława Semkowicza.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, że JWPan Profesor został wybrany przez Radę Redakcyjną na I-em posiedzeniu dn.14/XII 1930 r. na członka Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego" i na Delegata Rady Redakcyjnej dla utworzenia Komisji Regjonalnej Krakowskiej./Regulamin Komisyj Regjonalnych § 2./

Mam nadzieję, że JWPan Profesor, w myśl ustnego porozumienia ze mną i ustnej obietnicy, nie odmówi Swej współpracy i zechce łaskawie wziąć udział w naszych pracach.

Nadmieniam, że posiedzenia Komitetu Redakcyjnego odbywać się będą 2 razy do roku i że koszty przejazdu ponosić będzie "Słownik Geograficzny". Ponieważ wg. § 5-go Regulaminu Komitetu Redakcyjnego członkowie Komitetu, nieobecni w Warszawie, mogą wybierać zastępców w wypadku, gdyby nie mogli przyjechać na posiedzenia Komitetu osobiście, uprzejmie proszę JWPana Profesora o zakomunikowanie, kogo JWPan Profesor wyznaczy na Swego zastępcę.

/-/

Co się tyczy Komisji Regjonalnej, to w najbliższym czasie będę w Krakowie i pozwolę sobie porozumieć się osobiście z JWPanem Profesorem.

Załączając Uchwały Rady Redakcyjnej i Uchwały Komitetu Redakcyjnego, wraz z załącznikami, pozostaję

z głębokiem poważaniem

REDAKTOR NACZELNY

/Prof.Dr.Stanisław Arnold./

8 załączników.

zał. I.

5

U C H W A Ł Y

RADY REDAKCYJNEJ "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"

POWZIĘTE NA I JEJ POSIEDZENIU dn.14.XII. 1930 roku.

I posiedzenie RADY REDAKCYJNEJ odbyło się dn.14.XII.1930 r.w lokalu POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO w Warszawie,ul.Karowa 31.Przewodniczył prof.E.Romer /Lwów/,vice-przewodniczącymi byli pp.:prof.Fr.Bujak /Lwów/ i prof.T.Wyniewiecki /Warszawa/,sekretarzem p.S.Małkowski /Warszawa/. W posiedzeniu wzięli udział:

A/ przedstawiciele 30 instytucyj i Towarzystw naukowych /przyczem 5 instytucyj nie było reprezentowanych z powodu choroby ich delegatów/.

B/ zaproszeni przez RADĘ GŁ.P.T.K.uczeni /6 osób,4 osoby zapowiedziały swój udział,lecz nie przybyły/,

C/ delegaci P.T.K. /2 osoby/.

UCHWALONO:

I/ Zasady opracowania "Słownika Geograficznego",przedstawione przez P.T.K.,zmienić w następujących punktach:

ad 1:nazwa brzmieć będzie:"Słownik Geograficzny Państwa Polskiego z uwzględnieniem ziem Polski historycznej oraz krain sąsiednich,zamieszkałych przez Polaków" /dezyderat; ostateczną decyzję powźmie Komitet Redakcyjny/.

ad 2:dokładne określenie tego obszaru ustali Komitet Redakcyjny.

ad 13:zamiast: "Układ S.G.będzie alfabetyczny" wprowadzić:Układ S.G.będzie w zasadzie alfabetyczny,w razie,gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu,Komitet Red. przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednie wnioski.

ad 15:/nowy tekst/ Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie.Stroną metodyczną i naukową pracy kierować będzie Rada Red.i Komitet RED.,powołane według oddzielnie przedstawionych zasad.Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Nacz.,mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

ad 16: /nowy tekst/ Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Red.przy współudziale Kom.Regjonalnych,powołanych przez Radę Red.i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych. Komisje Regj.będą istniały w miastach uniwersyteckich lub tych,które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np.Tow.Naukowe/.Materjał ten będzie zbierany według ustalonych kwestjonarjuszy /p.§ 8/.

/-/

ad 17 i 18:skreślić.

ad 19:zamienić na 17.

Nadto uchwalono wniosek prof.Bujaka:wszystkie nazwy miejscowe otrzymają odpowiednie objaśnienia językowe.

Upoważniono Komitet Red.do ustalenia szeregu drobniejszych szczegółów merytorycznych i redakcyjnych.

II/ Regulaminy:I.Rady Redakcyjnej,II.Komitetu Redakcyjnego,III.Komisyj Regjonalnych i IV.Biura Redakcyjnego /p.załączniki/.

III/ Do Prezydjum RADY REDAKCYJNEJ wybrano przez aklamację pp:

prof.dr.Eugenjusza Romera-jako przewodniczącego,prof.dr.Franciszka Bujaka i prof.dr.Bolesława Hryniewieckiego-jako vice-przewodniczących, p.Stanisława Małkowskiego i prof.dr.Jerzego Smoleńskiego-jako sekretarzy.

Nadto,na wniosek prof.F.Bujaka,przedstawicieli P.T.K.:

p.Aleksandra Janowskiego-jako vice-przew.
p.Aleksandra Patkowskiego-jako sekretarza.

Postanowiono zwrócić się do instytucyj,które nie przysłały delegatów na zebranie, z zapytaniem,czy wezmą udział w pracach nad "Słownikiem Geogr."Nadto postanowiono zaprosić do Rady Red.:Instytut Zachodnio-Słow.w Poznaniu,Instytut Kartogr. we Lwowie,i Generalnego Konserwatora przy Min.W.R. i O.P.

IV/ Na Redaktora Nacz.powołano przez aklamację prof.dr.Stanisława Arnolda.

V/ Do Komitetu Redakcyjnego wybrano przez aklamację pp.:

Fr.Bujaka,C.Ehrenkreutzową,B.Hryniewieckiego,S.Małkowskiego,K.Nitscha, S.Pawłowskiego,W.Podlachę,E.Romera,W.Semkowicza,J.Smoleńskiego.

VI/ Do Komisyj Regj.powołano pp.:krakowskiej-prof.W.Semkowicza,lwowskiej - dr.J.Wąsowicza,katowickiej -dr.W.Olszewicza,wileńskiej -prof.C.Ehrenkreutzową,poznańskiej-prof.S.Pawłowskiego,warszawskiej -dr.R.Danysz-Fleszarową. Pozostałe Komisje narazie nie zostały obsadzone.

V.Przewodniczący R.R.

/-/ B.Hryniewiecki

Sekretarz R.R.

/-/ St.Małkowski

Za zgodność:

S. Arnold

Redaktor Naczelny

xat. I A. 6

LISTA OBECNOŚCI

NA POSIEDZENIU RADY REDAKCYJNEJ "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO "

w dniu 14 grudnia 1930 roku.

Imię i nazwisko	Instytucja reprezentowana
1. A.Maciesza	Tow. Naukowe Płockie
2. kpt.S.Czarnecki	Wojsk.Inst.Geogr.,W-wa.
3. B.Świderski	Pol.Tow.Geol.,W-wa.
4. M.Siwak	P.T.K. W-wa.
5. J.Rzewnicki	P.T.Tatrz.,Oddział Warsz.
6. K.Szulc	S.G.Gosp.Wiejskiego,W-wa.
7. W.Olszewicz	Tow.Prz.Nauk na Śląsku,Katowice
8. A.Jonowski	P.T.K.,W-wa.
9. R.Romer	P.Akad.Umiej.,i osobiście /Lwów/.
10. J.Wąsowicz	Tow.Geogr.,Inst.Kart.,Tow.Lud.,Lw.
11. B.Hryniewiecki	P.T.Bot.i P.Rada Ochr.Prz.oraz osobiście, W-wa.
12. S.Pawłowski	Uniw.Pozn.,W.Mat.-Prz.,T.Geogr.Pozn. i osobiście,Pozn.
13. R.Jakimowicz	P.Muz.Arch.i P.T.Preh.,W-wa.
14. R.Gumiński	P.Inst.Meteor.,W-wa.
15. R.Buławski	Gł.U.Stat.,W-wa.
16. E.Warchałowski	Politechnika Warszawska.
17. A.Arnold	Wydział Hum.Uniwers.Warszawskiego.
18. C.Ehrenkreutzowa	I.N.-Bad.Eur.Wsch.i Osob.,Wilno.
19. R.Danysz-Fleszarowa	P.T.K.i P.Inst.Geol.,W-wa.
20. S.Małkowski	osob.W-wa.
21. S.Lencewicz	W.Mat.-Prz.U.W.i P.T.Geogr.,W-wa.
22. F.Bujak	W.Hum.U.L.,T.Nauk.L. i osob.,Lw.
23. W.Goetel	Ak.Górn.,P.T.Tatrz.,Kraków.

Mimo zapowiedzi nie przybyli pp.:J.Smoleński /Muz.Tatrz.w Zakopanem,W.Fil.U.Jag.,i osob.,Kr./,J.Borowik /I.Bałt./,A.Sujkowski /W.S.H.,

/-/

W-wa/,przedstawiciel W.Biura Hist.,nadto z zaproszonych osobiście: K.Nitsch,W.Podlacha,W.Semkowicz i J.Smoleński.Wymienione instytucje iosoby zadeklarowały swą współpracę w Słown.Geogr.

Po posiedzeniu RR.zgłosiły swój udział w pracy nad "Słownikiem" następujące instytucje:

Tow.Prz.Nauk w Lublinie /del.p.dr.S.Wojciechowski/.

Pol.Tow.Przyr.we Lwowie /del.p.dr.J.Dembowski/.

Pozn.Tow.Przyj.Nauk /del.p.prof.dr.S.Pawłowski/.

Politechnika Lwowska.

Tow.Nauk.Warszawskie.

Tow.Mił.Historji.Poznan.

Tow.Przyj.Nauk w Przemyślu.

zał. I B. 7

REGULAMIN RADY REDAKCYJNEJ "SŁOWNIKA GEOGR. PAŃSTWA POL."
przyjęty na I zebraniu R.R.dn.14.XII.1930 r.

§ 1. W skład RR. wchodzą:

A/ przedstawiciele instytucyj i Towarzystw naukowych, zaproszonych przez Radę Główną PTK. na I zebranie organizacyjne.

B/ 12 uczonych polskich, zaproszonych przez Radę Gł. PTK.

C/ 3 delegatów Rady Gł. P.T.K.

D/ Redaktor Naczelny, wybrany na I zebraniu RR.

§ 2. Skład RR., wymieniony pod p.A i B, może być uzupełniony drogą kooptacji.

§ 3. Członkowie Rady Gł. PTK., poza wymienionymi w § 1, C, mogą brać udział w zebraniach RR. z głosem doradczym.

§ 4. Prezydjum RR. składa się z przewodniczącego, 3 jego zastępców i 3 sekretarzy.

§ 5. Przewodniczący lub jeden z jego zastępców kierują obradami RR.

§ 6. Protokóły z posiedzeń RR. będą prowadzone w oddzielnej księdze przez sekretarzy RR. lub /pod ich kontrolą/ przez członków Biura Red. Każdy protokół będzie podpisany przez przewodniczącego lub jego zastępcę i jednego z sekretarzy.

§ 7. RR. będzie miała na celu:

A/ Ustalenie zasad opracowania Sł. Geogr. i śledzenie ich wykonania przez Kom. Red. i Redaktora Nacz.

B/ Wybieranie 10 członków Komitetu Red.

C/ Powoływanie Redaktora Naczelnego.

D/ Powoływanie Komisyj Regjonalnych.

§ 8. Celem wypełnienia zadań, wymienionych w § 8 A, RR, będzie otrzymywała dla każdego swego członka coroczne sprawozdanie z prac nad Słownikiem Geograficznym od Komitetu Redakcyjnego.

/-/

§ 9.Wszelkie wybory będą dokonywane zwyczajną większością głosów w głosowaniu tajnem na nazwiska,zgłoszone przed głosowaniem w prezydjum RR.W wypadkach,gdy ilość zgłoszonych kandydatów będzie odpowiadała ilości wybieranych członków Komitetu Red.lub delegatów do Kom.Regj.,głosowanie może być jawne.

§10.RR.będzie się zbierała przez pierwsze 3 lata co rok, a potem przynajmniej raz na 3 lata,nadto w miarę potrzeby,na wniosek Kom.Red.,Rady Gł.P.T.K. lub 5 członków RR.

§11.Akta i księgi protokółów RR.będą przechowywane w biurze Rady Gł.P.T.K.

Za zgodność:

S. Arnoldy

Redaktor Naczelny

Kat. I. C. 8

REGULAMIN KOMITETU REDAKCYJNEGO "SŁOWNIKA GEOGR. P.P.,"
uchwalony przez Radę Red. dn. 14.XII.1930 r.

§ 1. Komitet Redakcyjny będzie decydował o wszelkich metodycznych, technicznych i budżetowych sprawach, związanych z wydawnictwem Sł. Geogr. i zgodnych z zasadami, ustalonemi przez RR. na jej I zebraniu.

§ 2. Komitet Red. będzie się składał:

A/ z 10 członków, powołanych przez RR.

B/ z 2 delegatów Rady Gł. P.T.K.

C/ z Redaktora Nacz. i 2 jego zastępców.

Uwaga. Członkowie Rady Gł. P.T.K. /poza 2 wymienionymi/ mogą brać udział w posiedzeniach Kom. Red., lecz tylko z głosem doradczym.

§ 3. Prezydjum Kom. Red. będzie się składało z przewodniczącego, jego zastępcy i 2 sekretarzy.

§ 4. Komitet Red. będzie obierał na wniosek Redaktora Naczelnego 2 jego zastępców.

§ 5. Każdy z 10 członków KR., powołany przez RR., ma prawo delegować na zebrania KR. /w razie niemożności przybycia/ swego zastępcę, którego sam wyznaczy i którego nazwisko poda do wiadomości Redaktora Naczelnego.

§ 6. KR. będzie się zbierał w Warszawie przynajmniej 2 razy na rok lub w miarę potrzeby na wniosek Redaktora Nacz. lub 3 członków KR.

§ 7. Uchwały KR. będą podejmowane zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy składu Komitetu.

Uwaga. W razie zdekompletowania KR. przez ustąpienie jego członków Rada Red. przeprowadzi wybory uzupełniające.

§ 8. Protokóły KR. będą prowadzone w oddzielnej księdze przez sekretarzy Komitetu lub Biura Red. Podpisywać je będzie przewodniczący lub jego zastępca i jeden z sekretarzy.

§ 9. Akta i protokóły KR. będą przechowywane w biurze Rady Gł. P.T.K.

§10. Członkowie KR. będą otrzymywali co pół roku sprawozdania od Redaktora Nacz. /przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem zebrania/.

§ 11.O zebraniach członkowie KR.będą zawiadamiani przynajmniej na 2 tygodnie przed zebraniem. Członkowie KR.,którzy nie będą mogli przybyć na zebranie,zawiadomią o tem w ciągu dni 5 od d.otrzymania zawiadomienia Redaktora Nacz.,który zwróci się z zawiadomieniem do zastępcy.

§ 12.Członkom KR.,mieszkający poza Warszawą,będzie przysługiwało prawo do zwrotu kosztów podróży i utrzymania.

§ 13.Preliminarz budżetowy będzie uchwalany przez KR.na wniosek Redaktora Naczel.i przekazywany Radzie Gł.P.T.K. do zatwierdzenia i zrealizowania. Z wydatkowania uzyskanych sum KR.będzie składał Radzie Gł.PTK.corocznie sprawozdania.

Uwaga.Rokiem budżetowym będzie rok kalendarzowy.

§ 14.KR.może,w razie niemożności należytego prowadzenia przez Redaktora Naczelnego pracy redakcyjnej,wezwać go do ustąpienia z zajmowanego stanowiska,jeśli zaś to nie odniesie skutku,zwołać zebranie Rady Red.,która po rozpatrzeniu sprawy będzie mogła zawiesić Redaktora Nacz.w urzędowaniu i przystąpić do wyboru nowego Redaktora.

Za zgodność:

S. Arctowski

Redaktor Naczelny.

zał. I. d. 9

REGULAMIN KOMISYJ REGJONALNYCH "SŁOWNIKA GEOGR. P.P."
uchwalony przez Radę Red.dn.14.XII.1930 r.

§ 1.Komisje Regjonalne będą powołane celem współpracy z Kom.Red. w zakresie zbierania materjałów na terenie Rzeczypospolitej w poszczególnych regjonach.

§ 2.KRegjonalne będą powołane do życia przez Radę Red.na jej I zebraniu w ten sposób,że zostaną wybrani z pośród jej członków Delegaci,którzy zajmą się zorganizowaniem poszczególnych Komisyj.W skład tych Komisyj wejdą automatycznie członkowie Rady Red.

§ 3.KRegj.będą mogły samodzielnie kooptować nowych członków,powoływać korespondentów i tworzyć w obrębie poszczególnych województw Podkomisje.

§ 4.Organizację Komisyj ustali i prześle Delegatom Kom.Red.

§ 5.Komisje Regj.będą tymczasowo następujące:

A/ w Katowicach-dla woj.śląskiego,

B/ w Krakowie -dla woj.krakowskiego i kieleckiego.

C/ w Lublinie - dla woj.lubelskiego i wołyńskiego.

D/ we Lwowie-dla woj.lwowskiego,stanisławowskiego i tarnopolskiego.

E/ w Poznaniu -dla woj.poznańskiego.

F/ w Toruniu -dla woj.pomorskiego.

G/ w Warszawie-dla m.Warszawy,woj.warszawskiego,łódzkiego i białostockiego.

H/ w Wilnie-dla woj.wileńskiego,nowogródzkiego i poleskiego.

§ 6.Fundusze,niezbędne dla prac KRegj.,będą przewidziane w budżecie "Słownika Geogr.",ponadto będą mogły być uzyskiwane samodzielnie przez poszczególne Komisje.

Za zgodność:

Redaktor Naczelny.

Zał. I. E. 10

REGULAMIN BIURA REDAKCYJNEGO "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO P.P."

Uchwalony przez Radę Red.d.14.XII.1930 r.

§1.BIURO REDAKCYJNE będzie wykonywało wszelkie prace techniczne i naukowe,związane ze zbieraniem i opracowywaniem materjału dla "Słownika Geogr." i wydawaniem tego ostatniego.

§2.Kierownikiem BR.będzie Redaktor Naczelny lub I z jego zastępców.

§3.BR.będzie posiadało w Warszawie swoją pracownię wraz z niezbędnemi sprzętami i przedmiotami,potrzebnemi przy pracy.

§4.BR.będzie się składało z pracowników,powoływanych przez Redaktora Naczelnego.

§5.Uposażenie pracowników będzie obliczane w stosunku zł.125.miesięcznie za 21/2 godz.pracy dziennie.

§6.Ilość pracowników będzie ustalana na każdy rok w budżecie "Słownika Geogr."

§7.Dla wykonywania prac poza Warszawą będą mogli być powoływani do BR. pracownicy z pośród kandydatów,proponowanych przez przewodniczących Komisyj Regj.

§8.Wynagrodzenie zastępców Redaktora Nacz.będzie określone przez Komitet Red.

§9.Redaktor Nacz.,jego zastępcy i pracownicy BR.będą otrzymywali zwrot kosztów podróży,odbywanych w sprawach "Słownika Geogr."

§10.Kasowość i księgowość BR.będzie się znajdowała w rękach biura Rady Głównej P.T.K. Wszelkie wydatki będą mogły być czynione tylko na mocy asygnat, podpisywanych przez Red.Nacz.w ramach uchwalonego budżetu.

Za zgodność: S. Arctowski

Redaktor Naczelny.

zał. II. 11

U C H W A Ł Y

KOMITETU REDAKCYJNEGO " SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO,"

powzięte na posiedzeniu dn.14 grudnia 1930 r.

Pierwsze posiedzenie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geogr."odbyło się dn.14.XII.1930 r./w lokalu Pol.Tow.Kraj.,w Warszawie,ul.Karowa 31./ i trwało od g.17 do 20. W posiedzeniu tem wzięli udział: a/wybrani przez Radę Red.:prof.dr.F.Bujak,prof.dr.C.Ehrenkreutzowa,prof.dr.B.Hryniewiecki, p.S.Małkowski,prof.dr.S.Pawłowski,prof.dr.E.Romer.b/delegaci PTK.:dr. R.Danysz-Fleszarowa i p.M.Siwak. c/Redaktor Naczelny,prof.dr.S.Arnold.

I. Komitet Red.ukonstytuował się w sposób następujący:przewodniczący - prof.E.Romer,vice-przewodniczący -prof.B.Hryniewiecki,sekretarze-prof. C.Ehrenkreutzowa i p.St.Małkowski.

2. Przedyskutowano treść kwestjonarjusza,przedstawioną przez Red. Nacz.i uchwalono,aby na podstawie materjału dyskusyjnego Redaktor przygo= tował projekt kwestjonarjusza,rozesłał dla zaopinjowania członkom Komitetu i wniósł na najbliższe posiedzenie Komitetu.Polecono również Redaktorowi opracowanie projektu kwestjonarjusza regjonalnego.

3. Przyjęto preliminarz budżetowy na czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1931 r. Upoważniono Redaktora do zawarcia z Towarzystwem Naukowem Warsza= wskiem umowy w sprawie wynajęcia lokalu./p.zał./

4. Ostateczne ustalenie redakcyjne "Zasad opracowania Sł.Geogr." postanowiono odłożyć do następnego posiedzenia Komitetu.

V.Przewodniczący Kom.Red.
/-/B.Hryniewiecki

Sekretarz Kom.Red.
/-/ St.Małkowski

Za Zgodność: S. Arnold
Redaktor Naczelny

zał. II A. 12

P R E L I M I N A R Z B U D Ż E T O W Y

BIURA REDAKCYJNEGO "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO,"
uchwalony przez Komitet Redakcyjny dnia 14 grudnia 1930 r.

I/Preliminowane wydatki na czas od 1 stycznia 1931 r.do 31 grudnia 1931 r.

1.Pobory pracowników	zł.	17.100
2.Wynajęcie lokalu	,,	15.000
3.Druki,koszta kancelaryjne	,,	14.500
4.Zwrot koszt.podr.dla kom.R.	,,	1.000
5.Pomoce naukowe	,,	2.000
6.Badania terenowe	,,	5.000
Razem	zł.	54.600

II/Uzasadnienie:

Uwaga. Preliminarz jest opracowany w zasadzie w/g "Kosztorysu", przygotowanego przez Radę Główną Pol.Tow.Kraj. Pewne odchylenia są niżej bliżej wyjaśnione.

ad I. "Kosztorys" przewidywał 15.000 zł., sumę tę jednak wypadło zwiększyć o 2.100 zł., a to celem jaknajszybszego wykonania prac wstępnych, mianowicie przygotowania kartoteki nazw miejscowych. Preliminowana suma obejmuje:

a/	pobory 4 prac.	po zł.	200	mies.	rocznie	zł.	9.600
b/	,, 5 ,,	,, ,,	125	,, =	,,	,,	7.500
					razem	zł.	17.100

/ pobory pracowników liczą się po zł.50 mies.za 1 godz. pracy dziennie/.

ad 2. Nieprzewidziane w "Kosztorysie" koszta wynajęcia lokalu zostały objęte ryczałtową kwotą zł.15.000, tyle bowiem wypadnie zgóry zapłacić Tow.Nauk.Warsz., o ile dojdzie do skutku umowa, przewidująca oddanie lokalu na potrzeby Biura Red."Słownika".

ad 3. Przewidywane w "Kosztorysie" 25.000 zł.na druki, uległy zmniejszeniu do 14.500 wskutek tego, że wypadło wprowadzić do preliminarza pozycję 2-ą, ponadto i dlatego, że druk niektórych formularzy /np.kwestjonarjuszy/ będzie mógł być wykonany w następnych latach pracy. Prel.pozycja uwzględnia przygotowanie ok.500.000 kartek skorowidzowych i ok.60.000 kwestjonarjuszy na łączną sumę zł.12.500, oraz nabycie maszyny do pisania, powielacza, papieru, pudełek do kartoteki i materjałów kancelaryjnych-za zł.2.000.

/-/

ad 4. Wobec tego, że 8 członków Komitetu Red. musi 2 razy do roku przyjeżdżać na posiedzenia do Warszawy, przewiduje się zwrot kosztów podróży w wysokości zł. 125 dla osoby.

ad 5. Pozycja zł. 2.000 jest preliminowana na nabycie "Skorowidzów" Gł. Urz. Stat., "Słownika Geogr." Chlebowskiego, in. wydawnictw pomocniczych oraz map sztabowych.

ad 6. W badaniach terenowych, które będą prowadzone w sierpniu i wrześniu b.r., weźmie udział ok. 8 osób. Tytułem zwrotu kosztów podróży oraz honorarjum będą one otrzymywały ok. 500 zł. za 2 miesiące, t.j. razem zł. 4.000. Pozostałe tysiąc zł. przeznacza się na zwrot kosztów podróży Redaktora Nacz. i Biura Red., podejmowanych w sprawach organizacyjnych.

V. Przewodniczący Kom. Red.

/-/ B. Hryniewiecki

Sekretarz Kom. Red.

/-/ St. Małkowski

Za zgodność:

Redaktor Naczelny

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"
Warszawa, Karowa 31.

L: 20/31.

Warszawa, dnia 9 lutego 1931 r. 13

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

W odpowiedzi na pismo WSzanownego Pana z dn. 3-go lutego 1931 r. uprzejmie dziękuję za łaskawe wyrażenie gotowości współpracy z nami nad "Słownikiem Geograficznym".

Co się tyczy poruszonych w liście kwestyj, pozwolę sobie przybyć w najbliższym czasie do Krakowa i omówić je z WSzanownym Panem Profesorem osobiście.

Pozostaję z poważaniem

REDAKTOR NACZELNY
S. Arnold
/Prof.Dr. Stanisław Arnold./

J.Wielmożny Pan
Prof.Dr. Wł.Semkowicz
KRAKOW
Studencka 15.

PO

RE

Warszawa, dnia 25 lutego 1931 r. 14

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"
Warszawa, Karowa 31.

L: 32/31.

Do
Pana Profesora
Dr. Władysława Semkowicza
w Krakowie.....

Zgodnie z uchwałą, powziętą na posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego w dniu 14/XII r.ub. pozwalam sobie przesłać projekt kwestjonarjusza dla badań terenowych "Słownika Geograficznego", a zarazem uprzejmie proszę o łaskawy zwrot kwestjonarjusza z ewentualnemi poprawkami i uzupełnieniami oraz opinją co do jego wartości, w terminie, o ile można, najwcześniejszym a najpóźniej do dnia 15-go marca b.r. Terminu tego nie można przesuwać na czas późniejszy, bowiem w dniu 20-ym marca r.b. ma się odbyć posiedzenie Komitetu Redakcyjnego,/o czem w najbliższych dniach zostaną rozesłane odpowiednie zawiadomienia/ a winienem na posiedzenie Komitetu przygotować ostateczny projekt kwestjonarjusza.

Pozwalam sobie dodać, że do kwestjonarjusza będą dodane "Wskazówki", pouczające w jaki sposób kwestjonarjusz należy wypełniać.

Pozostaję z głębokiem poważaniem

REDAKTOR NACZELNY
S. Arnold
/Prof.Dr. Stanisław Arnold./

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"
Warszawa, Karowa 31.
L: 38/31.

Warszawa, dnia 5 marca 1931 r.

15

Do
Pana Profesora
Dr. Władysława Semkowicza
w Krakowie

Niniejszem mam zaszczyt uprzejmie prosić o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego", które odbędzie się w Warszawie dn.22 b.ma/nie zaś dn. 20 marca, jak nadmieniłem w piśmie z dn. 25 ub.m. L: 32/31/ o godz. 11 przed południem w lokalu Biura Redakcyjnego, Karowa 31.

Zgodnie z § 11 Regulaminu Komitetu Redakcyjnego uprzejmie proszę o łaskawe zakomunikowanie mi, czy W.Szanowny Pan Profesor będzie mógł przybyć osobiście, czy też wydeleguje Swego zastępcę. W tym ostatnim wypadku wdzięczny będę za wiadomość, kogo W.Szanowny Pan Profesor wyznaczy na Swego delegata i /w razie gdyby W.Szanowny Pan Profesor nie mógł go sam zawiadomić o terminie zebrania/ jaki jest jego adres, abym zdążył wysłać mu odpowiednie zaproszenie.

Wreszcie nadmieniam, że Biuro Redakcyjne pokrywa koszta podróży zamiejscowych Członków Komitetu Redakcyjnego.

Porządek obrad będzie następujący:

1. Odczytanie protokółu z posiedzenia poprzedniego.
2. Sprawy lokalowe.
3. Sprawy budżetowe.
4. Kwestjonarjusze dla badań terenowych.
5. Organizacja Komisyj Regjonalnych.
6. Wolne wnioski.

Pozostaję z głębokiem poważaniem

REDAKTOR NACZELNY

/Prof. Dr. Stanisław Arnold./

16

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 18 kwietnia 1931 r.

L. dz. 71/31

2.J.Gr.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Zwracam się do Pana Profesora z zapytaniem, czy posiedzenie Komisji Regjonalnej Krokowskiej odbędzie się w dniu 26 b.m. i jeżeli tak, to o której godzinie.

Chciałbym bowiem zgodnie z naszą rozmową na to posiedzenie przybyć, o ile obecność moja w tym celu w Krakowie byłaby pożądana.

W oczekiwaniu odpowiedzi przesyłam wyrazy głębokiego poważania

A. Mroka

JWielmożny Pan
Prof.Dr.Władysław Semkowicz
Kraków
Studencka 15.

17

Warszawa, dn. 28/IV 1931 r.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Do
JWPana
Prof. Dr. Władysława Semkowicza
w Krakowie

L. dz. 81/31

Wobec rozpoczęcia prac nad "Słownikiem Geograficznym Państwa Polskiego", który, zgodnie z programem wydawniczym, ma objąć wszystkie nazwy geograficzne, występujące na ziemiach Rzeczypospolitej i krajów sąsiednich, zamieszkałych przez Polaków lub historycznie z Polską związanych - Redakcja "Słownika" przystąpiła do zestawienia całokształtu materjału toponomastycznego, m.in. także nazw, dotyczących poszczególnych regjonów, terytorjów, jednostek geograficznych, określanych odrębnemi nazwami w życiu lub nauce, nadto podziałów administracyjnych i t.p. Ponieważ zestawienie takie nie może być uczynione tylko na podstawie opracowań, lecz w pierwszym rzędzie na podstawie informacyj fachowców, ponieważ nadto musi być zrobione przed przystąpieniem do właściwej pracy wydawniczej, przeto pozwalam sobie zwrócić się do JWPana Profesora z uprzejmą prośbą o łaskawe nadesłanie wykazu nazw, dotyczących poszczególnych regjonów i terytorjów, które występują w związku z badaniami w zakresie historji i które winny być umieszczone w "Słowniku".

Mając nadzieję, że WPan nie odmówi powyższej prośbie, oczekiwać będę łaskawej odpowiedzi, jednocześnie zaś pozwalam sobie załączyć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

REDAKTOR NACZELNY
S. Arnold
/Prof.Dr. Stanisław Arnold/.

Warszawa, 22/5 [illegible] r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Mi wprawdzie odrzucił mi list Pana Profesora, chciałem jednak mieć dokładniej ustalić sprawę pomówienia p. Kleinpfeffera w współpracy w „Słowie" S. J. przedewszystkiem chwilowej ewentualnego wpisania i możności wpowadzenia go do Komitetu Redakcyjnego. Niestety — na razie nie jestem pewien pomyślnego rozwiązania. Wtedy mówiłem z p. Kleinpfefferem o pewnych zmianach, które niewątpliwie dałoby przeprowadzić na organizacji Komitetu Redakcyjnego z Mikołajem Wentą. — I miałem zamiar z tych właśnie przyczyn ustąpić ostatecznie redaktorstwo, powierzając mu właśnie pracę, związaną z niedzielnością tych Komitetów. Co się bowiem tyczy pieniędzy, palnie odrzucam z F. K. N., bo się nie dał ściągnąć wyłącznie na potrzeby Biura Red., że nie mam, czy da się coś wydusić z tych samych zamożnych (nam chwilowo nie przeciwnych wydawnictw — ale redaktorstwo ani przy

charakterów). W każdym razie – nie rezygnuję z dalszych starań co do zdobycia jakichś sum dla p. Chmurkowej – i w razie w Min. Spr. Wew., jak i w F. H. H. Całą moją winę widzę przestawienie – moje prośby – na posiedzeniu Komitetu Redakc. (odbyć się zapewne 7 lub 8 grudnia), na którem zwłaszcza przedmiotem ma być przyszły.

Moje prace nad „Sbornikiem" posuwają się szybko naprzód. Komitet Redakc. zajmuje się prawie materjał nadsyłany. W najbliższym czasie może być przystąpione do ostatecznego ustalenia kwestjonarjuszu i uporządkowania kartotek. Natychmiast po dopięciu procedur. Waszych prac wpłynęło się z chwilą opracowania kwestjonarjusza – t.j. od przeszło roku. Z „Atlasem" mam w tym roku trochę kłopotu, bo nie dostałem pełnej zasiłku z Ministerstwa i prace częściowo stanęły. Mam jednak nadzieję, że się mi się przecież dostanie i że w całym ciągu prace będą mogły prowadzić.

Panicz, przesyłam wyrazy szczerego uszanowania i poważania

L. Wolf

19

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 24 listopada 1931 r.

L. dz. 288/31

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić W.Sz.P.Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, 7/XII /poniedziałek/, o godz.4-ej p.p. w lokalu Redakcji, Karowa 31.

W razie, gdyby W.Sz.P.Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez W.Sz.P. Profesora zastępcy.Pozwalam sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Wreszcie pragnę dodać, że w najbliższych dniach zostaną przesłane materjały, związane z porządkiem obrad zebrania /w załączeniu/, a mianowicie projekt kwestjonarjusza i projekt zasięgu terytorjalnego "Słownika Geograficznego".

Zechce W.Sz.P.Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego poważania

S. Arctowski

1 załącznik.

JWPan Profesor

Dr.Władysław Semkowicz

Kraków,ul.Studencka 15.

Załącznik do pisma L.dz.288/31.

20

Porządek obrad

zebrania Komitetu Redakcyjnego w dn.7/XII 1931 r. o g.4 p.p.

1. Odczytanie protokółu z posiedzenia z dnia 22 marca 1931 r.
2. Sprawozdanie Redaktora Naczelnego za rok 1931:
   a. organizacyjno-naukowe
   b. finansowe.
3. Wnioski Redakcji w sprawie "Zasad opracowania "Słownika":
   a. kwestja układu regjonalnego czy alfabetycznego /na zasadzie uchwały Rady Redakcyjnej z dn.14/XII 1930 r./
   b. kwestja zasięgu terytorjalnego "Słownika".
4. Kwestjonarjusz dla badań terenowych "Słownika Geograficznego".
5. Plan pracy na rok 1932.
6. Preliminarz budżetowy na rok 1932.
7. Wolne wnioski.

1) Polska w granicach Dziś. - najdokładniej.
2) " w granicach hist. z końca XVIII - dość dokładnie.
3) " a) granice hist. zachodniej (Śląsk, Pomorze)
   b) " etnogr. (Mazury Pruskie) } wzmianka, potem krótko

15000 na płace pracow.

I. Pomorze
II. Wypol.
III. Kujawy
IV. Mazowsze
V. Prusy
VI. Śląsk
VII. Prz.-Żyw.
VIII. Małopol.
IX. (Podlasie Litwa) Kresy
X. Podlasie
XI. Polesie
XII. Wołyń
XIII. Ruś, Podole
Podole: wsi.

Załącznik do pisma L.dz.288/31.

Porządek obrad

zebrania Komitetu Redakcyjnego w dn.7/XII 1931 r. o 6.4 p.p.

1.Odczytanie protokółu z posiedzenia z dnia 22 marca 1931 r.
2.Sprawozdanie Redaktora Naczelnego za rok 1931:
a. organizacyjno-naukowe
b. finansowe
3.Wniosek Redakcji w sprawie "Zasad opracowania "Słownika":
a.Sprawa układu topjonalnego czy alfabetycznego
/na zasadzie uchwały Rady Redakcyjnej z dn.14/XII
1930 r./
b.Uwzględnienie terytorjalnego "Słownika".
4.Subwencje dla badań terenowych "Słownika Dialektalnego".
5.Plan pracy na rok 1932.
6.Preliminarz budżetu na rok 1932.
7.Wolne wnioski.

21

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 28 stycznia 1932 r.

L. dz. 15/32

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić W.Sz.Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, dnia 14.II. 1932 r./niedziela/, o godz. 11 przed południem, w lokalu Redakcji, Karowa 31.

W razie, gdyby W.Sz.Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez W.Sz.Pana Profesora zastępcy. Pragnę jednak prosić, aby, ze względu na doniosłość spraw, które będą przedmiotem obrad, zechciał Pan Profesor łaskawie przybyć w miarę możności osobiście. Pozwalam sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Jednocześnie z niniejszym listem przesyłam mapę ram terytorjalnych "Słownika Geograficznego" oraz Kwestjonarjusz do badań terenowych.

Zechce W.Sz.Pan Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

A. Mroz

1 załącznik.

JWPan Prof.Dr.W.Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

Zał. do L. 15/32.

12

Porządek obrad

zebrania Komitetu Redakcyjnego

"Słown.Geogr." dn.14.II.1932 r.

1/Odczytanie protokółu z posiedzenia poprzedniego.

2/Sprawozdanie finansowe Redaktora Naczelnego.

3/Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

4/Wnioski na posiedzenie Rady Redakcyjnej:

a/Sprawozdanie z działalności Redakcji "Słownika Geograficznego",

b/Zmiana regulaminów

c/Zagadnienie alfabetycznego lub regjonalnego układu "Słownika".

5/Tekst Kwestjonarjusza do badań terenowych "Słownika Geograficznego".

6/Mapa ram terytorjalnych "Słownika Geograficznego".

7/Plan pracy na rok 1932.

8/Wolne wnioski.

Zał. do l. 15/32.

Mapa
ram terytorjalnych
Słownika Geograficznego.

Współczesne granice państw
Teryt. zamieszkałe przez Polaków ponad 5% } Kat. I.
Granica zach. Polski z r. 1138 } Kat. II.
Granica Polski z r. 1772 } Kat. III.
Polska XVIII w. Kat. IV.
Granica najdalszego zasięgu ziem polskich

PODZIAŁKA 1:5,000,000 1 cm = 50 km

ESTONIA
INFLANTY
KURLANDIA
ŻMUDŹ
POMORZE
PRUSY KRÓL.
NIEMCY
ŁUŻYCE
CZECHY
MORAWY
SŁOWACZYZNA
MOŁDAWIA
WOŁOSZCZYZNA
ROSJA

22a

Objaśnienia do mapy ram terytorjalnych "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego"

Zgodnie z przyjętemi przez Komitet Redakcyjny "Zasadami opracowania Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" nowy Słownik Geograficzny winien objąć w pierwszym rzędzie ziemie dzisiejszej Polski, a nadto terytorja krajów sąsiednich, historycznie lub geograficznie z niemi związanych. Obszar ten został dokładnie przez Komitet Redakcyjny ustalony.Ponieważ nie wszystkie terytorja, znajdujące się poza granicami Polski dzisiejszej są jednakowo ważne dla "Słownika" pod względem geograficznym,kulturalnym, historycznym lub narodowym, sporządzona została przez Redakcję "Słownika" mapa, wykazująca stopień wyzyskania poszczególnych terytorjów zależnie od ich ważności.Poszczególne ziemie będą opracowane z mniejszą lub większą dokładnością zarówno w zestawieniu haseł /wykazu osad,rzek,gór/, jak i ich opracowania.Odpowiednie stopnie oznaczono numerami, a mianowicie:

Stopień I obejmuje Polskę dzisiejszą oraz terytorja, znajdujące się poza Polską, posiadające przynajmniej 5% ludności polskiej.Na tym terenie "Słownik Geograficzny" uwzględni wszystkie nazwy geograficzne, a więc nazwy wód, gór, najdrobniejszych nawet osiedli ludzkich, o ile posiadają oddzielną nazwę i nazwy polne.Ponadto "Słownik Geograficzny" da dla tego stopnia opis wszystkich terytorjów, wchodzących w skład ziem polskich, współczesnych i historycznych, jak np.Pomorza,Śląska etc., nadto województw, powiatów, diecezyj. Natomiast nie będzie podawał nazw ludów /materjał etniczno-językowy będzie podany w obrębie poszczególnych terytorjów/.

Nazwy hydro- i orograficzne muszą być podane wszystkie bez wyjątku.

Stopień II obejmuje terytorja, znajdujące się: a/na zachodzie: między granicą obszaru, wymienionego w p.I, granicą Polski Bolesława Krzywoustego z r.1138, b/na wschodzie i północy: między powyższą granicą a granicą Polski z r.1772.

/-/

Na tym terenie będą podane opisy wszystkich terytorjów, nazwy geograficzne, które występowały w związku z historją Polski, te, które odegrały wybitniejszą rolę w okresie rozbiorowym i nazwy tych miejscowości, które posiadają dzisiaj ludność polską.

Co do materjału hydro- i orograficznego należy podać tylko ważniejsze objekty np.rzeki, jeziora.

III stopień obejmie ziemie między granicą z r.1772 a największą granicą państwa polskiego z w.XVII.

Wobec tego, że terytorja, objęte tym stopniem, pozostawały krótko w związku z Polską, należy podać nazwy geograficzne, hydro- i orograficzne jeszcze w większym wyborze niż w stopniu II. Natomiast opisy terytorjów będą podane tak, jak w stopniu II.

IV stopień obejmie ziemie, znajdujące się poza powyższemi granicami, a będące kiedykolwiek związane z Polską. Na tym obszarze podane będą tylko opisy wszystkich terytorjów.

Ponieważ mapa ma charakter tylko orjentacyjny, przy określaniu terytorjów wyznaczono na niej granice, oparte na podstawach historycznych.

Ze względu na to, że dla miejscowości, położonych poza granicami Polski, podstawą będą oficjalne wykazy miejscowości poszczególnych państw i dzisiejsze materjały statystyczne - przy ustalaniu nazw należy bez względu na granicę, wykreśloną na mapie, oprzeć się na jednostkach administracyjnych dzisiejszych /np. powiatach/ i uwzględnić wszystkie nazwy w ich granicach.

KWESTJONARJUSZ

do badań terenowych "Słownika Geograficznego P.P."

.....
/oficjalna nazwa miejscowości
i jej charakter, p. Wskazówki I/.
.....
woj ództwo powiat gmina parafja

I. Nazwa:
A. a. Jak nazwa osady brzmi w ustach ludności miejscowej?
b. Jaki jest jej drugi przypadek?
c. Jaka jest jej forma przymiotnikowa?
B. - Jakie jest jej najstarsze brzmienie i jakim zmianom ulegała w przeszłości?/podać źródło pisane, drukowane lub inne/.

II. Władze i urzędy:
A. - Jakie osada posiada władze i urzędy/administracyjne, sądowe, skarbowe, pocztowe, kościelne, szkolne etc./?
B. - Jak daleko jest do
a. miasta powiatowego /podać nazwę/,
b. gminy /podać nazwę/,
c. poczty /podać nazwę/,
d. najbliższej stacji kolejowej /podać nazwę/.
C. - Jeśli w osadzie jest: a. gmina, b. parafja /katolicka, unicka, ewangelicka i t.d./, to jakie osady należą do
a. gminy,
b. parafji.

III. Położenie geograficzne:
A. a. J a k i e s ą w s p ó ł r z ę d n e g e o g r a f i c z n e?
b. J a k i e j e s t w z n i e s i e n i e n a d p o z i o m e m m o r z a?
c. Jaki jest obszar w ha /lub innych miarach znanych na miejscu/ ziemi, należącej do osady?
B. - Jakie są najważniejsze cechy krajobrazu w granicach osady, czy są:
a. lasy,
b. torfowiska,
c. góry /podać wysokość w metrach/,
d. wzgórza /podać wysokość w metrach/,
e. skały,
f. wyspy,
g. doliny.
/Jakie są ich nazwy/.
C. - Czy są w granicach osady i jakie posiadają nazwy
a. 1. rzeki, wzgl. rzeczki,
2. potoki,
3. brody,
4. kanały,
5. źródła /ew. jaki jest ich skład mineralny?/,
b. 1. jeziora,
2. stawy,
3. bagna,
4. moczary,
5. błota.
/Jaka jest ich głębokość w metrach i powierzchnia w ha?/.
D. a. Jaka jest gleba w granicach osady? /podawać w terminologji miejscowej z objaśnieniami znaczenia/.
b. Ile ziemi w ha /lub w miarach, które są znane na miejscu/ wypada na poszczególne klasy gruntowe?

KWESTIONARIUSZ

do badań terenowych "Słownika Geograficznego P.P."

.....

/artykuł nazwa miejscowości
i jej charakter,p.Wskazówki I/.

.....

I.Nazwa: woj. ...... powiat ..... gmina ..... parafia

A.a.Jak nazwa osady brzmi w ustach ludności miejscowej?
b.Jaki jest jej drugi przypadek?
c.Jaka jest jej forma przymiotnikowa?
B.- Jakie jest jej nazwisko brzmiące i jakim zmianom ulegała w przeszłości?/podać źródło pisane, drukowane lub inne/.

II.Władze i urzędy:

A.- Jakie osada posiada władze i urzędy/administracyjne, sądowe,skarbowe,pocztowe, kościelne, szkolne etc./?
B.- Jak daleko jest do
a.miasta powiatowego /podać nazwę/.
b.gminy /podać nazwę/.
c.poczty/podać nazwę/.
d.najbliższej stacji kolejowej /podać nazwę/.
C.- Jeśli w osadzie jest: a.gmina,b.parafia /katolicka,unicka,ewangelicka i t.d./, to jakie osady należą do
a.gminy.
b.parafii.

III.Położenie geograficzne:

A.a.Jak jest oddalona od
b. najbliższej wzniesienia nad poziomem morza?
c.Jaki jest obszar w ha /lub innych miarach/ zajmowanych na miejscu/ zajmowanej przez osadę?
B.- Jakie są natężenia osoby krajobrazu w granicach osady, czy są:
a.lasy,
b.torfowiska,
c.góry /podać wysokość w metrach/,
d.wzgórza /podać wysokość w metrach/,
e.skały,
f.wyspy,
g.doliny.
/jakie są ich nazwy/.
C.- Czy są w granicach osady i jakie posiadają nazwy
a.jeziora, wągl. rzeczki,
2.potoki,
3.brody,
4.kamienie,
5.źródła /ew.jaki jest ich skład mineralny?/.
b.1.jeziora,
2.stawy,
3.bagna,
4.mszary,
5.błota.
/jaka jest ich głębokość w metrach i powierzchnia w ha?/.
D.a.Jaka jest głeba w granicach osady? /podawać w terminologii miejscowej wraz z objaśnieniami znaczenia/.
b.Jie ziemi w ha /lub w miarach, które są znane na miejscu/ wypada na poszczególne klasy gruntowe?

c. Ile ha obejmują poszczególne kultury:
1. grunta orne,
2. ogrody,
3. pastwiska,
4. łąki,
5. lasy,
6. nieużytki.

d. Ile ha zajmują:
1. drogi,
2. zabudowania.

IV. Położenie topograficzne:

A.- Jaki jest kształt i położenie osady /podać plan lub szkic planu, uwzględniający: a. formy terenu, b. wody, c. skupienie poszczególnych osiedli z wymienieniem nazw zagród, tartaków, cegielni, karczem, d. ich stosunek do dróg, przebiegających przez osadę/.

B. a. Jak są budowane domy i z czego /podać fotografję lub rysunek chaty/.
b. Jaki jest rozkład zabudowań gospodarskich? /podać typowe przykłady, o ile możności z planem/.

C. a. Jakie są nazwy przysiółków, części wsi, łąk, ugorów /ewent. uroczysk, polan, hal, kopców, kurhanów, okopów, grodzisk etc./?
b. Podać nazwy większych ew. starszych obszarów polnych.

V. Informacje historyczne:

A. a. Jakie są najstarsze daty, dotyczące powstania lub pojawienia się osady? /podać źródła/.
b. Jaka była przynależność administracyjna i kościelna osady?

B.- Jak się przedstawia rozwój własności na terenie osady?
a. Jakie są najstarsze wiadomości?
b. Jakie są wiadomości dla czasów późniejszych /podać w przekrojach w. XVI, XVII, XVIII i XIX/?
c. Jeżeli miejscowość była ważniejszem centrum gospodarczem /np. klucza, włości etc./, to jakie są dokładniejsze dzieje jej stosunków własnościowych?

C.- Jaka była ilość ludności na terenie osady?
a. w czasach najdawniejszych?
b. w czasach późniejszych /podać w przekrojach w. XVI, XVII, XVIII i XIX/.
c. jaka była ilość ludności na podstawie spisów jednodniowych w XIX i XX w.?

D. a. Jakie wybitniejsze osobistości
1. pochodzą z danej osady?
2. działały na jej terenie?
b. Jakie wypadki polityczne miały miejsce w osadzie /np. traktaty pokojowe/?
c. Jakie bitwy i potyczki stoczone były na jej terenie?
d. Kiedy i jakiemi klęskami elementarnemi /np. pożary/ była dotknięta osada?

E. a. Jakie wspomnienia i tradycje historyczne istnieją wśród ludności?
b. Czy przechowały się jakie tradycje rodowe?

F.- Jakie archiwa znajdują się w osadzie?
a. państwowe /1. administracyjne, 2. sądowe/.
b. prywatne /1. kościelne, 2. samorządowe, 3. instytucyj użyteczności publicznej, 4. organizacyj gospodarczych, 5. prywatne kolekcje archiwalne, 6. archiwa rodowe i rodzinne.

VI. Dane statystyczne: /będą zaczerpnięte z materjałów G.U.S./

A.- Jaki jest obszar osady?
B.- Jakie jest zaludnienie?
C.- Jakie są dane, dotyczące
a. wyznania,
b. narodowości /języka/.

/-/

28

VII. Stosunki gospodarcze i społeczne:
A.- Jakie środki komunikacyjne posiada osada?
a. Czy przez teren wsi lub w jej pobliżu przechodzi kolej żelazna /linja wąskotorowa lub normalnotorowa/?
b. 1. Czy są drogi bite?
2. Czy jest ruch automobilowy?
c. Jakie są środki komunikacji wodnej?
B.- Rolnictwo.
I. a. Jaka jest ilość gospodarstw rolnych? /należy uwzględnić gospodarstwa włościańskie - oddzielnie folwarki, w tym ostatnim wypadku należy podać nazwisko właściciela/.
b. Jaki jest rozmiar /w ha/ poszczególnych gospodarstw? /podać ogólne zestawienie/.
c. Jakie są systemy rolnictwa /gospodarstwo polowo-pastewne, trójpolówka, ulepszona trójpolówka, gospodarstwo płodozmienne, wolne gospodarstwo; - ew. dać opis/?
d. Jakiego rodzaju meljoracje stosowane są w gospodarstwie?
e. Jakie są dane, dotyczące produkcji roślinnej /zbożowej, okopowej, strączkowej, pastewnej, przemysłowej/?
1. Jaka jest wydajność poszczególnych roślin z ha?
2. Jaki jest rozmiar rocznej produkcji poszczególnych rodzajów roślin /ilość i wartość/?
II. a. Jaka jest wielkość ogrodów, należących do gospodarstw?
b. Jaka jest produkcja ogrodnicza:
1. warzywnictwo,
2. sadownictwo, szkółkarstwo, kwiaciarstwo.
III. a. Jaka jest organizacja hodowli w gospodarstwie rolnem?
1. Jakie się hoduje gatunki zwierząt /konie, bydło, trzoda chlewna, drób/?
2. Jaki jest rozmiar hodowli poszczególnych gatunków zwierząt /ilość, wartość/?
IV. a. Jaką rolę odgrywa pszczelnictwo w gospodarstwie rolnem?
1. Jaka jest ilość pasiek?
2. Jaka jest roczna wydajność pasiek?
V. a. Jakie gałęzie obejmuje przemysł rolny /mleczarstwo, wyrób wina, gorzelnie, cukrownictwo, wydobywanie torfu/?
b. Jaka jest produkcja poszczególnych rodzajów przemysłu rolnego /ilość, wartość/?
VI. a. Jaki jest stan rybactwa sztucznego stawowego /produkcja ryb w kg. z 1 ha/?
b. Jaki jest stan rybołóstwa rzecznego lub ew. morskiego?
VII.- Jaki jest sposób eksploatacji lasów?
VIII. Stosunki społeczne i kulturalne ludności rolniczej:
a. Jaki jest podział ludności rolniczej /gospodarze i bezrolni/?
b. Jak się przedstawia sprawa bezrobocia?
c. Jakie rozmiary przybiera emigracja zarobkowa?
C.- Przemysł.
I.- Przemysł fabryczny.
a. Jaka jest ilość i rodzaj zakładów przemysłowych?
b. Wielkość zakładów przemysłowych:
1. Ilu fabryka zatrudnia robotników /mężczyzn, kobiet, dzieci/?
2. Jaka jest ilość maszyn /a. czynnych, b. nieczynnych/ i z jakim napędem?
3. Ile jest warsztatów?
c. Jaka jest wysokość kapitałów zakładowych?
d. Dane, dotyczące produkcji:
1. Jakość wyrobów.
2. Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?
3. Jaka jest cena wyrobów?

/-/

VII.Stopnień gospodarcze i społeczne:
A.- Jakie środki komunikacyjne posiada osada?
a.Czy przez teren wsi lub w jej pobliżu przechodzi kolej żelazna
/linia wąskotorowa lub normalnotorowa/?
b.1.Czy są drogi bite?
2.Czy jest ruch automobilowy?
c.Jakie są środki komunikacji wodnej?
B.- Rolnictwo.
1.a.Jaka jest ilość gospodarstw rolnych? /należy uwzględnić gospodar-
stwa wzorcowe - oddziały folwarki, w tym ostatnim wypadku
należy podać nazwisko właściciela/.
b.Jaki jest rozmiar /w ha/ poszczególnych gospodarstw? /podać ogól-
ne zestawienie/.
c.Jakie są typowe rolnictwa /gospodarstwo polowo-pastewne,trójpo-
łówka,uleparone trójpolówka,gospodarstwo płodozmienne,wolne gos-
podarstwo; - ew. dać opis/?
d.Jakiego rodzaju melioracje stosowane są w gospodarstwie?
e.Jakie są dane,dotyczące produkcji roślinnej /zbożowej,okopowej,
strączkowej,pastewnej,przemysłowej/?
f.Jaka jest wydajność poszczególnych roślin z ha?
2.Jaki jest rozmiar rocznej produkcji poszczególnych rodzajów ro-
ślin /ilość i wartość/?
II.a.Jaka jest wielkość ogrodów, należących do gospodarstw?
b.Jaka jest produkcja ogrodnicza:
1.warzywnictwo,
2.sadownictwo;szkółkarstwo,kwiaciarstwo.
III.a.Jaka jest organizacja hodowli w gospodarstwie rolnem?
1.Jakie są rodzaje gatunki zwierząt /konie,bydło,trzoda chlewna,
drób/?
2.Jaki jest rozmiar hodowli poszczególnych gatunków zwierząt
/ilość,wartość/?
IV.a.Jaką rolę odgrywa pszczelnictwo w gospodarstwie rolnem?
1.Jaka jest ilość pasiek?
2.Jaka jest roczna wydajność pasiek?
V.a.Jakie gałęzie obejmuje przemysł rolny /mleczarstwo,wyrób wina,
gorzelnie,cukrownictwo,wydobywanie torfu/?
b.Jaka jest produkcja poszczególnych rodzajów przemysłu rolnego
/ilość,wartość/?
VI.a.Jaki jest stan rybactwa sztucznego stawowego /produkcja ryb w kg.
z 1 ha/?
b.Jaki jest stan rybołóstwa rzecznego lub ew. morskiego
VII.-Jaki jest sposób eksploatacji lasów?
VIII.Stosunki społeczne i kulturalne ludności rolniczej:
a.Jaki jest podział ludności rolniczej /gospodarze i bezrolni/?
b.Jak się przedstawia sprawa bezrobocia?
c.Jakie rozmiary przybiera emigracja zarobkowa?
D.- Przemysł.
I.- Przemysł fabryczny.
a.Jaka jest ilość i rodzaj zakładów przemysłowych?
b.Wielkość zakładów przemysłowych:
1.Ile fabryka zatrudnia robotników /mężczyzn,kobiet,dzieci/?
2.Jaka jest ilość maszyn /a.czynnych,b.nieczynnych/ i z jakim
napędem?
3.Ile jest warsztatów?
c.Jaka jest wysokość kapitałów zakładowych?
d.Dane,dotyczące produkcji:
1.Jakość wyrobów.
2.Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?
3.Jaka jest cena wyrobów?

/-/

II. Chałupnictwo:
a. Jakiego rodzaju gałęzie przemysłu obejmuje chałupnictwo?
b. Ilu chałupników znajduje się w osadzie?
c. Kto stanowi siłą pomocniczą chałupnika?
d. Czy chałupnictwo stanowi wyłączny środek utrzymania, czy nie?
e. Jaka jest organizacja chałupnictwa?
1. Jaki jest stosunek chałupnika do dostawcy /czy surowiec nabywany jest drogą kupna, czy zamiany/?
2. Kto jest nakładcą chałupnika /dostawcy surowca, składnicy, kramarze, kupcy, przemysłowcy/?
f. Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?

III. Rzemiosło.
a. Jakie są rodzaje rzemiosł na terenie osady?
b. Jaka jest ilość warsztatów rzemieślniczych?
c. Czy rzemieślnicy posługują się siłami pomocniczemi?
d. Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?
e. Gdzie się znajduje rynek zbytu?

IV. Przemysł ludowy.
a. Jakie są rodzaje przemysłu ludowego?
b. Jaka jest ilość warsztatów?
c. Jakie są dane, dotyczące produkcji?

V. Stosunki społeczne i kulturalne warstwy robotniczej i rzemieślniczej.
a. Ilu jest robotników? /podać ilość członków rodzin robotniczych, znajdujących się na utrzymaniu robotników/.
b. Jaki jest podział zawodowy warstwy robotniczej?
c. Jak się przedstawia sprawa bezrobocia?

D.- Handel.
a. Ile jest przedsiębiorstw handlowych w osadzie?
b. Ile zatrudniają osób?
c. Jaki charakter mają przedsiębiorstwa handlowe?
1. detaliczny?
2. hurtowy?
3. jakiemi towarami handlują?
d. Czy istnieją spółki i przedsiębiorstwa udziałowe i jaki jest ich kapitał zakładowy?
e. Jaką rolę odgrywa handel domokrężny?
f. W czyich rękach znajduje się handel /Polacy, Żydzi, ew. inni/?
g. Jak często i w jakie dni odbywają się targi w osadzie?
1. Czem osada handluje?
h. Jeśli w osadzie odbywają się jarmarki, to
1. jak często i w jakie dni?
2. skąd przybywają kupcy i kupujący?
3. czem osada handluje?
4. jaka jest wysokość obrotów?
i. Jeśli niema jarmarków w osadzie, to dokąd ludność jeździ i jak daleko?

E. - Górnictwo i hutnictwo.
I. a. Jakie bogactwa mineralne znajdują się na terenie osady?
b. Czy eksploatuje się glinę, piasek, żwir, torf?
c. Jaka jest ilość szybów i kopalń czynnych?
d. Jakie są dane, dotyczące eksploatacji bogactw mineralnych?
1. Jaka jest ilość robotników?
2. Jaką ilość minerałów wydobywa się rocznie?

II. Jakie są dane, dotyczące hutnictwa?
a, b, c, d - jak w punkcie VII.C.I.

III. Jakie są stosunki społeczne i kulturalne górników?
a, b, c, - jak w p. VII.C.V.

F.- Jaki jest budżet gminy /wyszczególnić pozycje po stronie rozchodu i przychodu/?

/-/

G.a.Czy w osadzie są banki i jakie?
1.Jaki jest kapitał zakładowy?
b.Czy są kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, ew. spółdzielnie?
1.Jaki jest ich kapitał zakładowy?
2.Jaka jest ilość członków?

VIII. Instytucje oświatowe i kulturalne.
A.- Czy na terenie osady znajdują się instytucje oświatowe:
a.Stowarzyszenia specjalne?
1.jaki jest ich rodzaj?
2.jaka jest ilość członków?
b.Domy ludowe?
c.Bibljoteki?
1.jaka jest ilość książek /dzieł i tomów/?
2.jaki jest stan czytelnictwa?
d.Swietlice?
B.a.Czy osada posiada:
1.szkoły powszechne,zawodowe,średnie?
2.przedszkola i ochronki?
3.kursy dla dorosłych?
/podać liczbę szkół każdego typu,liczbę uczniów i nauczycieli/.
b.Przez kogo szkoły są utrzymywane?
C.- Czy w osadzie znajdują się instytucje kulturalne:
a.muzea?
b.towarzystwa lokalne,naukowo-kulturalne /np.krajoznawcze/?
D.- Czy osada posiada instytucje sportowe?
E.- Czy w osadzie znajduje się teatr,kinematograf,sala koncertowa?
F.- Czy w osadzie jest drukarnia /przez kogo jest utrzymywana/?
G.- Czy osada posiada szpitale,przytułki i schroniska?
a.Przez kogo są utrzymywane?
b.Jak dawno zostały założone?
c.Jaka jest ilość miejsc?
d.Jaki jest personel lekarski i pomocniczy?

IX. Zabytki sztuki i przyrody:
A.- Czy na terenie osady znajdują się:
a.Zabytki archeologiczne /np.grodziska,kurhany,mogiły,cmentarzyska/?
1.jakie wykopaliska zostały z nich wydobyte?
2.gdzie zostały złożone?
B.- Jeżeli w osadzie znajduje się kościół,to
a.jakie są jego dzieje?
b.jakie zawiera zabytki sztuki?
C.a.Czy osada posiada domy zabytkowe,pałace,pomniki,gmachy wyróżniające się pod względem stylu lub wielkości?
b.Czyją są własnością?
D.- Jakie zabytki przyrody znajdują się w osadzie?

X. Informacje turystyczne:
Czy w osadzie znajduje się schronisko,zajazd,hotel etc.?

XI. Informacje bibljograficzne:
A.- Jakie opracowania monograficzne dotyczą osady?
B.- Czy informacje o osadzie znajdują się w ogólnych rozprawach naukowych, słownikach, czasopismach?
C.a.Jaki jest materjał źródłowy,dotyczący osady?
b.Gdzie się znajduje?

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE

REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"

Warszawa, Karowa 31.

L.dz. 23/32

Warszawa, dnia 29 stycznia 1931.

Do Pana Prof. Dr. W. Semkowicza

~~Delegata~~ .....

.....

w Krakowie

Zgodnie z regulaminem Rady Redakcyjnej "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" mam zaszczyt prosić WPana o łaskawe przybycie na doroczne zebranie Rady Redakcyjnej "Słownika", które odbędzie się dn. 14 lutego b.r. /niedziela/, o godz.17-ej, w lokalu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie, Karowa 31.

Pozostaję z poważaniem

REDAKTOR NACZELNY

/Dr.Stanisław Arnold

Prof. Uniw.Warsz./

Porządek obrad:

1.Odczytanie protokółu z posiedzenia z dn.14.XII.1930 r.

2.Sprawozdanie Komitetu Redakcyjnego za rok 1931.

3.Wnioski, dotyczące zmian w regulaminach władz redakcyjnych "Słownika".

4.Wnioski, dotyczące "Zasad opracowania Słownika Geograficznego".

5.Wolne wnioski.

O godz.9-ej wieczorem odbędzie się Czarna Kawa, zorganizowana przez Radę Główną Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
K-TO CZEKOWE P. K. O. 25.195

WARSZAWA, DN. 17/II 193 2

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Nie otrzymawszy na karty Pana Profesora - licząc na przypad w mieście. Tymczasem - wróciło z innej: Katowicach bardzo, że nie będzie Pana Profesora na naszem posiedzeniu (szczególnie zależy, jak sam, p. Kol. Hadowski), ale - nasza prośba - będzie dowiedzieć się „stanie" miał się przyczynić do zwiększenia chorób. Tłumaczy, że czas obecny i pogoda jest tego rodzaju, iż należałoby się liczyć nawet dla kuracjuszy zdrowych.

Na posiedzeniu mieliśmy się pomówić sprawy p. Kwiatkowskiego, bowiem nie otrzymawszy dotychczas specjalnych materiałów na prace regionalne. Mam nadzieję, że Pan Profesor uprzejmie (jak Pan

Profesorni wiadomo, wiwszystkim Śmiech.
Nar. jest przemiane tylko na prawo
Redakcyi, na wiadomość Kom. Redy-
kcya ni słowa o nasiłku w innych
wydawnictwach), nie mogę pewnych ustaleń
dzisiaj. Porozumienie o tem z p. Wiśniowskim.

Co do pisania Słownika Akademii nie
wiadomo, bo nie zdołano mapy
jeszcze wykończyć (z tych wzorów
nie dostałem żadnych z Wiśniowskim
przysłanych dotychczas); prawie
tylko p. Skelmaszek. Gdy obaczy
pewne zdolności pisarskie, zaczyna
nam przedstawić sam profesorni.

Wiersze zatrzymam wprzód przeczytać
starannie i przesłanie ostateczne
zdanie.

S. Wilczyński

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"
Warszawa, Karowa 31.

L.dz. 83/32

Warszawa, dnia 29 lutego 1932 r

Do Pana Prof. Dr. W. Semkowicza
Delegata .....
.....
w Krakowie.....

Niniejszem mam zaszczyt przesłać Protokół I-go zebrania Rady Redakcyjnej "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" z dn.14.XII.1930 r. i Sprawozdanie naukowo-organizacyjne za rok 1931.

Pozostaję z poważaniem

REDAKTOR NACZELNY
S. Arnold
/Dr.Stanisław Arnold
Prof.Uniw.Warsz./

2 załączniki.

Zał. 1.

35

PROTOKÓŁ

I-go zebrania Rady Redakcyjnej "Słownika Geograficznego Ziem Polskich" w dn.14.XII. 1930 r., o godz.10 przed poł., w lokalu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszwie, Karowa 31.

Porządek obrad.

1.Zagajenie przez prezesa Rady Głównej Pol.Tow.Kraj.

2.Wybór prezydjum zebrania.

3.Ustalenie "Zasad opracowania Słownika Geograficznego Ziem Pol."

4.Uchwalenie regulaminów: Rady Redakcyjnej,Komitetu Redakcyjnego,Komisyj Regjonalnych i Biura Redakcyjnego.

5.Wybór prezydjum Rady Redakcyjnej.

6.Wybór Redaktora Naczelnego.

7.Wybór Komitetu Redakcyjnego.

8.Wybór delegatów do Komisyj Regjonalnych.

9.Wolne wnioski.

Obecni.

A/Przedstawiciele 30 instytucyj i Towarzystw naukowych pp.:dr.A.Maciesza /Tow.Naukowe Płockie/,Kapt.S.Czarnecki/Wojskowy Instytut Geograficzny, Warszawa/,B.Świderski/Polskie Towarzystwo Geologiczne,Warszawa/,wiz.M.Siwak/Polskie Towarzystwo Krajoznawcze,Warszawa/,inż.J.Rzewnicki/Polskie Towarzystwo Tatrzańskie,Oddział Warszawski/,prof.K.Szulc/Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego,Warszawa/,dr.W.Olszewicz/Tow.Przyjaciół Nauk na Śląsku,Katowice/,prezes A.Janowski/Pol.Tow.Kraj.,Warszawa/,prof.dr.E.Romer/Polska Akademja Umiejętności/,dr.J.Wąsowicz/Tow.Geograficzne,Instytut Kartograficzny im.Romera,Tow.Ludoznawcze,Lwów/,prof.dr.B.Hryniewiecki /Polskie Towarzystwo Botaniczne i Państwowa Rada Ochrony Przyrody/,prof. dr.S.Pawłowski/Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniw.Poznańskiego i Towarzystwo Geograficzne Poznańskie/,dr.R.Jakimowicz/Państwowe Muzeum Arche-

ologiczne i Polskie Towarzystwo Prehistoryczne,Warszawa/,dr.R.Gumiński /Państwowy Instytut Meteorologiczny,Warszawa/,dr.R.Buławski/Główny Urząd Statystyczny,Warszawa/,prof.E.Warchałowski/Politechnika Warszawska/,prof. dr.S.Arnold/Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warszawskiego/,prof.dr. C.Ehrenkreutzowa/Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej,Wilno/,dr. R.Danysz-Fleszarowa/Pol.Tow.Kraj. i Państwowy Instytut Geologiczny,Warszawa/,prof.S.Lencewicz/Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Warszawskiego i Polskie Towarzystwo Geograficzne,Warszawa/,prof.dr.F.Bujak/Wydział Humanistyczny Uniw.Jana Kazimierza i Towarzystwo Naukowe we Lwowie/,dr.W.Goetel/Akademja Górnicza i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Kraków/.

B/Zaproszeni przez Radę Główną Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego uczeni pp.: prof.dr.Franciszek Bujak,prof.dr.Cezarja Ehrenkreutzowa,prof.dr. Bolesław Hryniewiecki,Stanisław Małkowski,prof.dr.Stanisław Pawłowski, prof.dr.Eugenjusz Romer.

C/Delegaci Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pp.: dr.Regina Danysz-Fleszarowa i wizytator Michał Siwak.

1.Zagaił zebranie prezes Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego p.Aleksander Janowski, który podkreślił znaczenie podejmowanych prac.

2.Następnie przyjęto zaproponowany porządek obrad i powołano prezydjum zebrania, w składzie: Przewodniczący - prof.dr.Eugenjusz Romer,wiceprzewodniczący - prof.dr.Franciszek Bujak i prof.dr.Bolesław Hryniewiecki, sekretarze - Stanisław Małkowski i prof.dr.Jerzy Smoleński.

3.Przystąpiono do ustalenia zasad opracowania "Słownika Geograficznego Ziem Polskich".

Referat z ramienia Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawcze-

go przedstawił prof.S.Arnold.Referent omówił tekst "Zasad" i wysunął szereg kwestyj, które należy poddać dyskusji; do tych kwestyj należy: a/terytorjum, jakie ma być podstawą dla przyszłego "Słownika", b/układ "Słownika", który może być bądź alfabetyczny, bądź regjonalny, wreszcie c/zagadnienia techniczne.

Zadaniem dyskusji będzie ustalenie zasad opracowania "Słownika" w tych najważniejszych, zdaniem referenta, punktach.

Niezmiernie ożywiona dyskusja przebiegała zasadniczo w ramach, wysuniętych przez referenta, a mianowicie:

ad a/ - głos zabierali pp.: prof.Lencewicz,dr.Wąsowicz,prof.Hryniewiecki,dr.Olszewicz,prof.Bujak,prof.Pawłowski,inż.Rzewnicki,prof. Goetel,prof.Romer oraz referent.

Uchwalono, iż "Słownik Geograficzny" ma w zasadzie objąć ziemie dzisiejszej i dawniejszej Polski oraz kraje sąsiednie, zamieszkałe przez Polaków; ostateczne ustalenie granic zostawiono do decyzji Komitetu Redakcyjnego /p.2."Zasad"/.

Nadto zajęto się /w związku z przemówieniem prof.Pawłowskiego/ nazwą "Słownika".Kwestji ostatecznie nie rozstrzygnięto, uchwalono natomiast, aby i tę sprawę przekezać Komitetowi Redakcyjnemu /p.1 "Zasad"/.

ad b/W kwestji układu "Słownika" zabierali głos pp.: dr.Maciesza, prof.Pawłowski,dr.Fleszarowa,Małkowski,Patkowski,prof.Lencewicz,dr.Olszewicz,dr.Wąsowicz,prof.Bujak,prof.Goetel,prof.Hryniewiecki, reprezentując pogląd, iż układ "Słownika" winien być alfabetyczny; pogląd odmienny, iż układ "Słownika" winien być regjonalny reprezentowali pp.: prof.Romer, dr.Buławski oraz referent.

Jako wynik dyskusji przyjęto wniosek, zgłoszony przez prof.Arnolda, aby w §13 wprowadzić następujący ustęp: "Układ "Słownika" będzie w zasadzie alfabetyczny, w razie, gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu Komitet Redakcyjny przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednie wnioski".

/-/

ad c/W związku ze stroną techniczną "Słownika" ustalono, aby wszystkie szczegóły w zasadach opracowania "Słownika" odesłać do decyzji Komitetu Redakcyjnego. Wreszcie wprowadzono zmiany do §§15-19 "Zasad" w ten sposób, że mają one brzmieć jak następuje:

ad 15/: /nowy tekst/.Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie. Stroną metodyczną i naukową pracy kierować będzie Rada Redakcyjna i Komitet Redakcyjny, powołane według oddzielnie przedstawionych zasad. Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Naczelnego, mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

ad 16: /nowy tekst/.Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Redakcyjne przy współudziale Komisyj Regjonalnych, powołanych przez Radę Redakcyjną i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych. Komisje Regjonalne będą istniały w miastach uniwersyteckich lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np.Tow.Naukowe/. Materjał ten będzie zbierany według ustalonych kwestjonarjuszy /p.§ 8/.

ad 17 i 18: skreślić.

ad 19: zamienić na 17.

Nadto uchwalono wniosek prof.Bujaka: wszystkie nazwy miejscowe otrzymają odpowiednie objaśnienia językowe.

4.Prof.Arnold przedstawił odpowiednie projekty regulaminów Rady Redakcyjnej, Komitetu Redakcyjnego, Komisyj Regjonalnych i Biura Redakcyjnego, które z drobnemi poprawkami przyjęto, w brzmieniu, proponowanem przez referenta.

5.Przystąpiono do wyboru Prezydjum Rady Redakcyjnej. Przez aklamację obrano: na przewodniczącego - prof.dr.E.Romera, na zastępców przewodniczącego: prof.dr.F.Bujaka i prof.dr.B.Hryniewieckiego, na sekretarzy: p.St.Małkowskiego i prof.dr.J.Smoleńskiego.

/-/

Nadto, na wniosek prof.dr.F.Bujaka, przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego: p.Aleksandra Janowskiego - jako vice-przewodniczącego i p.Aleksandra Patkowskiego - jako sekretarza.

Postanowiono zwrócić się do instytucyj, które nie przysłały delegatów na zebranie, z zapytaniem, czy wezmą udział w pracach nad "Słownikiem Geograficznym". Nadto postanowiono zaprosić do Rady Redakcyjnej: Instytut Zachodnio-Słowiański w Poznaniu, Instytut Kartograficzny we Lwowie i Generalnego Konserwatora przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

6.Na Redaktora Naczelnego zaproponował p.Patkowski w imieniu Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego prof.dr.S.Arnolda; przyjęto przez aklamację.

7.Do Komitetu Redakcyjnego wybrano następujące osoby: pp.F.Bujaka, C.Ehrenkreutzową, B.Hryniewieckiego, S.Małkowskiego, K.Nitscha, S.Pawłowskiego, W.Podlachę, E.Romera, W.Semkowicza, J.Smoleńskiego.

8.Następnie przystąpiono do wyboru delegatów do Komisyj Regjonalnych. W dyskusji wyjaśniono pewne wątpliwości co do składu Komisyj i przewodnictwa w nich. Ustalono, że Rada Redakcyjna wybiera delegatów Rady do poszczególnych ośrodków regjonalnych. Obowiązkiem delegatów będzie zwołanie zebrania organizacyjnego; na zebraniu organizacyjnem wybrany zostanie przewodniczący Komisji oraz członkowie Komisji Regjonalnej. Kontakt z Komitetem Redakcyjnym utrzymywany będzie za pośrednictwem delegatów.

Powołano delegatów do Komisyj pp.: krakowskiej - prof.W.Semkowicza, lwowskiej - dr.J.Wąsowicza, katowickiej - dr.W.Olszewicza, wileńskiej - prof.C.Ehrenkreutzową, poznańskiej - prof.S.Pawłowskiego, warszawskiej - dr.R.Danysz-Fleszarową. Pozostałe Komisje narazie nie zostały obsadzone.

/-/

9.W wolnych wnioskach prof.Lencewicz prosił, aby protokół i regulaminy przesłano w miarę możności jaknajprędzej.

Nadto wysunięto dezyderat, aby posiedzenia Rady Redakcyjnej były stenografowane.

Po złożeniu przez przewodniczącego podziękowania Radzie Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego za przygotowanie zebrania, posiedzenie zamknięto.

/Podp./ PRZEWODNICZĄCY /-/ E.Romer.

SEKRETARZ w.z. /-/ C.Ehrenkreutzowa

Niniejszy protokół został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Redakcyjnej w dn.14.II.1932 r.

Zał. 2.

SPRAWOZDANIE

z prac nad "Słownikiem Geograficznym Państwa Polskiego" w roku 1931.

Potrzeby życia bieżącego w odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej i rozwój badań naukowych w ostatnich czasach sprawiły, że opracowany przez Chlebowskiego i Sulimierskiego w l.1880-1904 "Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich", będący jednem z tych wydawnictw, które w czasach niewoli spełniły wielką i niedającą się dziś może ocenić rolę kulturalną w społeczeństwie naszem jako przez długie lata jedyny informator o Polsce historycznej, okazał się niedostateczny dla dzisiejszych wymagań zarówno pod względem naukowym jak i praktycznym. Przygotowany w okresie niewoli, w warunkach niezmiernie trudnych, opiera się w dużej części na przestarzałych lub błędnych danych statystycznych. Nie odpowiada też dzisiejszym wymaganiom, nie uwzględnia bowiem najnowszych opracowań naukowych z ostatniego 30-lecia.

Wobec tych wszystkich braków już dawno odzywały się głosy, ażeby opracować Słownik w nowem wydaniu.

Wreszcie na pierwszym ogólnopolskim Kongresie Krajoznawczym, odbytym w Poznaniu w dn.12-13 lipca 1929 r. powzięto, jako pierwszy punkt uchwał, następującą rezolucję: - Pierwszy ogólnopolski Kongres Krajoznawczy w Poznaniu uznaje za wybitnie dojrzałą i aktualną sprawę podjęcia nowego wydania Słownika Geograficznego Ziem Polskich. Praca nad nowem wydaniem Słownika Geograficznego skupić się winna w Polskiem Towarzystwie Krajoznawczem. Podjęcie pracy nad Słownikiem poprzedzi ankieta śród uczonych polskich i środowisk uniwersyteckich, która ustali formę organizacyjną i program pracy.

Wykonywując tę uchwałę, Rada Główna P.T.K. rozesłała do szeregu instytucyj naukowych oraz uczonych odezwę i ankietę w sprawie opracowania nowego Słownika Geograficznego Ziem Polskich oraz tekst "Zasad opracowania Słownika". Po otrzymaniu odpowiedzi Rada Główna przystąpiła do zorganizowania władz redakcyjnych.

Nowy Słownik Geograficzny - według projektu Rady Głównej P.T.K. - miałby być Encyklopedją Ziem Polskich, dziełem monumentalnem, stojącem na wysokim poziomie naukowym, dawałby wyczerpujące informacje o wszystkich osiedlach ludzkich, górach, rzekach, jeziorach i t.p., dawałby pełny i szczegółowy obraz życia we wszystkich niemal jego przejawach na terenie całej Rzeczypospolitej. Byłby informatorem i przewodnikiem, naukową i praktyczną podstawą dla każdego, kto chce poznać Polskę i najdrobniejsze komórki jej życia. Celem Słownika byłoby zarejestrowanie i zestawienie najdrobniejszych nawet informacyj, dotyczących stosunków geograficznych, kulturalnych, gospodarczych, społecznych, artystycznych, historycznych i turystycznych poszczególnych osad i terytorjów. Celem Słownika byłoby również takie jego opracowanie, aby był on potrzebny w każdym dziale pracy politycznej, kulturalnej, gospodarczej, aby mogły z niego korzystać władze państwowe, administracyjne i samorządowe, szkoły wszelkich typów, nauka, prasa, organizacje gospodarcze i społeczne, instytucje kulturalno-oświatowe, wreszcie organizacje turystyczno-sportowe.

"Słownik" musiałby informować swoich i obcych o tem, co istotnie w kraju posiadamy, czem był nasz kraj w przeszłości i czem jest dzisiaj, jakie posiada bogactwa, wartości i siły.

Celem rozpatrzenia całego szeregu odpowiedzi i wskazań, dotyczących metody opracowania nowego Słownika, oraz celem zorganizowania pracy nad Słownikiem, Rada Główna P.T.K. zaprosiła na I zebranie Rady Redakcyjnej "Słownika Geograficznego" przedstawicieli 54 instytucyj, Towarzystw Nau-

kowych oraz wybitnych uczonych polskich.

Posiedzenie odbyło się dn.14.XII.1930 r. w lokalu P.T.K. w Warszawie.Przewodniczył prof.E.Romer. W posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele 30 instytucyj i Towarzystw Naukowych, 6 uczonych zaproszonych przez Radę Główną P.T.K. i 2 delegatów P.T.K.

Rada Redakcyjna miała za zadanie ustalenie zasad opracowania "Słownika Geograficznego", uchwalenie Regulaminów Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego oraz wybór władz "Słownika".

Przyjęte przez Radę Redakcyjną zasady opracowania "Słownika Geograficznego głoszą, że:

1.Wydawnictwo "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" nie będzie drugiem wydaniem lub przeróbką "Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego" F.Sulimierskiego i B.Chlebowskiego, lecz zupełnie nowem opracowaniem, które między innemi oprze się także na tym "Słowniku".

2."Słownik Geograficzny" obejmie ziemie dzisiejszej Polski i terytorja krajów sąsiednich, historycznie lub geograficznie z niemi związanych.

3.Uwzględni wszystkie nazwy geograficzne, hydro- i orograficzne, występujące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej; nazwy, występujące na terytorjach sąsiednich - w wyborze.

4."Słownik Geograficzny" da opis wszystkich terytorjów, wchodzących w skład ziem polskich, współczesnych lub historycznych, jak np. Pomorza, Śląska, Opola, Ukrainy. Z terytorjów współczesnych nadto: województw, powiatów, diecezyj. Natomiast nie będzie podawał nazw ludów. Materjał etniczno-językowy będzie podany w obrębie poszczególnych terytorjów.

5.Wszelkie dane, podane przy poszczególnych nazwach, będą sporządzone na podstawie kwestjonarjusza, który uwzględni dane: ~~xxxx~~ geograficzne,geograficzno-historyczne,archeologiczne,administracyjne,kościelne,komunikacyjne,statystyczne,kulturalne,artystyczne i turystyczne.

6.Opracowanie wszystkich danych musi być ściśle naukowe, oparte na źródłach i na literaturze monograficznej. Przy każdej pozycji będzie podana bibljografja.

7. Przy poszczególnych terytorjach będą podane ich mapy, przy wszystkich miastach - plany.

8.Układ "Słownika Geograficznego" będzie w zasadzie alfabetyczny, w razie, gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu, Komitet Redakcyjny przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednie wnioski. Zastrzeżenie to zostało wprowadzone dlatego, że w czasie dyskusji znaczna cz. członków Rady Redakcyjnej opowiedziała się za układem regjonalnym "Słownika".

9.Objętość "Słownika Geograficznego" będzie wynosiła około 15 tomów po 48-50 arkuszy każdy.

10.Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie. Stroną metodyczną i naukową pracy kierować będzie Rada Redakcyjna i Komitet Redakcyjny. Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Naczelnego, mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

11.Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Redakcyjne przy współudziale Komisyj Regjonalnych, powołanych przez Radę Redakcyjną i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych. Komisje Regjonalne będą istniały w miastach uniwersyteckich, lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe.

W myśl ..chwalonego na zebraniu regulaminu w skład Rady Redakcyjnej weszli przedstawiciele instytucyj i Towarzystw Naukowych, zaproszonych przez Radę Główną P.T.K. na I zebranie organizacyjne, 10 uczonych polskich, zaproszonych przez Radę Główną, 3 delegatów Rady Głównej i Redaktor Naczelny, wybrany na I zebraniu Rady Redakcyjnej. Do Prezydjum

Rady Redakcyjnej wybrano prof.dr.Eugenjusza Romera, przedstawiciela Polskiej Akademji Umiejętności - jako przewodniczącego, prof.dr.Franciszka Bujaka, przedstawiciela Towarzystwa Naukowego we Lwowie, prof.dr.Bolesława Hryniewieckiego, przedstawiciela Towarzystwa Naukowego Warszawskiego i p.Aleksandra Janowskiego, prezesa honorowego Rady Głównej P.T.K. - jako vice-przewodniczących, p.Stanisława Małkowskiego, prof.dr.Jerzego Smoleńskiego, przedstawiciela Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego i p.Aleksandra Patkowskiego, vice-prezesa Rady Głównej P.T.K. - jako sekretarzy.

Rada Redakcyjna ma na celu ustalenie zasad opracowania "Słownika Geograficznego" i śledzenie za ich wykonaniem przez Komitet Redakcyjny i Redaktora Naczelnego na podstawie otrzymywanego dla każdego swego członka, corocznego sprawozdania z prac nad "Słownikiem Geograficznym" od Komitetu Redakcyjnego, wybieranie 10 członków Komitetu Redakcyjnego, powoływanie Redaktora Naczelnego i Komisyj Regjonalnych.

Komitet Redakcyjny składa się z 10 członków , powołanych przez Radę Redakcyjną, z 2 delegatów Rady Głównej P.T.K., Redaktora Naczelnego i 2 jego zastępców. W skład Komitetu Redakcyjnego weszli pp.: prof.dr.Eugenjusz Romer, jako przewodniczący, prof.dr.B.Hryniewiecki - jako zastępca przewodniczącego, prof.dr.C.Ehrenkreutzowai p.S.Małkowski - jako sekretarze,prof.dr.F.Bujak, prof.dr.K.Nitsch, prof.dr.S.Pawłowski, prof.dr. W.Podlacha, prof.dr.W.Semkowicz, prof.dr.J.Smoleński oraz /jako delegaci P.T.K./ dr.R.Danysz-Fleszarowa i wiz.M.Siwak. Redaktorem został prof.dr. S.Arnold.

Komitet Redakcyjny decyduje o wszelkich metodycznych, technicznych i budżetowych sprawach związanych z wydawnictwem "Słownika Geograficznego".

Na pierwszem posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego, które odbyło się dn. 14.XII.1930 r. uchwalono, aby Redaktor Naczelny przygotował opracowany w szczegółach projekt kwestjonarjusza dla poszczególnych miejscowości i rozesłała go do zaopinjowania członkom Komitetu. Oprócz kwestjonarjusza, który ma dotyczyć poszczególnych miejscowości, postanowiono przygotować kwestjonarjusz regjonalny. Przyjęto preliminarz budżetowy na rok 1931 w wysokości 54.600 zł.

Następne posiedzenie Komitetu Redakcyjnego odbyło się dn.22.III.1931. Komitet Redakcyjny zatwierdził umowę, zawartą w dn.28.I.1931 r. między Redakcją "Słownika Geograficznego" a Oddziałem Warszawskim P.T.K. w sprawie lokalu przy ul.Karowej 31. W związku z potrzebą używania tytułu ustalono tekst nazwy wydawnictwa: "Słownik Geograficzny Państwa Polskiego", nie precyzując narazie tytułu w formie ostatecznej. Polecono Redaktorowi Naczelnemu przygotowanie wniosku, dotyczącego obszaru, jaki ma objąć "Słownik" z uwzględnieniem stopni przy opracowaniu całego terytorjum. Przeprowadzono szczegółową dyskusję nad projektem kwestjonarjusza dla zbierania materjału dla "Słownika". Uchwalono Instrukcję dla zbierania nazw miejscowych i odezwę, przeznaczoną dla pracowników kulturalnych, naukowych i oświatowych - na prowincji, których Komisje Regjonalne zaproszą do współpracy. Przedyskutowano metodę organizacji Komisyj Regjonalnych, podkreślając konieczność oparcia się o nauczycielstwo, duchowieństwo, wszelkie czynniki, pracujące na danym terenie. Poza tem Redaktor Naczelny miał zwrócić się do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z prośbą o poparcie prac nad "Słownikiem Geograficznym".

3-cie zebranie Komitetu Redakcyjnego zwołano zostało na dzień 7.XII 1931 r. Na zebraniu tem przyjęto zmiany, poczynione w preliminarzu budżetowym z r.1931 i preliminarz na rok 1932 na ogólną sumę zł.29.854 gr.12. Komitet uchwalił również wprowadzić pewne zmiany w regulaminach władz Re-

/-/

dakcji "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego". O pierając się na dotyczczasowych wynikach prac nad "Słownikiem" oraz na bezpośredniem doświadczeniu na Suwalszczyźnie w zakresie prowadzenia badań w terenie przez Biuro Redakcyjne, Komitet wypowiedział się w większości za przyjęciem układu regjonalnego przy opracowaniu i wydawaniu "Słownika", motywując to znaczną oszczędnością kosztów i czasu. Przy zbieraniu materjałów wszystkie wyszkolone siły i pieniądze byłyby skupione na jednym terenie. Układ alfabetyczny byłby możliwy tylko przy doskonałej sprawności Komisyj Regjonalnych. Opóźnienie jednej z Komisyj w nadsyłaniu materjału, zebranego w terenie, spowodowałoby odrazu opóźnienie całego wydawnictwa.Przy układzie alfabetycznym wydawnictwo, obliczone na przeciąg 10-15 lat, przed ukończeniem nie posiadałoby większej wartości. Wydawnictwo takie miałoby stosunkowo mało nabywców. Przy układzie regjonalnym opracowane będą województwa. Poszczególne tomy będą stanowiły całość, będą ich monografjami, opracowanemi w krótkim okresie czasu. Wszystkie "Słowniki" w Europie, mogące być dla nas przykładem, są wydawane systemem regjonalnym.

W związku z zastosowaniem układu regjonalnego Komitet Redakcyjny proponuje oprzeć podział regjonalny na podziale Polski na kilka obszarów, któreby łączyły element geograficzny z historycznym, a granicami odpowiadałyby obecnemu podziałowi administracyjnemu.

Komitet postawił wniosek, aby poszczególne Komisje Regjonalne przedyskutowały kwestję podziału na regjony, zaś Redaktor Naczelny ma przygotować projekt podziału z uwzględnieniem zarówno czynnika antropogeograficznego jak i strony praktycznej.

Ostateczne ozstrzygnięcie kwestji układu regjonalnego czy alfabetycznego odłożono do następnego posiedzenia Komitetu Redakcyjnego w lutym 1932 r.

Na podstawie przygotowanej mapki ustalony został zasięg terytorjalny "Słownika Geograficznego".

Uwzględnione zostaną cztery stopnie opracowania:

I stopień obejmować będzie Polskę dzisiejszą oraz terytorja, znajdujące się poza Polską, posiadające przynajmniej 5% ludności polskiej.

II stopień obejmie terytorja, znajdujące się: a/między granicą obszarów, wymienionych w p.I, a granicą Polski Bolesława Krzywoustego z r. 1138 na zachodzie, b/między tą granicą, a granicą Polski z r.1772 na północy i wschodzie.

III stopień obejmie ziemie między granicą z r.1772, a najdalszym zarysem państwa polskiego w w.XVII.

IV stopień obejmie ziemie między granicą najdalszego zasięgu terytorjalnego i granicą w w.XVII.

Zostaną też w pewnym stopniu uwzględnione polskie enklawy kolonjalne.

Opracowany przez Redakcję w maksymalnej formie kwestjonarjusz do badań terenowych uchwalono pozostawić do rozpatrzenia Komisjom Regjonalnym i ostateczną jego formę ustalić dopiero na następnem posiedzeniu.

Nie rozporządzając sumami niezbędnemi dla rozpoczęcia prac, Rada Główna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego zwróciła się do Funduszu Kultury Narodowej z prośbą o udzielenie zasiłku. Komitet Funduszu Kultury Narodowej na 6-em posiedzeniu 1930 r. przyznał jednorazowy zasiłek bezzwrotny w sumie 100.000 zł. na zorganizowanie wstępnych prac i rozpoczęcie druku "Słownika Geograficznego",

Dzięki temu można było przystąpić do właściwych badań naukowych i prac wydawniczych.

W roku 1931 na pobory dla pracowników, lokal i umeblowanie, druki i koszta kancelaryjne, koszta podróży, pomoce naukowe, badania terenowe i Komisje Regjonalne wydano ogółem zł.46.488. gr.23.

/-/

40

W związku z przyjętemi przez Radę Redakcyjną zasadami opracowania "Słownika Geograficznego", na zebraniu Rady Redakcyjnej w dn.14.XII.1930 r. został uchwalony regulamin Biura Redakcyjnego "Słownika Geograficznego". Kierownikiem Biura jest Redaktor Naczelny.Biuro Redakcyjne będzie wykonywało wszelkie prace techniczne i naukowe, związane ze zbieraniem i opracowywaniem materjału dla "Słownika Geograficznego" i wydawaniem tego ostatniego. Biuro Redakcyjne będzie posiadało w Warszawie swoją pracownię i będzie się składało zpracowników, powoływanych przez Redaktora Naczelnego.

Dla wykonywania prac poza Warszawą będą mogli być powoływani do Biura Redakcyjnego pracownicy z pośród kandydatów, proponowanych przez przewodniczących Komisyj. Kasowość i księgowość Biura Redakcyjnego będzie się znajdowała w rękach Rady Głównej P.T.K.

Prace nad "Słownikiem Geograficznym" zaczęły się 2 stycznia 1931 r. Polegały one przedewszystkiem na zorganizowaniu Biura Redakcyjnego, które początkowo rozpoczęło swą pracę w lokalu Rady Głównej P.T.K., przy ul.Karowej 31. Na skutek umowy z Oddziałem Warszawskim P.T.K. Biuro Redakcyjne uzyskało 3-pokojowy lokal przy ul.Karowej 31. Porządkowanie i urządzanie lokalu zajęło cały prawie miesiąc, jednak właściwe prace Biura nie ulegały przerwie dzięki lokalowi Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Redakcja "Słownika Geograficznego" otrzymała do użytkowania od Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego część bibljoteki, która zawiera szereg ważnych dzieł, niezbędnych dla prac nad "Słownikiem", nadto cenny zbiór kartograficzny.

W celu należytego prowadzenia prac redakcyjnych w Biurze ustalony został przez Redaktora Naczelnego regulamin wewnętrzny Biura Redakcyjnego. Zostały wprowadzone następujące działy pracy: A.Sekretarjat administracyjny. b.Sekretarjat techniczno-organizacyjny. C.Sekretarjat redakcyjny. D.Sekretarjat buchalteryjny. E.Referat naukowy. F.Referat prac regjonalnych.

Do kompetencji Sekretarjatu administracyjnego należą wszelkie sprawy kancelaryjne, a więc przygotowanie, ekspedycja i przechowywanie w registraturze korespondencji, sprawy personalne i administracja lokalem.

Do kompetencji Sekretarjatu techniczno-organizacyjnego należy przygotowywanie i opieka nad wszystkiemi środkami pomocniczemi, związanemi z pracą nad "Słownikiem", w pierwszym zaś rzędzie opieka nad kartoteką nazw geograficznych, kontrola nadsyłanych odpowiedzi na rozesłane kwestjonarjusze, kontrola pracy nad kartoteką lub innemi działami zajęć w Biurze Redakcyjnem.

Do kompetencji Sekretarjatu redakcyjnego należą wszelkie sprawy, związane z zestawieniem i dostarczeniem pomocy naukowych, związanych z pracą nad "Słownikiem", opieka nad bibljoteką Redakcji, sporządzanie i utrzymywanie wykazów bibljograficznych.

Sekretarjat buchalteryjny prowadzi całą księgowość Biura Redakcyjnego.

Referat naukowy przygotowuje wnioski, związane z naukową stroną prac nad "Słownikiem", a więc dotyczące strony metodycznej pracy, kwestjonarjusze i t.p.

Do kompetencji Referatu pr c regjonalnych należy przygotowywanie wszelkich wniosków, dotyczących zakresu działania poszczególnych Ko isyj Regjonalnych, utrzymywanie kontaktu z temi Komisjami, przygotowywanie instrukcyj, wskazówek i t.d.

Wszelkie sprawy, przygotowywane przez poszczególne Sekretarjaty lub Referaty, są przedstawiane do przejrzenia i zatwierdzenia Redaktorowi.

/-/

Pracownicy Biura Redakcyjnego od chwili uruchomienia Biura t.j. od dn.16.I.1931 r. rozpoczęli przygotowywać kartotekę nazw miejscowych, opartą na "Skorowidzu miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej", którego 2 egzemplarze Redakcja otrzymała bezpłatnie od Głównego Urzędu Statystycznego.

Nazwy spisywano na oddzielnych kartkach w 2 egzemplarzach. 1 egzemplarz pozostanie się zczasem w Biurze Redakcyjnem w Warszawie, zaś drugi będzie wysłany do odpowiedniej Komisji Regjonalnej, celem kontrolowania prac przy zbieraniu materjału w terenie na podstawie kwestjonarjuszy. Zostało napisanych 206.000 kartek; w połowie września praca ta została ukończona. Poczem Biuro przystąpiło do przenoszenia do kartoteki nazw, zawartych na mapach 1:100.000 i planach 1:25.000 /reambulowanych lub na nowo wydanych przez Wojskowy Instytutu Geograficzny/. Należy wyrazić uznanie p.pułk.Kreutzingerowi, Szefowi Wojsk.Inst.Geogr., który dał Redakcji prawo bezpłatnego otrzymywania wydawnictw Wojsk.Inst.Geogr. Obecnie przenosi się nazwy, zawarte w dawnym "Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego" i znajdujące się w wydawnictwach obcych /niemieckich i rosyjskich w pierwszym rzędzie/.

Poza wyszczególnionemi wyżej zajęciami, we wrześniu przystąpiono do sprawdzenia, uporządkowania i kontynuowania bibljografji krajoznawstwa polskiego, pozostawionej do użytku Redakcji przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Bibljografja ta była opracowywana w czasie Wielkiej Wojny, posiada szereg luk, jest jednak bardzo wartościowym materjałem, na którym wypadnie się oprzeć w dalszych badaniach.

Przy przenoszeniu na kartki nazw ze "Słownika Geograficznego" Chlebowskiego i Sulimierskiego oraz przy kompletowaniu bibljografji szczegółowej ograniczono się narazie do województwa pomorskiego i województw, względnie krajów sąsiednich /woj.poznańskie, warszawskie, Prusy Wsch., Pomorze Zach./, a to dlatego, że jest zamiarem Redakcji wprowadzenie układu regjonalnego w "Słowniku" zamiast alfabetycznego, zależnie od ostatecznej decyzji Komitetu Redakcyjnego i Rady Redakcyjnej, Zanim do tego dojdzie Redakcja postanowiła tak prowadzić pracę, aby zbieranie materjału mogło się przydać zarówno w wypadku, gdy Komitet i Rada Redakcyjna przyjmą układ regjonalny, jak i wtedy, gdy pozostanie układ alfabetyczny.

Celem skoordynowania prac w poszczególnych ośrodkach i ustalenia metody organizacyjnej zostały opracowane "Wskazówki dla Komisyj Regjonalnych", które przesyłano delegatom Rady Redakcyjnej lub osobom, zainteresowanym pracą nad "Słownikiem". Dla poinformowania i zaproszenia pracowników naukowych i oświatowych w poszczególnych okręgach, nadto celem zainteresowania pracą wszelkich czynników państwowych, samorządowych, kościelnych, kulturalnych i t.d. wydrukowano odezwę, przyjętą przez Komitet Redakcyjny w dn.22.III.1931 r., którą rozesłano w dość dużej ilości egzemplarzy. Nadto przygotowano karty zgłoszeń do współpracy z Komisjami Regjonalnemi, które wysyłano do poszczególnych Komisyj, w miarę ich tworzenia. Wreszcie wydrukowano "Instrukcję dla zbierania nazw geograficznych", na której mają się oprzeć pracownicy terenowi.

Biuro przygotowało projekt zasięgu terytorjalnego "Słownika", przedstawiony i przyjęty na posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego w dn.7.XII.1931.

Przygotowano również i przedstawiono Komitetowi Redakcyjnemu projekt kwestjonarjusza do badań terenowych "Słownika". Projekt ten zawiera maksymalną treść, jaka winna być objęta przez "Słownik", dotyczy zarówno pojedyńczych osad jak i większych obszarów /np.województw,powiatów/.

Poza pracą organizacyjną oraz zwykłą kancelaryjną i bieżącą wykonało Biuro Redakcyjne inną pracę - metodyczną. Mianowicie celem sprawdzenia wartości materjału toponomastycznego, zawartego na mapach topograficznych Wojskowego Instytutu Geograficznego /1:100.000/, który miał

być przenoszony na kartki po ukończeniu prac nad "Skorowidzem" Głównego Urzędu Statystycznego, Redaktor Naczelny udał się w czerwcu wraz z kilkoma pracownikami na obszar północnej Suwalszczyzny, gdzie przeprowadzono szczegółowe badania terenowe. Wynikiem tych badań jest: 1/stwierdzenie poważnych luk w materjale toponomastycznym, zawartych na powyższych mapach /reambulowanych w r.1928/, 2/wykrycie braków w samych nazwach lub ich lokalizacji.

W III-im kwartale 1931 r. najważniejszym działem prac Biura Redakcyjnego były również badania terenowe. Dn.3 lipca 1931 r. został rozesłany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnik do pp. wojewodów z prośbą o zarządzenie poinformowania wszystkich urzędników wojewódzkich o pracach terenowych Biura Redakcyjnego oraz o okazanie pracownikom Biura pomocy, dostarczanie oficjalnych wykazów miejscowości i t.p. Tym razem postanowiono objąć dla prac powiat suwalski, augustowski i część grodzieńskiego. W czasie badań zebrano całkowity materjał toponomastyczny na obszarze powiatu suwalskiego. Wreszcie przeprowadzono także studja nad układem i treścią kwestjonarjusza, obejmującego wszelkie informacje o poszczególnych miejscowościach, który to kwestjonarjusz miał być uchwalony ostatecznie na najbliższem posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego w r.b. jako podstawa dla dalszych prac nad "Słownikiem".

Ściśle z uchwałami Rady Redakcyjnej z dn.14.XII.1930 r. Redakcja, prowadząc badania na terenie większej jednostki administracyjnej /mianowicie powiatu/, sprawdziła, jaka zasada: regjonalna czy alfabetyczna będzie dogodniejsza przy opracowywaniu "Słownika".

Zebrany w czasie miesięcy letnich materjał został w Biurze Redakcyjnem opracowany. Przez porównanie z wykazami geograficzno-statystycznemi, wykazami oficjalnemi i mapami wynikło, że jest rzeczą najzupełniej niemożliwą oparcie się na materjale drukowanym. Błędne nazwy, niedokładna ich lokalizacja, luki i opuszczenia nawet w najnowszych wydawnictwach /opisowych i kartograficznych/ wszystko to wykazało, że podstawą prac nad "Słownikiem" może być tylko praca w terenie. Wnioski, do jakich Redakcja doszła, pozwalają jednak na postawienie zasady, że metoda alfabetyczna będzie możliwa do zastosowania tylko w tym wypadku, jeśli Komisje Regjonalne nie zawiodą i wykonają powyższe prace ściśle i dokładnie nietylko co do meritum zagadnienia, ale i co do terminów przesyłania zebranych i opracowywanych materjałów do Biura Redakcyjnego.

Zbieranie materjału do prac "Słownika Geograficznego" jest dokonywane przez Biuro Redakcyjne przy współudziale Komisyj Regjonalnych, powołanych przez Radę Redakcyjną i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych. Komisje Regjonalne istnieją w miastach uniwersyteckich lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np.Tow.Naukowe/, w wyjątkowych wypadkach mogą być tworzone również w miastach wojewódzkich.

Na pierwszem posiedzeniu Rady Redakcyjnej do utworzenia Komisyj Regjonalnych powołano delegatów Rady pp.: prof.W.Semkowicza - krakowskiej, dr.J.Wąsowicza - lwowskiej, dr.W.Olszewicza - katowickiej, prof. C.Ehrenkreutzową - wileńskiej, prof.S.Pawłowskiego - poznańskiej, dr. R.Danysz-Fleszarową - warszawskiej. Obowiązkiem delegatów było zwołanie pierwszych zebrań poszczególnych Komisyj Regjonalnych.

Organizacja Komisyj Regjonalnych była przeprowadzona w ten sposób, że w porozumieniu z delegatami Rady Redakcyjnej zwoływano zebrania informacyjno-organizacyjne, na które wyjeżdżał Redaktor i wygłaszał referaty o metodzie i planie prac nad "Słownikiem"; w niektórych miastach zebrania takie odbyły się przy udziale Delegatów Rady Redakcyjnej.

Praca nad organizowaniem Komisyj Regjonalnych znalazła żywe poparcie w społeczeństwie. Komisje Regjonalne nie spotykają się z trudnościami przy poszukiwaniu pracowników. W dużej mierze przyczynia się

( ) /-/

do tego poparcie władz państwowych i instytucyj naukowych.

Dla organizowania Komisyj, a zwłaszcza dla pozyskania pracowników bardzo cennym jest okólnik p.Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W.R. i O.P. /Dziennik Urz. Min.W.R. i O.P., z dn.8.VI.1931 r.,Nr.6, poz.66/ i zachęcający nauczycieli do współpracy z Komisjami Regjonalnemi.

Według ustalonego regulaminu Komisje Regjonalne będą mogły samodzielnie kooptować nowych członków, powoływać korespondentów i tworzyć w obrębie poszczególnych województw Podkomisje.

Komisje Regjonalne mają charakter ciał naukowych, kontrolujących i kierujących pracami na danym terenie. Tam, gdzie Komisja Regjonalna miała obejmować kilka województw, było rzeczą konieczną utworzenie odrębnych Komisyj Wojewódzkich, które zajęłyby się powołaniem pracowników i rozpoczęły prace w obrębie danego województwa. Komisje Wojewódzkie musiały być również utworzone tam, gdzie Rada Redakcyjna nie wyznaczyła swojego stałego delegata i gdzie tem samem - nie powstały Komisje Regjonalne.

1.Pierwsza zorganizowała się Komisja Regjonalna Śląska z siedzibą w Katowicach, /Tow.Przyjaciół Nauk/. Posiedzenie organizacyjne odbyło się dn.12.II.1931 r. Prezesem został ks.kan.Szramek, sekretarzem i delegatem Rady Redakcyjnej - dr.Wacław Olszewicz. Terenem jest województwo śląskie. Dzięki władzom wojewódzkim Komisja pozyskała stałego pracownika w osobie p.Gładysza. Dzięki temu można było zorganizować biuro i podjąć pracę.

W czasie od 1.VI.1931 r. do,19.IX.1931 r. sporządzono bibljografję, potrzebną do dalszych prac Śląskiej Komisji Regjonalnej, zawierającą 49 pozycyj. Uzupełniono na podstawie szeregu wydawnictw skorowidz miejscowości województwa śląskiego.

Do współpracy z Komisją zgłosiło się 65 osób. Współpracownicy swojemi zgłoszeniami zobowiązali się opracować,78 gmin w województwie śląskiem. Ponadto na Śląsku Czeskim7 gmin, na Śląsku Niemieckim 2 gminy. Dotychczas nadesłano opracowania z 4 gmin województwa śląskiego i z 1 gminy Śląsku Niemieckiego. Prócz tego zostały opracowane przez biuro Śląskiej Komisji Regjonalnej 4 gminy w Beskidzie Śląskim, w których zostało zebrane 504 nazw.

2.Posiedzenie organizacyjne Komisji Regjonalnej Krakowskiej odbyło się dn.26.IV.1931 r. Prezesem został prof.dr.J.Smoleński, sekretarzem - prof.dr.B.Zaborski, delegatem Rady Redakcyjnej jest prof.dr. W.Semkowicz. Siedziba Komisji mieści się w Krakowie /Instytut Geograficzny Univ.Jagiell./.

Przystępując do pracy Komisja ma zamiar nawiązać kontakt z "Kołami Prowincjonalnemi" młodzieży akademickiej.

3.Posiedzenie organizacyjne Komisji Regjonalnej Pomorskiej odbyło się dn.2.V.1931 r.Prezesem został delegat Rady Redakcyjnej ks.dr.WŁ. Łęga z Grudziądza, vice-prezesem - dyr.Z.Mocarski z Torunia, sekretarzem - dr.R.Lutman z Torunia. Siedziba Komisji mieści się w Toruniu w Towarzystwie Naukowem. Terenem działalności Komisji jest województwo pomorskie.

Na terenie Pomorza działają 3 podkomisje: 1/gdańsko-gdyńska z przewodniczącą p.dr.K.Jeżową, 2/grudziądzka z przewodniczącym ks.dr.W.Łęgą, 3/toruńska z przewodniczącym dyr.Targowskim.

Komisja w pracach postanowiła oprzeć się o współpracę władz administracyjnych i nauczycielstwo. Zarówno województwo, jak i Kuratorjum przyrzekły poparcie.

4.Komisja Wojewódzka Wołyńska, obejmująca teren województwa wołyńskiego, zorganizowana została na posiedzeniu w dn.11.V.1931 r. Prezesem został p.J.Sleszyński, delegat Rady Redakcyjnej, vice-wojewoda wołyński. Sekretarzem został p.E.Garlicki, kierownik Biura Statystyczne-

go Urzędu Wojewódzkiego. Siedziba Komisji mieści się w Łucku, w Wołyńskim Urzędzie Wojewódzkim.

Postanowiono pozostawić przy Komitecie Wojewódzkim ogólne kierownictwo, pracę zaś w terenie oprzeć o Komitety Powiatowe i Podkomitety gminne. Komisja Wojewódzka Wołyńska podjęła się wypełnić kartki do kartoteki z nazwami miejscowemi. Oprócz tego postanowiono nadrukować kartki, na których mogłyby być podane odległości kilometryczne każdej miejscowości od ważniejszych punktów powiatu. Komitet Wojewódzki rozesłał do powiatów komplety materjałów kartkowych, z tem, że zapełniony materjał powinien być dostarczony do Komitetu Wojewódzkiego do dnia 1.XI.1931 r.

5.Posiedzenie organizacyjne Komisji Regjonalnej Poznańskiej odbyło się dn.16.V.1931 r. Prezesem został delegat Rady Redakcyjnej prof.dr.S.Pawłowski, vice-prezesami - ks.J.Kozierowski, dyr.Kaczmarczyk, prof.dr.Skałkowski; sekretarzem - dr.J.Czekalski. Terenem działalności Komisji jest województwo poznańskie. Siedziba mieści się w Poznaniu, w Instytucie Geograficznym Univ. Poznańskiego. Do prac Komisji Regjonalnej Poznańskiej zgłosił łaskawie swoją pomoc Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Pile, ofiarowując materjał, złożony z kilku tysięcy nazw miejscowych polskich zachodniego pogranicza od Bałtyku po Wschowę, zebrany przez Konsulat Polski.

6.Prezesem Komisji Regjonalnej Wileńskiej, która objęła województwo wileńskie,nowogródzkie i poleskie, została wybrana na posiedzeniu organizacyjnem w dn.23.V.1931 r. prof.dr.C.Ehrenkreutzowa, delegat Rady Redakcyjnej. Sekretarzem został p.Turkowski. Siedziba Komisji mieści się w Wilnie, w Zakładzie Etnologji Univ.Stefana Batorego. Komisja Wileńska zorganizowała badania na swoim terenie. Do pracy zgłosiło się 81 osób. Dla pracowników tych urządzono kilka zebrań informacyjnych o sposobie zbierania nazw geograficznych, jako haseł dla kartoteki. Językoznawcze wskazówki, zastosowane do terenu, opracowała Komisja Językoznawcza Komitetu Wileńskiego.

7.Posiedzenie I-e Komisji Regjonalnej Lubelskiej zostało zwołane na 30. V.1931 r.Narazie utworzono Komitet Wykonawczy. Delegatem Rady Redakcyjnej jest dr.S.Wojciechowski. Siedziba Komisji mieści się w Lublinie,/Solna 5/. Komisja obejmuje teren województwa lubelskiego.

8.Komisja Regjonalna Lwowska zorganizowała się na posiedzeniu dn.1.VI. 1931 r.Prezesem został prof.dr.E.Romer, vice-prezesem - prof.dr.F.Bujak, sekretarzem - dr.J.Wąsowicz.Siedziba Komisji - Lwów, Instytut Geograficzny.Terenem Komisji jest województwo lwowskie,stanisławowskie i tarnopolskie. Ze względu na wielkość terenu utworzono Komisje Wojewódzkie we Lwowie,Stanisławowie i Tarnopolu. We wrześniowym numerze Dziennika Urzędowego Kuratorjum Lwowskiego ukazał się okólnik do nauczycielstwa w sprawie "Słownika". Równocześnie z tem inspektoraty szkolne otrzymały kwestjonarjusze do zbierania nazw miejscowych celem rozdania ich między nauczycielstwem. Termin zwrotu ustaliło Kuratorjum na 1 stycznia 1932 r.

9.Komisję Regjonalną Warszawską, która objęła teren województwa warszawskiego,łódzkiego,kieleckiego i białostockiego zorganizowano w ten sposób, że nie utworzono Komisji Regjonalnej dla wszystkich województw, natomiast zorganizowano Komisje Wojewódzkie: Warszawską,Łódzką,Białostocką i Kielecką.

Posiedzenie organizacyjne Komisji Wojewódzkiej Warszawskiej odbyło się dn.16.V.1931 r.Prezesem została wybrana p.dr.R.Danysz-Fleszarowa,Siedziba Komisji znajduje się w Warszawie,/Karowa 31/.

Siedziba Komisji Wojewódzkiej Łódzkiej mieści się w Łodzi,/ul.11 Listopada 26/.

Prezesem Komisji Wojewódzkiej Kieleckiej jest p.E.Massalski,/siedziba Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Kielce/.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 1 marca 1932 r.

L. dz. 133/32

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Zgodnie z uchwałą Komitetu Redakcyjnego z dn.14.II.1932 r. pozwalam sobie przesłać 2 kwestjonarjusze do badań terenowych "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" wraz z Objaśnieniami. Jeden z nich jest przeznaczony dla pracowników terenowych, drugi zaś pozostanie do opracowania przez Biuro Redakcyjne "Słownika Geograficznego".

Uprzejmie proszę o zanotowanie na marginesie uwag, dotyczących obydwu kwestjonarjuszy oraz o odesłanie ich do Biura Redakcyjnego w terminie do dn.15 marca b.r.

Pozostaję z głębokiem poważaniem

S. Arctowski

3 załączniki.

JWPan
Prof.Dr.W.Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

Zał. 1.

Nr.....

K W E S T J O N A R J U S Z

do badań terenowych "Słownika Geograficznego P.P."

....

Nazwisko, imię i dokładny adres dającego odpowiedzi.

.....
/oficjalna nazwa miejscowości
i jej charakter, p. Wskazówki I/.

.....

województwo powiat gmina parafja

I. N a z w a.

A.a. J a k n a z w a o s a d y b r z m i w u s t a c h l u d n o ś c i m i e j s c o w e j ?

b. J a k i j e s t j e j d r u g i p r z y p a d e k ?

c. J a k a j e s t j e j f o r m a p r z y m i o t n i k o w a ?

II. W ł a d z e i u r z ę d y.

A.- J a k i e o s a d a p o s i a d a w ł a d z e i u r z ę d y /a d m i n i s t r a c y j n e, s ą d o w e, s k a r b o w e, p o c z t o w e, k o ś c i e l n e, s z k o l n e etc./ ?

B.- J a k d a l e k o j e s t d o

a. m i a s t a p o w i a t o w e g o

b. g m i n y

c. p o c z t y /p o d a ć n a z w ę /

d. n a j b l i ż s z e j s t a c j i k o l e j o w e j /p o d a ć n a z w ę/.

C.- Jeśli w osadzie jest: a gmina, b. parafja /katolicka, unicka, ewangelicka i t.d./, to jakie osady należą do
a. gminy
b. parafji

III. P o ł o ż e n i e g e o g r a f i c z n e.

A.- J a k i j e s t o b s z a r w h a /l u b i n n y c h m i a r a c h z n a n y c h n a m i e j s c u/ z i e m i,

/-/

należącej do osady?

B.- Jakie są najważniejsze cechy krajobrazu w granicach osady, czy są:
a. lasy,
b. torfowiska,
c. góry /podać wysokość w metrach/,
d. wzgórza /podać wysokość w metrach/,
e. skały,
f. wyspy,
g. doliny.
/Jakie są ich nazwy/.

C.- Czy są w granicach osady i jakie posiadają nazwy
a. 1. rzeki, wzgl. rzeczki,
2. potoki,
3. brody,
4. kanały,
5. źródła /ew. jaki jest ich skład mineralny?/
b. 1. jeziora,
2. stawy,
3. bagna, moczary, błota.
/Jaka jest ich głębokość w metrach i powierzchnia w ha?/.

D.a. Jakie są gleby w granicach osady?
/podawać w terminologji miejscowej z objaśnieniem znaczenia/.

b. Ile ziemi w ha /lub w miarach, które są znane na miejscu/ wypada na poszczególne klasy gruntowe?

IV. Położenie topograficzne:

A.- Jaki jest kształt i położenie osady /podać plan lub szkic planu, uwzględniający: a. formy terenu, b. wody, c. skupienie poszczególnych osiedli z wymienieniem nazw zagród, tartaków, cegielni, karczem, d. ich stosunek do dróg, przebiegających przez osadę/.

B.a. Jak są budowane domy i z czego /podać fotografje lub rysunek kilku chat, najstarszej, średniej i najnowszej/
b. Jaki jest rozkład zabudowań gospodarskich? /podać typowe przykłady, o ile możności z planem/.

C.a. Jakie są nazwy przysiółków, części wsi, łąk, ugorów /ewent. uroczysk, polan, hal, kopców, kurhanów, okopów, grodzisk etc/?

b. Podać nazwy większych ew. starszych obszarów polnych.

/-/

V. Informacje historyczne:

A.a. Jakie wspomnienia i tradycje historyczne istnieją wśród ludności?
b. Czy przechowały się jakie tradycje rodowe?

B.- Jakie archiwa znajdują się w osadzie?
a. państwowe /1. administracyjne, 2. sądowe/
b. prywatne /1. kościelne, 2. samorządowe, 3. instytucyj użyteczności publicznej, 4. organizacyj gospodarczych, 5. prywatne kolekcje archiwalne, 6. archiwa rodowe i rodzinne/.

VI. Stosunki gospodarcze i społeczne:

A.- Jakie środki komunikacyjne posiada osada?
a. Czy jest ruch automobilowy?
b. Jakie są środki komunikacji wodnej?

B.a. Rolnictwo.

1. Jaka jest ilość gospodarstw rolnych? /należy uwzględnić gospodarstwa włościańskie - oddzielnie folwarki, w tym ostatnim wypadku należy podać nazwisko właściciela/.

2. Jaki jest rozmiar /w ha/ poszczególnych gospodarstw? /podać ogólne zestawienie/.

3. Jakie są systemy rolnictwa /gospodarstwo polowo-pastewne, trójpolówka, ulepszona trójpolówka, gospodarstwo płodozmienne, wolne gospodarstwo, ew. dać opis/?

4. Jakiego rodzaju meljoracje zastosowane są w gospodarstwie?

b. Czy jest warzywnictwo, sadownictwo, szkółkarstwo, kwiaciarstwo?
c. Czy jest specjalnie rozwinięta jakaś gałęź hodowli /konie, bydło, trzoda chlewna, drób/?
1. Jaki jest rozmiar hodowli poszczególnych gatunków zwierząt /ilość i wartość/?
d. Czy jest specjalnie rozwinięte pszczelnictwo, jeżeli tak to mniej więcej w jakich rozmiarach?

e.1. Jakie gałęzie obejmuje przemysł rolny /mleczarstwo, wyrób wina, gorzelnie, cukrownictwo, wydobywanie torfu/?

2.Jaka jest produkcja poszczególnych rodzajów przemysłu rolnego /ilość/?

f.1.Jaki jest stan rybactwa sztucznego stawowego /produkcja ryb w kg. z 1 ha/?

2.Jaki jest stan rybołóstwa rzecznego lub ew. morskiego?

g.Stosunki społeczne i kulturalne ludności rolniczej:
1.Jaki jest podział ludności rolniczej /gospodarze i bezrolni/?
2.Jakie rozmiary przybiera emigracja zarobkowa?

C.- Przemysł.

C.- 1 Przemysł fabryczny.

a.Jaka jest ilość i rodzaj zakładów przemysłowych?

b.Wielkość zakładów przemysłowych:

1.Ilu fabryka zatrudnia robotników /mężczyzn, kobiet, dzieci/?

2.Jaka jest ilość maszyn /a.czynnych, b. nieczynnych/ i z jakim napędem?

3.Ile jest warsztatów?

c.Jaka jest wysokość kapitałów zakładowych?

d. Dane, dotyczące produkcji:

1.Jakie są rodzaje wyrobów?

2.Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?

C. 2 Chałupnictwo:

a.Jakiego rodzaju gałęzie przemysłu obejmuje chałupnictwo?

b.Ilu chałupników znajduje się w osadzie?

/-/

c.Jaka jest organizacja chałupnictwa?
1.Jaki jest stosunek chałupnika do dostawcy /czy surowiec nabywany jest drogą kupna, czy zamiany/?
2.Kto jest nakładcą chałupnika /dostawcy surowca,składnicy,kramarze, kupcy,przemysłowcy/?

C.3 Rzemiosło.

a.Jakie są rodzaje rzemiosł na terenie osady?

b.Jaka jest ilość warsztatów rzemieślniczych?
c.Czy rzemieślnicy posługują się siłami pomocniczemi?
d.Gdzie się znajduje rynek zbytu?

C.4 Przemysł ludowy.

a.Jakie są rodzaje przemysłu ludowego?/wyrób przedmiotów o charakterze artystycznym,ceramika ozdobna,wyrób kilimów,koronkarstwo etc./.

b.Jaka jest ilość warsztatów?
c.Jakie są dane, dotyczące produkcji?

C.5.- Stosunki społeczne i kulturalne warstwy robotniczej i rzemieślniczej.
a.Ilu jest robotników? /podać ilość członków rodzin robotniczych,znajdujących się na utrzymaniu robotników/.
b.Jaki jest podział zawodowy warstwy robotniczej?

D.- Handel.

a.Ile jest przedsiębiorstw handlowych w osadzie?

b.Ile zatrudniają osób? /poza członkami rodziny/.

c.Jaki charakter mają przedsiębiorstwa handlowe?
1.detaliczny?
2.hurtowy?
3.jakiemi towarami handlują?

d.Czy istnieją spółki i przedsiębiorstwa udziałowe i jaki jest ich kapitał zakładowy?

e.W czyich rękach znajduje się handel /Polacy, Żydzi, ew.inni/?

/-/

f. Jak często i w jakie dni odbywają się targi w osadzie?
1. Czem osada specjalnie handluje?

g. Jeśli w osadzie odbywają się jarmarki, to

1. jak często i w jakie dni?
2. skąd przybywają kupcy i kupujący?

h. Jeśli niema jarmarków w osadzie, to dokąd ludność jeździ i jak daleko?

E. Górnictwo i hutnictwo

E.[1] a. Jakie bogactwa mineralne znajdują się na terenie osady?

b. Czy eksploatuje się glinę, piasek, żwir, torf?

c. Jaka jest ilość szybów i kopalń czynnych?

d. Jakie są dane, dotyczące eksploatacji bogactw mineralnych?

1. Jaka jest ilość robotników?

2. Jaką ilość minerałów wydobywa się rocznie?

e. Czy są jakieś ślady istnienia dawnych kopalń?

E.[2] - Jakie są dane, dotyczące hutnictwa?

a, b, c, d - jak w punkcie VI.C.[1]

E.[3] Jakie są stosunki społeczne i kulturalne górników?
a, b - jak w punkcie VI.C.[5]

F. - Jaki jest budżet gminy /wyszczególnić pozycje po stronie rozchodu i przychodu/?

G. a. Czy w osadzie są banki i jakie?

1. Jaki jest kapitał zakładowy?

/-/

47

b.Czy są kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, ew. spółdzielnie?

1.Jaki jest ich kapitał zakładowy?

2.Jaka jest ilość członków?

VII. Instytucje oświatowe i kulturalne:

A.- Czy na terenie osady znajdują się instytucje oświatowe:

a.Stowarzyszenia specjalne?

1.jaki jest ich rodzaj?

2.jaka jest ilość członków?

b.Domy ludowe?

c.Bibljoteki
1.jaka jest ilość książek /dzieł i tomów/?

d.Świetlice?

B.a,Czy osada posiada:

1.szkoły powszechne, zawodowe, średnie?

2.przedszkola i ochronki?

3.kursy dla dorosłych?
/podać liczbę szkół każdego typu, liczbę uczniów i nauczycieli/.

C.- Czy w osadzie znajdują się instytucje kulturalne:

a.muzea?
b.towarzystwa lokalne, naukowo-kulturalne /np.krajoznawcze/?

D.- Czy osada posiada instytucje sportowe?

E.- Czy w osadzie znajduje się teatr, kinematograf, sala koncertowa?

F.- Czy w osadzie jest drukarnia /przez kogo jest utrzymywana/?

G.- Czy osada posiada szpitale, przytułki, schroniska?

a.Przez kogo są utrzymywane?
b.Jak dawno zostały założone?
c.Jaka jest ilość miejsc?

/-/

VIII. Zabytki sztuki i przyrody:

A.-Czy na terenie osady znajdują się zabytki archeologiczne /np. grodziska, kurhany, mogiły, cmentarzyska/ ?

a. jakie wykopaliska zostały z nich wydobyte?
b. gdzie zostały złożone?

IX. Informacje turystyczne:

Czy w osadzie znajduje się schronisko, zajazd, hotel etc. ?

X. Informacje bibljograficzne:

A.- Jakie opracowania monograficzne dotyczą osady?

B.a. Jaki jest materjał źródłowy, dotyczący osady?
b. Gdzie się znajduje?

Zał. 2.

Nr.....

K W E S T J O N A R J U S Z

dotyczący wiadomości o osadach, które ma opracować Biuro Redakcyjne "Słownika Geogr."

.....
/oficjalna nazwa miejscowości i jej charakter, p. Wskazówki. I/.

.....
Województwo powiat gmina parafja

I. Nazwa:
A.- Jakie jest jej najstarsze brzmienie i jakim zmianom ulegała w przeszłości? /podać źródło pisane, drukowane lub inne/.

III. Położenie geograficzne:
A. a. Jakie są współrzędne geograficzne?
b. Jakie jest wzniesienie nad poziomem morza?
c. Jaki jest obszar w ha /lub innych miarach znanych na miejscu/ ziemi, należącej do osady?
B.- Ile ha obejmują poszczególne kultury:
a grunta orne,
b. ogrody,
c. pastwiska,
d. łąki,
e. lasy,
f. nieużytki.

V. Informacje historyczne:
A. a. Jakie są najstarsze daty, dotyczące powstania lub pojawienia się osady? /podać źródła/.
b. Jaka była przynależność administracyjna i kościelna osady?
B.- Jak się przedstawia rozwój własności na terenie osady?
a. Jakie są najstarsze wiadomości?
b. Jakie są wiadomości dla czasów późniejszych /podać w przekrojach w. XVI, XVII, XVIII i XIX/?
c. Jeżeli miejscowość była ważniejszem centrum gospodarczem /np. klucza włości etc./, to jakie są dokładniejsze dzieje jej stosunków własnościowych?
C.- Jaka była ilość ludności na terenie osady?
a. w czasach najdawniejszych?
b. w czasach późniejszych /podać w przekrojach w. XVI, XVII, XVIII i IX/.
c. jaka była ilość ludności na podstawie spisów jednodniowych w XIX i XX w.?
D. a. Jakie wybitniejsze osobistości
1. pochodzą z danej osady?
2. działały na jej terenie?
b. Jakie wypadki polityczne miały miejsce w osadzie /np. traktaty pokojowe/?
c. Jakie bitwy i potyczki stoczone były na jej terenie?
d. Kiedy i jakiemi klęskami elementarnemi /np. pożary/ była dotknięta osada?

VI. Stosunki gospodarcze i społeczne:
A.- Jakie środki komunikacyjne posiada osada?
a. Czy przez teren wsi lub w jej pobliżu przechodzi kolej żelazna /linja wąskotorowa lub normalnotorowa/?
b. Czy są drogi bite?
B.- Rolnictwo.
a. Jakie są dane, dotyczące produkcji roślinnej /zbożowej, okopowej, strączkowej, pastewnej, przemysłowej/?
1. Jaka jest wydajność poszczególnych roślin z ha?
2. Jaki jest rozmiar rocznej produkcji poszczególnych rodzajów roślin /ilość i wartość/?

VII. Instytucje oświatowe i kulturalne:
A.- Przez kogo szkoły są utrzymywane?

VIII. Zabytki sztuki i przyrody:
A.- Jeżeli w osadzie znajduje się kościół, to
a. jakie są jego dzieje?
b. jakie zawiera zabytki sztuki?
B.a. Czy osada posiada domy zabytkowe, pałace, pomniki, gmachy wyróżniające się pod względem stylu lub wielkości?
b. Czyją są własnością?
C.- Jakie zabytki przyrody znajdują się w osadzie?

X. Informacje bibljograficzne:
A.- Jakie opracowania monograficzne dotyczą osady?
B.- Czy informacje o osadzie znajdują się w ogólnych rozprawach naukowych, słownikach, czasopismach?
C.a. Jaki jest materjał źródłowy, dotyczący osady?
b. Gdzie się znajduje?

XI. Dane statystyczne: /będą zaczerpnięte z materjałów G.U.S./.
A.- Jaki jest obszar osady?
B.- Jakie jest zaludnienie?
C.- Jakie są dane, dotyczące
a. wyznania
b. narodowości /języka/.

Zał. 3.

Objaśnienia
do Kwestjonarjusza do badań terenowych
"Słownika Geograficznego Państwa Polskiego".

1. Odpowiedzi należy podawać na oddzielnych arkuszach formatu t.zw.handlowego /t.j.wymiaru niniejszego kwestjonarjusza/.
2. W nagłówku arkusza należy podać Nr. kwestjonarjusza, nazwisko, imię i dokładny adres dającego odpowiedzi.
3. Przy odpowiedziach należy podawać dokładną numerację, uwzględnioną w kwestjonarjuszu bez powtarzania samych pytań.
4. Charakter miejscowości należy określać według następującego wykazu: borostwo, cegielnia, folwark, futor, gorzelnia, karczma, kolonja, kopalnia, latarnia morska, leśnictwo, leśniczówka, miasto, miasteczko, nadleśnictwo, okolica, osada fabryczna, osada młyńska, probostwo, przedmieście, przysiółek, przystanek kolejowy, pustkowie, smolarnia, stacja kolejowa, tartak, torfiarnia, uzdrowisko, wieś. zagroda, zakład kąpielowy, zamek, zaścianek i t.d.
5. Na pytania, które są podane rozstawnym drukiem odpowiedź jest konieczna; na pytania, podane zwykłym drukiem, odpowiedź jest pożądana, w razie specjalnych trudności można ją pominąć.
6. Odpowiedzi muszą być krótkie, zwięzłe, ale wyczerpujące.
7. Wszystkie miary /o ile niema zastrzeżenia przy odpowiednim punkcie kwestjonarjusza/ podawać należy w miarach metrycznych: km., ha, tonnach i t.d.
8. Przy każdym punkcie musi być podana dokładna wiadomość, na jakich źródłach odpowiedź została oparta.
9. W razie braku źródeł historycznych należy pytanie pozostawić do wypełnienia przez Biuro Redakcyjne.
10. Po wszelkie wyjaśnienia, dotyczące niniejszego kwestjonarjusza, należy zwracać się bezpośrednio albo do odpowiedniej Komisji Regjonalnej, albo do Biura Redakcyjnego /Warszawa, Karowa 31/.

PC

„S

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195,

50

Warszawa, dn. 18 marca 193 2 r.

L. dz. 140/32

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Dnia 1 marca b.r. zostały wysłane do wszystkich członków Komitetu Redakcyjnego listy z prośbą o nadesłanie opinij, dotyczących 2 Kwestjonarjuszy do badań terenowych wraz z Objaśnieniami w terminie do dn.15 marca b.r.

Ponieważ dotychczas nie otrzymałem żadnej odpowiedzi, jeszcze raz uprzejmie proszę o szybkie odesłanie Kwestjonarjuszy wraz z zanotowanemi na marginesie uwagami lub też o łaskawe zakomunikowanie mi opinji Wielce Szanownego Pana Profesora.

Pozostaję z głębokiem poważaniem

S. Arctowski

JWPan
Prof.Dr.W.Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KRAKOWA 31. TELEFON 78-73
KONTO CZEKOWE P. K. O. 31.195.

L. dz. 140/32

Warszawa, dn. 13 marca 1932 r.

Wielce Czcmowny Panie Profesorze!

Dnia 1 marca b.r. zostały wysłane do wszystkich członków Komitetu Redakcyjnego listy z prośbą o nadesłanie opinij, dotyczących Kwestjonarjuszy do badań terenowych wraz z Objaśnieniami w terminie do dn.15 marca b.r.

Ponieważ dotychczas nie otrzymałem żadnej odpowiedzi, ze względu na upreszczenie prosze o szybkie odesłanie Kwestjonarjuszy wraz z zanotowanemi na marginesie uwagami lub też o jaskawe zakomunikowanie mi opinij Wielce Szanownego Pana Profesora.

Pozostaję z głębokim poważaniem

Dr. Nitsch

Prof.Dr.W.Semkowicz
Kraków, Studenska 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195.

Warszawa, dn. 12 listopada 193 2 r.

L. dz. 503/32

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić Wielce Szanownego Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, dn.27-go b.m. /niedziela/ o godz.11 przed południem, w lokalu Redakcji, Karowa 31.

W razie, gdyby Wielce Szanowny Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez Wielce Szanownego Pana Profesora zastępcy. Pragnę jednak prosić, aby, ze względu na doniosłość spraw, które będą przedmiotem obrad, zechciał Pan Profesor łaskawie przybyć w miarę możności osobiście. Pozwalam sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Zechce Wielce Szanowny Pan Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

1 zał.

JWPan
Prof.Dr.Wł.Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

Protokół § 14/II 32 Komisja geogr. 29/XI 932 52
(Akt reprod. wobec pod. admin. Akt wydziel. w rejon(?) o roku przyszłym)

Zagadn. naukowo-organiz. ref. Arnold (wydatki 29.500 zł na rok przyszły 24 000 zł)

1) kwestjonarjusz dla badań terenu (8 egzemplarzy)

2) rozpoc. pracę nad Pomorzem (kwiecc. – czerwca). Pracom. zebr. wiad. o pracownikach miejscowych (nazw. 3000 ludności adresy). Zainteres. obserwacji wiejskich urzędami (rozdanie kwestj. wśród nauczycieli). Pracom. (11 osób) zbierali w pow. tczewskim nazwy topogr. (Kroba). Dr Koneczna przeprowadz. kurs fonetyczny, prof. Nitsch z Tucholi przebywał z pracownikami w terenie. Wyniki lepiej pracom. przedst. się pom. wzrost. i wydaw. wyniki mater. paral. – kartogr. – opisowe na karcie 1/25.000 kl. z kontrolą miejscową. Kontrolowano na miejscu kwestjonarjusze. Teren M. Gdańska (władze gd. nie wdział, pomoc.). Spowod. opór. kwest. polski, dla 7 miejscowości pobrano (kupno, kolejarze). Procent kwest. z Pomorza zaledwie jest dostateczny (ok. 95-100%) (dla Gdań. 20%). (Miejscowości 993, nazw. topogr. przeszło 3000)

a) na Wołyniu tylko powrócił z miejsc. władz (dla tej 4/XII zebr. nauczyc. wołyń.).

c) Wileńskie. Ekwipunek wysłał kwestj. nauczyc. zebrać nauczyc. miejsc. (Dobrze odpowiedzieli, ale nie mogą być jeszcze wydane)

d) Spośród ~~wyjaśnień~~ odpowiedzi na kwestje. Wartości rozwiązania (brak miejsc. zajęło stanow. niezgodne) Odpowiedzi były przesłane opracow. przez nauczyc. rdz. pomor. (Chełmnieńszczyzna), głęb.).

3) Instytucje nie do opracowania artykułów (robi się wyciągi kompil. z kwestjon. chwaty nie wszystko weszło do Słown.). (Zbadanie dobry kwest. z Brzuszczyna przez Kwiram. szkoły Knapika)

Dyskusja: Pomorzem 1) potrzeba opracowania nazw. Topogr. o mapy wyd. planowej.
2) redakcja kartoteki na podst. kwestjonarjuszy.
Do referatu: Romer, Arnold, Arnoldt: redakcja artykułów bardzo pomocna. pogrubienia historyczne, Romer zebrał na międzynarodowym statystycznym z kwestjonarjuszach.

II. Program prac na rok najbliższy.

1) Alfabetyczny czy rzeczowy. W obecnym czasie brakuje pracownika. nazwy o alfab. Hist. rzeczowy opracuje by odtworzyć pracę. (Nie wszystkie by podjęła administr. – Instytut Morski i administracji). Chodzi o to, aby był kartoteka kwest. z wsi pom. Pomorze i Kujawy. –

Dyskusja: Je za rzeczowym historycznym. – Sprzeciwili się nazwy. – Nitsch za rzeczowym ale nie za historycznym. – Bujak zwolennik alfabetu (jak i Romer)
Redaktor: Dwie wydania bardzo alfabetyczny

Za chwilę.

Za post. pod. przyj. i dalszą pracą wyr. z uwagą.
Dawczyk

Za pod. Beska za wyj. pom., wobec dalszej pod. [illegible]
pod. zab.), wyrazem miejsca [illegible] dalsze w całości.

Budżet: 24.000 | Wyniki kosztu z Komisji czy z Mazur?

Pobory pracy 15.000
Lokal 3500
Koszta kanc. 800 Druki 300 = 1100
" pokrycie A) Sekr. Kom. Red. 1100
B) wyj. redakt. 450 + 1000 na Biuro Red.
C) pom. nauk. 300 zł. Fund. redakt. 600

Prosba o pokaranie urzędu (karta).
Na mapach brak skali lub zwykle urzędowa.

Mam przekład kompromisowy:
żeby wziąć za podstawę pierwszą wersję,
ale pełnoziarnistą i obecny (przetarty) pomysł;
t. j.: przyjąć np. za podstawę wyd. pomorskie,
marborskie i chełmińskie, — a pełnoziarnistą
dodać miejsc. z obecnej nowego wyd. pomorskiego
(przy granicach dzisiejszych prowincji).
Te dodatki miejsc. byłyby podobnie
w dwóch wspom. pomorskich (t. j. wydawnictw
marienwerderskim).

odpisałem! Druk nazwy głównej: tu Hasty
a tam „chudy".

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195.

55

Warszawa, dn. 29 Listopada 1932 r.

L. dz. 522/32

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem przesyłam Wielce Szanownemu Panu Profesorowi protokół IV-go zebrania Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego" z dn. 14.II.1932 r.

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku

S. Arctowski

1 załącznik.

JWPan
Prof. Dr. Wł. Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

Zał. do l.ch. 572/32
56

PROTOKÓŁ

IV-go zebrania Komitetu Redakcyjnego
"SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO"
w dn.14.II.1932 r. o godz.11-tej przedpoł.

Porządek obrad.

1. Odczytanie protokółu z posiedzenia poprzedniego.
2. Sprawozdanie finansowe Redaktora Naczelnego.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Wnioski na posiedzenie Rady Redakcyjnej:
   a/ sprawozdanie z działalności Redakcji "Słownika Geograficznego",
   b/ zmiana regulaminów,
   c/ zagadnienie alfabetycznego lub regjonalnego układu "Słownika".
5. Tekst kwestjonarjusza do badań terenowych "Słownika Geograficznego".
6. Mapa ram terytorjalnych "Słownika Geograficznego".
7. Plan pracy na rok 1932.
8. Wolne wnioski.

Obecni.

Członkowie Komitetu Redakcyjnego:

a/ wybrani przez Radę Redakcyjną pp.:prof.dr.Fr.Bujak, prof.dr. B.Hryniewiecki, St.Małkowski, prof.dr.S.Pawłowski, prof.dr. E.Romer, dr. Zaborski /w zastępstwie prof.dr.W.Semkowicza i prof.dr.J.Smoleńskiego/.

b/ delegaci Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pp.: dr.R.Fleszarowa, wizyt.M.Siwak.

c/ Redaktor Naczelny prof.dr.S.Arnold.

/-/

Akt. do dz. 332/52

PROTOKÓŁ

IV-go zebrania Komitetu Redakcyjnego

"SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO"

w dn.14.II.1952 r. o godz.11-tej przedpoł.

Porządek obrad.

1. Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia.
2. Sprawozdanie finansowe Redaktora Naczelnego.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
4. Wnioski na posiedzenie Rady Redakcyjnej:
   a/ sprawozdanie z działalności Redakcji "Słownika Geograficznego",
   b/ zmiana regulaminu,
   c/ zagadnienie alfabetycznego lub regionalnego układu "Słownika".
5. Tekst kwestionariusza do badań terenowych "Słownika Geograficznego".
6. Mapa ram terytorialnych "Słownika Geograficznego".
7. Plan pracy na rok 1952.
8. Wolne wnioski.

Obecni.

Członkowie Komitetu Redakcyjnego:

a/ wybrani przez Radę Redakcyjną pp:prof.dr.Fr.Bujak, prof.dr. B.Hrynkiewicz, St.Madkowski, prof.dr.S.Pawłowski, prof.dr. K.Romer, dr. Zaborski /w zastępstwie prof.dr.W.Semkowicza i prof.dr.J.Smoleńskiego/.

b/ delegaci Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pp.: dr.R.Flesarowa, wizyt.M.Stwerk.

c/ Redaktor Naczelny prof.dr.S.Arnold.

/-/

Posiedzenie zagaił prof.dr.E.Romer, przewodniczący Komitetu Redakcyjnego, zaznaczając, że obecne zebranie będzie musiało powziąć ostateczną decyzję w ważnej kwestji metody opracowania "Słownika".

1. W nieobecności p.prof.dr.C.Ehrenkreutzowej, sekretarza Komitetu, Redaktor Naczelny odczytał protokół zebrania poprzedniego z dnia 7.XII.1931r. Protokół ten został jednomyślnie przyjęty.
2. Przyjęto sprawozdanie finansowe Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" za rok 1931, odczytane przez Redaktora Naczelnego, który omówił szczegółowiej niektóre pozycje /vide załącznik R.1/.

P. Prof.Romer wyraził w imieniu wszystkich obecnych wdzięczność i uznanie p.pułk.Kreutzingerowi za pomoc przy uzyskaniu potrzebnych dla prac Redakcji map, uważając ją za pracę państwową i obywatelską.

W odpowiedzi p.pułk.Kreutzinger oświadczył, że gotów jest i nadal współdziałać z Redakcją, dostarczając jej wszelkich materjałów, jakiemi rozporządza. Następnie udzielił szereg wskazówek, dotyczących map i ich sporządzania i przedstawił plan dalszych prac Wojskowego Instytutu Geograficznego, zaznaczając, że już w r.1935 będzie skończona praca nad mapami w skali 1:100.000, które są wydawane w liczbie 40-tu arkuszy rocznie. W r.1935 rozpoczęty zostanie nowy pomiar kraju; triangulacja jest już dziś dobrze postawiona i szybko postępuje naprzód. W dalszym ciągu prac przewidziane jest sporządzenie map w skali 1:50.000 w 4-ch kolorach. W r.1935 20% tej pracy będzie dokonane. Polska stanie wówczas w jednym szeregu z Francją i Włochami.

/-/

Przemówienie p.pułk.Kreutzingera zostało przyjęte oklaskami.

P.prof.Romer podziękował za udzielone przez p.pułk.Kreutzingera informacje i wyraził radość, że sprawa triangulacji po 10-ciu latach ciężkich prób została pomyślnie rozwiązana.

3. Odczytano i przyjęto sprawozdanie Komisji Rewizyjnej /vide zał.L.2/

4. Wnioski na posiedzenie Rady Redakcyjnej:

a/ sprawozdanie z działalności Redakcji "Słownika Geograficznego".

W związku z odczytanem sprawozdaniem p.prof.Arnold dodał, że porozumiewał się z p.Kąkolniakiem, radcą Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w sprawie współpracy Redakcji z Komisją przy Min.Spraw Wewn., mającą ustalić oficjalne brzmienie nazw miejscowości na terenie całej Rzeczpospolitej. Komisja ta nie posiada dostatecznych funduszów, pracę tę więc mogłaby wykonać Redakcja, o ileby zyskała poparcie Min.Spraw Wewn. i została uznana za oficjalną Komisję przy Min.Spraw Wewnętrznych.

W przeciwnym razie nasuwałoby się poważne pytanie, jaką nomenklaturę przyjąć w "Słowniku", skoro nomenklatura oficjalna nie jest jeszcze w ostatecznej formie ustalona.

P.prof.Bujak postawił wniosek odłożenia tej sprawy do chwili omawiania zasad opracowania "Słownika".

b/ Zmiana regulaminów: Redaktor przedstawił projekt przeprowadzenia pewnych zmian w regulaminach Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego, a mianowicie:

I. Regulamin Komitetu Redakcyjnego:

§ 13 ma brzmieć:"Komitet Redakcyjny w grudniu każdego roku uchwala preliminarz budżetowy, który przedstawia Redaktor Naczelny w porozumieniu z Radą Główną P.T.K., poczem preliminarz jest przekazywany Radzie Głównej P.T.K. do zrealizowania. Z wy-

/-/

/-/

P.prof.Romer podziękował za udzielone przez p.puŁk.Krewszingera informacje i wyraził redość, że sprawa trianguLacji po 10-ciu latach ciężkich prób zostaŁa pomyślnie rozwiązana.

3. Odczytano i przyjęto sprawozdanie Komisji Rewizyjnej /vide zał.I.3/

4. Wnioski na posiedzenie Rady Redakcyjnej:

a/ sprawozdanie z działalności Redakcji "Biuletynu Geograficznego". W związku z odczytanem sprawozdaniem p.prof.Arnold dodał, że porozumiewał się z p.Rękoinskiem, redag Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w sprawie współpracy Redakcji z Komisją przy Min.Spraw Wewn., między ustalić oficjalne brzmienie nazw miejscowości na terenie całej Rzeczpospolitej. Komisja ta nie posiada dostatecznych fundaszów, przeto tę więc mogłaby wykonać Redakcja, o ile by zyskała poparcie Min.Spraw Wewn. i zostały uznane za oficjalne Komisję przy Min.Spraw Wewnętrznych.

W przeciwnym razie nasuwałoby się poważne pytanie, jaką nomenklaturę przyjąć w "Biuletynie", skoro nomenklatura oficjalna nie jest jeszcze w ostatecznej formie ustalona.

P.prof.Butak poparł wniosek odłożenia tej sprawy do chwili ostatecznej ustalenia zasad opracowania "Biuletynu".

b/ Zmiana regulaminu: Redaktor przedstawił projekt przeprowadzenia pewnych zmian w regulaminach Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego, a mianowicie:

I. Regulamin Komitetu Redakcyjnego:

§ 13 ma brzmieć:"Komitet Redakcyjny w grudniu każdego roku wybiera prezydium z budżetowy, który przedstawia Redaktor Naczelny w porozumieniu z Radą Główną P.T.K., poczem prezydium jest przekazywany Radzie Głównej P.T.K. do zrealizowania. Z wy-

\-\

datkowania uzyskanych sum Komitet Redakcyjny będzie składał Radzie Głównej P.T.K. coroczne sprawozdania. Podobnie sprawozdanie takie będzie otrzymywał Zarząd Funduszu Kultury Narodowej.

Uwaga. Rokiem budżetowym będzie rok kalendarzowy."

§ 14. /na końcu dodać/: "w porozumieniu z Radą Główną P.T.K."

II. Regulamin Rady Redakcyjnej:

§ 8. /na końcu dodać/: "Takie same sprawozdanie otrzyma Rada Główna P.T.K. i Zarząd Funduszu Kultury Narodowej."

Zmiany te zostały jednomyślnie przyjęte.

c/ Zagadnienie alfabetycznego lub regjonalnego układu "SŁOWNIKA".

Redaktor Naczelny oświadczył, że prace, prowadzone przez Biuro Redakcyjne w ciągu tego roku, miały na celu zorjentowanie się, czy możliwem jest wydanie "Słownika" w układzie alfabetycznym, czy też bardziej odpowiednim będzie układ regjonalny.

Układ alfabetyczny w pierwotnej koncepcji był wysuwany w latach 1928-29 w czasie bardzo dobrej konjunktury gospodarczej. Liczyliśmy wówczas na to, że w każdem województwie znajdą się pewne sumy, które będzie można przeznaczyć na działalność Komisyj Regjonalnych. Dziś, w dobie kryzysu, na zasiłki te nie można liczyć.

Przy układzie alfabetycznym wszystkie materjały, będące podstawą dla prac nad "Słownikiem", byłyby dostarczane przez Komisje Regjonalne. Do obowiązków Redakcji należałoby jedynie ich uporządkowanie i opracowanie artykułów o miastach i ważniejszych ośrodkach administracyjnych, czy gospodarczych. Taki system pracy wymagałby wielkich sum pieniężnych, przeznaczonych na prace Komisyj Regjonalnych oraz dużej ilości wykwalifikowanych pracowników, którzy potrafiliby dokładnie oddać brzmienie nazw, zebranych w terenie.

/-/

datkowania uzyskanych sum Komitet Redakcyjny będzie składał Radzie Ozdowej P.T.K. corocznie sprawozdania. Podobnie sprawozdania takie będzie otrzymywał Zarząd Funduszu Kultury Narodowej.

Uwaga. Rokiem budżetowym będzie rok kalendarzowy."

§ 14. /na końcu dodać/: "w porozumieniu z Radą Ozdową P.T.K."

II.Regulamin Rady Redakcyjnej:

§ 8. /na końcu dodać/: "Takie same sprawozdanie otrzyma Rada Ozdowa P.T.K. i Zarząd Funduszu Kultury Narodowej."

Zmiany te zostały jednomyślnie przyjęte.

c/ Zagadnienie alfabetycznego lub regionalnego układu "SŁOWNIKA".

Redaktor Boczelny oświadczył, że prace, prowadzone przez Biuro Redakcyjne w ciągu tego roku, miały na celu zorjentowanie się, czy możliwem jest wydanie "Słownika" w układzie alfabetycznym, czy też bardziej odpowiednim będzie układ regionalny.

Układ alfabetyczny w pierwotnej koncepcji był wyrażony w latach 1928-29 w czasie bardzo dobrej konjunktury gospodarczej. Liczyliśmy wówczas na to, że w krótkim województwie znajdą się pewne sumy, które będzie można przeznaczyć na dokończenie Komisyj Regionalnych. Dziś, w dobie kryzysu, na zasiłki te nie można liczyć.

Przy układzie alfabetycznym wszystkie materjały, będące podstawą dla prac nad "Słownikiem", byłyby dostarczane przez Komisje Regionalne. Do obowiązków Redakcji należałoby jedynie ich uporządkowanie i opracowanie artykułów o miastach i ważniejszych ośrodkach administracyjnych, czy gospodarczych. Taki system pracy wymagałby wielkich sum pieniężnych, przeznaczonych na prace Komisyj Regionalnych oraz dużej ilości wykwalifikowanych pracowników, którzy potrafiliby dokładnie oddać brzmienie nazw, zebranych w terenie.

\-\

Materjał, zebrany na Suwalszczyźnie przekonał nas, że wszelkie materjały statystyczne i kartograficzne nie odtwarzają tego, co znajdujemy w terenie. Nawet pracownicy Biura Redakcyjnego, posiadający dostateczne kwalifikacje do tej pracy, lecz niemający wykształcenia lingwistycznego niejednokrotnie spotykali się z dużemi trudnościami przy zapisywaniu nazw, spotykanych w czasie badań terenowych.

Przy układzie alfabetycznym każda Komisja Regjonalna musiałaby przysłać materjał, dotyczący jednej litery, np. litery a, na rok naprzód ażeby było dosyć czasu do opracowania go w Biurze Redakcyjnem. Przy tym systemie pracy należy przewidywać duże opóźnienia w terminie wydawania poszczególnych tomów, a nawet zeszytów "Słownika", spowodowane opóźnieniem Komisyj Regjonalnych w nadsyłaniu materjału.

Przytem przeciętny konsument byłby zmuszony opłacać przez kilkanaście lat prenumeratę, zanim mógłby korzystać ze "Słownika". W tych warunkach wydawnictwo mogłoby zostać przerwane na pewnej literze. Przy układzie regjonalnym natomiast, w czasie finansowo bardzo ciężkim, możnaby po zakończeniu pewnego tomu prace na jakiś czas zawiesić; takie bowiem wydawnictwo łatwiej byłoby potem wznowić.

Redaktor raz jeszcze podkreślił znaczenie względów finansowych, przemawiających za układem regjonalnym "Słownika". Według jego zdania, żadna instytucja komunalna, ani państwowa nie zechce ponosić przez okres 15-letni wydatków na prenumeratę. Również z punktu widzenia krajoznawczego "Słownik" w układzie regjonalnym będzie stanowił rodzaj przewodnika po kraju, a tem samem znajdzie większą liczbę nabywców.

W "Słowniku" przytem powinny być umieszczone mapy w skali 1:100.000, obejmujące odcinki powiatów, tymczasem map takich nie posiadamy jeszcze dla całej Polski. Trzeba więc zacząć pracę od terenów, dla których

/-/

Materiał zebrany na gromadzenie przekonań nas, że wszelkie mater
iały statystyczne i kartograficzne nie odtwarzają tego, co znajdu
je w terenie. Nawet przeczytany Biuro Redakcyjnego, posiadający dostateczne
kwalifikacje do tej pracy, jeden miesiący wykształcenia lingwistycznego
niedostatecznie zapoznałby się z dużemi trudnościami przy zapisywaniu
nazw, spotykanych w czasie badań terenowych.

Przy układzie alfabetycznym każda Komisja Regionalna musiałaby
przysłać materjał, dotyczący jednej litery, np. litery a, na rok naprzód
zeby było dosyć czasu do opracowania go w Biurze Redakcyjnem. Przy tym
systemie przez należy przewidywać duże opóźnienia w terminie wydawania
poszczególnych tomów, a nawet zeszytów "Słownika", spowodowane opóźnie-
niem Komisyj Regionalnych w nadsyłaniu materjału.

Przytem przeciętny koniument byłby zmuszony opłacać przez kilkanaście
lat prenumeratę, zanim mógłby korzystać ze "Słownika". W tych warunkach
wydawnictwo mogłoby zostać przerwane na pewnej litere. Przy układzie
regionalnym natomiast, w czasie finansowo bardzo ciężkim, można by po
zakończeniu pewnego tomu przee na jakiś czas zawiesić; takie powtem
wydawnictwo zatwierdzy potem wznowić.

Redaktor tak jeszcze podkreślił znaczenie względów finansowych,
przemawiających za układem regionalnym "Słownika". Według tego zdania,
żadna instytucja komunalna, ani perjatowa nie zechce ponosić przez
okres 15-letni wydatków na prenumeratę. Również z punktu widzenia ko-
rzystawego "Słownik" w układzie regionalnym będzie stanowił rodzaj
przewodnika po krejn, a tem samem znajdzie większą liczbę nabywców.

W "Słowniku" przytem powinny być umieszczone mapy w skali 1:100.000,
obejmujące odcinki powiatów, tymczasem map takich nie posiadamy jeszcze
dla całej Polski. Trzeba więc zacząć przede od terenów, dla których

mamy odpowiednie mapy.

Jeśli chodzi o Pomorze, to przy układzie regjonalnym "Słownika" możnaby dostać /np dla prac na terenie Prus Wschodnich/ fundusze z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Województwa mają pewne sumy pieniężne, przeznaczone na sporządzenie wykazów statystyczno-tabularycznych; sumy te możnaby uzyskać dla "Słownika", gdyż przy układzie regjonalnym dawałby on monograficzne opracowania poszczególnych województw.

Redakcja będzie mogła również liczyć na pewne obiecane zasiłki z Ministerstwa Skarbu.

Zdaniem Redaktora, w obecnej sytuacji gospodarczej, jedynym możliwym systemem wydawania "Słownika" jest system regjonalny, przy którym wszystkie zasiłki pieniężne byłyby skierowane na jeden teren, celem szybkiego opracowania go i przeniesienia się zkolei na następny.

Za podstawę regjonów należy przyjąć nowy podział administracyjny na województwa, który zostanie oficjalnie wprowadzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prawdopodobnie w styczniu przyszłego roku. Niektóre województwa przytem mogą być kumulowane, to jest skupiane po parę razem w jednym tomie. Na pierwszy etap prac proponuje Redaktor Pomorze, na drugi - Wielkopolskę.

Według tego planu prace na Pomorzu byłyby prowadzone w roku bieżącym oraz w roku przyszłym. Jednocześnie w przyszłym roku zostałaby rozpoczęta praca na terenie sąsiednim, to jest w Wielkopolsce. W przeciągu kilku miesięcy więc prace byłyby prowadzone jednocześnie na dwóch terenach.

Kończąc swe przemówienie Redaktor Naczelny postawił wniosek, aby zmienić § 13 Zasad Opracowania "Słownika", formułując go jak następuje: ""Słownik" będzie posiadał układ regjonalny, oparty na podziale administracyjnym na województwa, który w roku przyszłym zostanie ustalony przez Państwo."

/-/ /-/

mamy odpowiednie mapy.

Jeśli chodzi o Pomorze, to przy układzie regionalnym "Szowmika" można by dać /np dla przeo na terenie Prus Wschodnich/ fundusze z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Województwa mają pewne sumy planowe, przeznaczone na sporządzenie wymaxów statystyczno-taryfowych; sumy te można by użyćod dla "Szowmika", gdyż przy układzie regionalnym dawałby on monopolistyczne opracowania pożądanych województw.

Redakcja będzie mogła również liczyć na pewne obłożone zasiłki z Ministerstwa Skarbu.

Zdaniem Redaktora, w obecnej sytuacji gospodarczej, jedynym możliwym systemem wydawania "Szownika" jest system regionalny, przy którym wszystkie zasiłki planowe byłyby skierowane na jeden teren, celem szybkiego opracowania go i przesłania się szkoleń na miejscu.

Za podstawę regionów należy przyjąć nowy podział administracyjny na województwa, który zostanie oficjalnie wprowadzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prawdopodobnie w styczniu przyszłego roku. Niektóre województwa przyłem mogą być sumulowane, to jest simplano po parę razem w jednym tomie. Na pierwszy etap przed proponuje Redaktor Pomorze, na drugi - wielkopolskę.

Według tego planu prace na Pomorzu byłyby prowadzone w roku bieżącym oraz w roku przyszłym. Jednocześnie w przyszłym roku zostałyby rozpoczęte prace na terenie sąsiednim, to jest w Wielkopolsce. W przeciągu kilku miesięcy więc prace byłyby prowadzone jednocześnie na dwóch terenach.

Końcowo ewo przedwiania Redaktor Naczelny poświęcił wniosek, aby zmienić § 13 Zasad Opracowania "Szownika", formułując go jak następuje: ""Szownik" będzie posiadał układ regionalny, oparty na podziale administracyjnym na województwa, który w roku przyszłym zostanie ustalony przez Państwo."

/-/

P.Prof.Romer poprawił formę wniosku:""Słownik" będzie posiadał układ regjonalny, oparty na podziale administracyjnym na województwa, który zostanie ustalony w najbliższej reformie podziału administracyjnego."

P.prof.Pawłowski oświadczył, że stoi nadal na gruncie układu alfabetycznego. Jedynym argumentem przekonywującym, który przemawia na korzyść układu regjonalnego jest, według niego, argument finansowy. Układ regjonalny "Słownika" nie ma realnych podstaw, ponieważ nie istnieje żaden, prawdziwie uzasadniony, podział na regjony. Według prof.Pawłowskiego województwo nie jest regjonem ani pod względem lingwistycznym, ani historycznym. Podział ten mógłby łatwo ulec zmianom pod wpływem pewnych sfer politycznych, a co za tem idzie nasz "Słownik" stałby się wówczas nieaktualny. Podział historyczny i podział geograficzny nie są odpowiednie. Trudno również przyjąć jako regjony Polskę Wschodnią, Polskę Północno-Zachodnią i t.p., gdyż są to jedynie terminy orjentacyjne, któremi niekiedy operujemy, ale które nie określają dokładnie granic danych obszarów.

Pozatem w "Słowniku" regjonalnym każdy czytelnik będzie się spodziewał nastawienia regjonalnego, którego jednak nie znajdzie.

Co się tyczy trudności naukowych, to występują one przy obydwu układach, ponieważ "Słownik" został postawiony jako monumentalne dzieło naukowe, w którem każdy uczony mógłby się poinformować w tym dziale nauki, w jakim pracuje. Według prof.Pawłowskiego błędem jest, że strona praktyczna stawiana jest na drugim planie. "Słownik" powinien przedewszystkiem spełnić rolę praktycznego przewodnika po Polsce. Jeśli zamierzonemu dziełu postawi się zbyt duży zakres - nie zdoła się go osiągnąć.P.Prof. Pawłowski uważa, że niemożliwem jest np. dać etymologję naukową przeszło 200 tysięcy nazw, nawet w ciągu lat 15-tu.

Przy opracowaniu "Słownika" metodą regjonalną trzebaby rozdzielić

/-/

P.Prof.Romer poprawił formę wniosku:""Szownik" będzie powiadał układ regionalny, oparty na podziale administracyjnym na województwa, który zostanie ustalony w najbliższej reformie podziału administracyjnego."

P.prof.Pawłowski oświadczył, że głos nadał na gruncie układu ajtabe-tycznego. Jedynym argumentem przekonywującym, który przemawia na korzyść układu regionalnego jest, według niego, argument finansowy. Układ regionalny "Szownika" nie ma realnych podstaw, ponieważ nie istnieje żaden, prawdziwie uzasadniony, podział na regiony. Według prof.Pawłowskiego województwo nie jest regionem ani pod względem lingwistycznym, ani historycznym. Podział ten mógłby łatwo ulec zmianom pod wpływem pewnych aktualnych politycznych, a co za tem idzie nasz "Szownik" straciby się wówczas nie-Trudno również przyjąć jako regiony Polski Wschodniej, Polski Południowej i t.p., gdyż są to jedynie terminy orientacyjne, którymi niekiedy operujemy, ale które nie określają dokładnie granic danych obszarów.

Pozatem w "Szowniku" regionalnym każdy czytelnik będzie się spodziewał nastawienia regionalnego, którego jednak nie znajdzie.

Co się tyczy trudności naukowych, to wystąpią one przy opisywaniu większych dzieł, ponieważ "Szownik" zostaje pojmowany jako monumentalne dzieło naukowe, w którem każdy uczony mógłby się poinformować w tym dziale nauki, w takim przecie. Według prof.Pawłowskiego błędem jest, że autorzy praktycznie stawiane jest na drugim planie. "Szownik" powinien przedewszystkiem spełnić rolę praktycznego przewodnika po Polsce. Jeżli zamierzonemu dziełu pojawi się zbyt duży zakres - nie zdoła się go ostatecznie.Prof. Pawłowski uważa, że niemożliwem jest np. dać etymologię naukową przeszło 200 tysięcy nazw, w wet w ciągu lat 15-tu.

Przy opracowaniu "Szownika" metodą regionalną trzebaby rozdzielić

pracę pomiędzy 16 redakcyj, bo niemożliwem byłoby zupełne przerwanie prac w innych regjonach podczas intensywniejszego opracowywania np.Pomorza. Przytem nie byłoby równego poziomu w opracowaniu poszczególnych regjonów. Pomorze, otaczane specjalną opieką obecnego rządu, otrzyma duże zasiłki pieniężne, których dla innych obszarów nie dałoby się uzyskać.

Przytaczany przez p.prof. Arnolda argument, że w Niemczech "Słowniki" są opracowane regjonalnie, nie ma większego znaczenia, ponieważ w Niemczech istnieją naturalne regjony, które, jak np. Hesja, stanowią odrębne państwa. Niemcy wogóle nie posiadają alfabetycznego "Słownika", jak również i Francja, która ma tylko "Słownik" departamentowy.

Dalej p.prof.Pawłowski stawia pytanie, czy należy reprodukować w "Słowniku" mapy - nieraz bowiem zajmują one bardzo dużo miejsca, np. jeden powiat obejmuje czasem 3-4 arkusze.

"Słownik", wydawany systemem regjonalnym nie będzie praktyczny w użyciu - konieczne będą suplementy z wiadomościami, w którym tomie znajduje się dana miejscowość. Przy podziale na województwa powinny być wprowadzone osobne działy, obejmujące Polskę zagranicą, np. Polska na Litwie, Polska w Niemczech i t.p., umieszczone w oddzielnych tomach.

Według zdania p.prof.Pawłowskiego zatem "Słownik" winien być wydawany metodą alfabetyczną i posiadać charakter dzieła krajoznawczego, popularno-naukowego.

Na zapytanie p.prof.Pawłowskiego, za jakim układem jest p.pułk.Kreutzinger, ten ostatni odpowiedział, że najwłaściwiej byłoby opracować najpierw "Słownik" regjonalnie, następnie zaś dzieło to uzupełnić, rozszerzyć i wydać drugi "Słownik" alfabetyczny.

Następnie wypowiedział swoją opinję p.prof. Bujak, zaznaczając, że skoro nowy "Słownik" ma być udoskonalony w porównaniu z dawnym "Słownikiem" Chlebowskiego i Sulimierskiego, to powinien być niewątpliwie dziełem monumentalnem. Charakter "Słownika" będzie przedewszystkiem naukowy, praktyczne jego znaczenie będzie grało rolę

/-/

Przez pomiędzy 16 redakcyj, bo niemożliwem byłoby zupełne przerwanie nie
w innych regionach podczas intensywniejszego opracowywania np.Pomorza.
Przytem nie byłoby równego poziomu w opracowaniu poszczególnych regionów.
Pomorze, otoczone specjalną opieką obecnego rządu, otrzyma duże zasiłki
pieniężne, których dla innych obszarów nie dałoby się uzyskać.

Przytoczony przez p.prof. Arnolda argument, że w Niemczech "Słownikl"
są opracowane regionalnie, nie ma większego znaczenia, ponieważ w Niem-
czech istnieją naturalne regiony, które, jak np. Hesja, stanowią odrębne
państwa. Niemcy więc nie pomagają alfabetycznego "Słownika", jak również
i Francja, która ma tylko "Słownik" departamentowy.

Dalej p.prof.Pawłowski stawia pytanie, czy należy reprodukować w
"Słowniku" mapy - niektóre bowiem zajmują one bardzo dużo miejsca, np.
jeden powiat obejmuje czasem 3-4 arkusze.

"Słownik", wydawany systemem regionalnym nie będzie przeznaczony w uży-
ciu - konieczne będą suplementy z wiadomościami, w którym tomie znajdują
się dane miejscowość. Przy podziale na województwa powinny być wprowadzo-
ne osobne działy, obejmujące Polskę zagraniczą, np. Polacy na Litwie, Pol-
acy w Niemczech i t.p., umieszczone w oddzielnych tomach.

Według zdania p.prof.Pawłowskiego zatem "Słownik" winien być wydawa-
ny metodą alfabetyczną i posiadać charakter dzieła krytycznawczego, popu-
larno-naukowego.

Na zapytanie p.prof.Pawłowskiego, za jakim układem jest p.Puk.Kren-
<u>tzinger</u>, ten ostatni odpowiedział, że natychmiastowi byłoby opracowa-
nie "Słownik" regionalnie, następnie zaś dzieło to uzupełnić, roz-
szerzyć i wydać drugi "Słownik" alfabetyczny.

Następnie wypowiedział swoją opinię <u>p.prof. Bujak</u>, zaznaczając,
że skoro nowy "Słownik" ma być udoskonalony w porównaniu z dawnym
"Słownikiem" Chlebowskiego i Sulimierskiego, to powinien być nie-
wątpliwie dziełem monumentalnem. Charakter "Słownika" będzie przeważnie naukowy, praktyczne jego znaczenie będzie grało rolę

drugorzędną. Ma on być dziełem podręcznem w pracowni każdego uczonego, winien znajdować się w każdej bibljotece. Rzadkością zapewne będą wypadki, ażeby był materjałem podręcznym dla jakichkolwiek władz samorządowych w powiecie lub gminie.

Na początku podejmowanych prac prof.Bujak skłaniał się raczej do układu regjonalnego, ale w chwili obecnej argumenty zestawione na podstawie poprzedniej dyskusji i przedstawione przez Redaktora nie wydają mu się dostatecznie przekonywujące.

Przytaczając tu zdanie p.Olszewicza, prof.Bujak zaznaczył, że "Słownik Geograficzny" powinien wzbudzić sympatję do całości kraju. Wydany systemem regjonalnym mógłby wywołać separatyzmy dzielnicowe. Co się tyczy podziału na regjony, to zręcznie wysunięty został przez Redaktora nowy podział administracyjny na województwa; jednak może on być łatwo zachwiany, jako nieleżący na linji rozwoju administracji.

Względy lingwistyczne, wysunięte na poprzedniem zebraniu, nie przemawiają, zdaniem prof. Bujaka, za układem regjonalnym. Przeciwnie, lepiej jest wyszkolić pracowników we wszystkich djalektach odrazu, na samem Pomorzu bowiem spotkać się można aż z 8-ma różnemi djalektami.

Biuro Redakcyjne nie może zajmować się wyłącznie badaniami w terenie, w związku z temi pracami należy się również posługiwać ludźmi, którzy stale znajdują się na danym obszarze.

Przytem nie można się ograniczać do opracowywania jednego regjonu, lecz należy jednocześnie prowadzić pracę w kilku, np. 3-ch regjonach.

Odpowiadając Redaktorowi Naczelnemu prof.Bujak stwierdził, że, zdaniem jego, podjęcie prac po ewentualnej przerwie w wydawnictwie byłoby równie trudne przy obydwu układach. Celem uniknięcia przerw zbyt długotrwałych możliwe jest, przy układzie alfabetycznym, wydawanie jednocześnie paru liter.

/-/

Co się tyczy względów handlowych, to zasiłki, przewidywane przy układzie regjonalnym ze strony województw i powiatów prawdopodobnie zawiodą, gdyż wspomniane samorządy nie posiadają już odpowiednich środków pieniężnych i same zwracają się z prośbą o pomoc do Funduszu Kultury Narodowej. Podział na tomy, obejmujące oddzielne regjony uważa prof. Bujak za szkodliwy, ponieważ zachodziłaby wielka nierównomierność w ich sprzedaży, np. tom, zawierający regjon wołyński znalazłby znacznie mniej nabywców, niż tom o Pomorzu.

W wyniku swych rozważań prof. Bujak oświadczył, że uważa układ alfabetyczny za bardziej wskazany, nie widząc żadnej przewagi naukowej, ani praktycznej na rzecz podziału regjonalnego.

Odmienną opinję wyraził p.dr. Zaborski, uważając, że mniejszem złem byłoby przerwanie wydawnictwa po opracowaniu pewnego regjonu, niż np. na literze P. Mniejszem złem byłaby również niejednolitość w opracowaniu województw, niż w opracowaniu poszczególnych liter. Pozatem przy układzie regjonalnym Biuro Redakcyjne miałoby możność kolejnego przebywania i opracowania wszystkich terenów. Co się tyczy Pomorza, to łatwo jest ustalić granice tego regjonu, ponieważ dolina Noteci jest jedną z najwyraźniejszych granic fizjograficznych.

Najważniejszem jest w chwili obecnej pomyślne rozpoczęcie prac, potem już samą siłą rozpędu i siłą przyzwyczajenia pójdą one naprzód.

P.wiz. Siwak, przemawiający w imieniu Komisji "Słownika" przy Radzie Głównej P.T.K., oświadczył, że przyjęła ona wnioski Redaktora w sprawie układu regjonalnego czy alfabetycznego bez zastrzeżeń, pomimo, że pierwotnie była zdecydowaną zwolenniczką układu alfabetycznego. Decydującym był tu moment finansowy. Pozatem łatwiej jest przeprowadzać i kontrolować prace na mniejszym terenie, niż na wielkich obszarach.

/-/

Co się tyczy węzłów handlowych, to zaś, przewidywano przy ukła-
dzie regionalnym ze strony województw i powiatów przewodopodobnie zawioda,
gdyż wspomniane samorządy nie posiadają tuż odpowiednich środków płatni-
czych i same zwracają się z prośbą o pomoc do Fundusu Kultury Narodowej.
Podział na tomy, obejmujące oddzielnie regiony uważa prof. Butek za nieko-
rzystny, ponieważ zachodzi tedy wielka mierzwomiarność w ich objętości, np.
tom, zawierający region wczesnych znalezisk znacznie mniej nabywców, niż
tom o Pomorzu.

W wyniku swych rozważań prof. Butek oświadczył, że uważa układ alfa-
betyczny za bardziej wskazany, nie widząc żadnej przewagi naukowej, ani
praktycznej na rzecz podziału regionalnego.

Odmienną opinię wyraził p.dr.Zaborski, uważając, że mniejszem złem
byłoby przerwanie wydawnictwa po opracowaniu pewnego regionu, niż np. na
literze P. Mniejszem złem byłaby również nieciągłość w opracowaniu
województw, niż w opracowaniu poszczególnych liter. Poza tem przy układzie
regionalnym Biuro Redakcyjne miałoby możność kolejnego przebywania i opra-
cowania wszystkich terenów. Co się tyczy Pomorza, to fakto jest uznanie
granice tego regionu, ponieważ dolina Noteci jest jedną z najwyraźniejszych
granic fizjograficznych.

Najważniejszem jest w chwili obecnej pomyślne rozpoczęcie prac, potem
już samą siłą rozpędu i siłą przyzwyczajenia pójdą one naprzód.

P.wiz.Stwek, przemawiający w imieniu Komisji "Słowników" przy Radzie
Głównej P.T.K., oświadczył, że przyjęła ona wniosek Redaktora w sprawie
układu regionalnego czy alfabetycznego bez zastrzeżeń, pomimo, że pierwo-
tnie była zdecydowana zwolennicką układu alfabetycznego. Decydującym
był tu moment finansowy. Poza tem żaden jest przeprowadzać i kontrolować
prace na mniejszym terenie, niż na wielkich obszarach.

\-\

Przy tworzeniu Komisyj Regjonalnych liczyło się na to, że rozpoczną one bardzo energiczną i intensywną pracę, tymczasem brak pracowników na miejscu oraz brak dostatecznych środków finansowych sprawił, że praca ich nie wydaje dużych rezultatów.

Przy tych funduszach, jakiemi Redakcja dziś rozporządza, jedynie możliwem wydaje się wydawanie "Słownika" systemem regjonalnym.

Innego zdania jest p.Małkowski, który sądzi, że i przy układzie alfabetycznym możliwem jest otrzymanie pewnych zasiłków z ministerstw czy starostw. Za niewłaściwe uważa natomiast bezustanne myślenie o trudnych warunkach pracy, Sulimierski i Chlebowski bowiem mieli jeszcze trudniejsze a jednak potrafili stworzyć dzieło monumentalne.

Według p.Patkowskiego za układem regjonalnym przemawiają, prócz względów finansowych także momenty organizacyjne. Centralizacja tworzyć będzie zawsze utrudniające warunki pracy, które nie pozwolą na podniesienie poziomu wydawnictwa.

Następnie zabrał głos p.prof.Romer, stwierdzając, że na I-szem zebraniu Komitetu Redakcyjnego był prawie jedynym zwolennikiem "Słownika" regjonalnego, obecnie jednak zmienił zdanie. Przerażony był wówczas olbrzymim programem umieszczenia w "Słowniku" całego bogactwa słownictwa onomastycznego. Słownik Geograficzny w tym sensie ma tylko Polska. Po zbadaniu słownika francuskiego prof. Romer przekonał się, że słownik regjonalny nie może być jednolitem wielkiem dziełem. Jeżeli więc chcemy, ażeby nowy "Słownik Geograficzny" był na poziomie słownika Chlebowskiego i Sulimierskiego, to nie powinien to być słownik regjonalny."Słownik" powinien stworzyć Polskę taką, jaką była przed rekonstrukcją; zachodzi tu obawa, że "Słownik" regjonalny mógłby się przyczynić do podkreślenia separatyzmu w poszczególnych częściach Polski.

/-/

Przy tworzeniu Komisyj Regionalnych liczyło się na to, że rozpoczną one bardzo energiczną i intensywną pracę, tymczasem brak pieczowników na miejscu oraz brak dostatecznych środków finansowych sprawił, że prace ich nie wydały dużych rezultatów.

Przy tych rubaszach, jakiemi Redakcja dziś rozporządza, jedynie możliwem wydaje się wydawanie "Słownika" ayatemem regionalnym.

Innego zdania jest p.Majkowski, który sądzi, że i przy układzie alfabetycznym możliwem jest otrzymanie pewnych zasiłków z ministerstw oczekiwać. Za niewątpliwe uważa natomiast bezustanne wyżenie o trudnych warunkach pracy. Sulimierski i Chłebowski bowiem mieli jeszcze trudniejsze jednak portfele wtworzyć dzieło monumentalne.

Według p.Patkowskiego za układem regionalnym przemawiają, przede wszystkiem finansowych także momenty organizacyjne. Centralizacja tworzyć będzie zawsze utrudniające warunki pracy, które nie pozwolą na podniesienie poziomu wydawniczego.

Następnie zabrał głos p.prof.Romer, stwierdzając, że na I-szem zebraniu Komitetu Redakcyjnego był przede jedynym zwolennikiem "Słownika" regionalnego, obecnie jednak zmienił zdanie. Przeważny był wówczas olbrzymim programem wniesionym w "Słownikn" ogólnego bogactwa słownictwa ono-mastycznego. Słownik Geograficzny w tym sensie ma tylko Polska. Po zbadaniu słownika francuskiego prof. Romer przekonał się, że słownik regionalny nie może być jednolitem wielkiem dziełem. Jeżeli więc obecny, ażeby nowy "Słownik Geograficzny" był na poziomie słownika Chłebowskiego i Sulimierskiego, to nie powinien to być słownik regionalny."Słownik" powinien stworzyć Polskę taką, jaka była przed rekonstrukcją; zachodzi tu obawa, że "Słownik" regionalny mógłby się przyczynić do podkreślenia separatyzmu w poszczególnych częściach Polski.

Co się tyczy praktycznej strony wydawania "Słownika", to trzeba sobie zdać sprawę, że jedyną podstawą egzystencji "Słownika" jest subsydjum Funduszu Kultury Narodowej i że nikt więcej, prócz państwa, łożyć na niego nie będzie.

W odpowiedzi na wypowiedziane opinje Redaktor postawił pytanie, czy istotnie względy naukowe nie pozwalają na wydawanie "Słownika" sytemem regjonalnym.

Według Redaktora układ regjonalny najzupełniej odpowiada wszelkim wymaganiom naukowym. Na to, aby "Słownik" był dziełem monumentalnem musi on być wydawnictwem spopularyzowanem, opartem na podstawie materjałów naukowych.

Praca nad "Słownikiem" może być tylko wówczas intensywna, o ile będzie się opierać na płatnych pracownikach. Na każde województwo trzeba liczyć około 5.000 złotych rocznie, a zatem zamiast 100 tysięcy, przeznaczonych na 3-letni okres pracy, należałoby przewidzieć około 100 tysięcy złotych na każdy rok. Redaktor zwrócił się do obecnych z prośbą o wskazanie mu źródeł na wydobycie tak wielkich sum pieniężnych. Jeżeli układ regjonalny nie mógłby zastąpić alfabetycznego możnaby odrazu zawiesić prace nad "Słownikiem", ponieważ środki finansowe, jakiemi Redakcja rozporządza, są niewystarczające.

Jeśli chodzi o prace przy podziale wojewódzkim, to w pewnym roku rzeczywiście trzeba będzie opracować jednocześnie 3 województwa, byłoby to jednak łatwiejsze, niż praca, prowadzona w 16-tu województwach naraz. Prace na Pomorzu nie powinny zająć więcej czasu, niż 2 najbliższe lata. Nie będą one rozciągnięte na tak wiele lat, o ile można będzie samemu wszędzie dotrzeć i osobiście wciągnąć ludzi do pracy. Nie można tu jednak liczyć na pracę Komisyj Regjonalnych, polegać można jedynie na pracownikach Biu-

/-/

Co się tyczy praktycznej strony wydawania "Słownika", to trzeba sobie zdać sprawę, że jedyna podstawa egzystencji "Słownika" jest subwencja Fundacji Kultury Narodowej i że nikt więcej, prócz państwa, zdyć na nie go nie będzie.

W odpowiedzi na wypowiedziane opinie Redaktor poświęcił pytanie, czy istotnie względy naukowe nie powinny na wydawanie "Słownika" wpływać regionalnym.

Według Redaktora układ regionalny nastręczałby odpowiedzialnym wszelkim wydawnictwom naukowym. Na to, aby "Słownik" był dziełem monumentalnym musi on być wydawnictwem spopularyzowanem, opartem na podstawie materiałów naukowych.

Przede nad "Słownikiem" może być tylko wówczas interesy, o ile będzie się opierać na płatnych prenumeratach. Na każde wydawnictwo trzeba liczyć około 5.000 złotych rocznie, a zatem zamiast 100 tysięcy, przeznaczonych na 3-letni okres pracy, należałoby przewidzieć około 100 tysięcy złotych na każdy rok. Redaktor zwrócił się do obecnych z prośbą o wskazanie im źródeł na wydobycie tak wielkich sum pieniężnych. Jeżeli układ regionalny nie mógłby zaspokoić alfabetycznego możnaby odrazu zawiesić prace nad "Słownikiem", ponieważ środki finansowe, takiemi Redakcja rozporządza, są niewystarczające.

Jeżli chodzi o prace przy podziale wotewódzkim, to w pewnym tolu rzeczywiście trzeba będzie oprzeować jednoczenie 3 województwa, bylaby to jednak łatwiejsze, niż prace, prowadzone w 16-tu województwach naraz.Przeoe na Pomorzu nie powinny zająć więcej czasu, niż 2 najbliższe lata. Nie będą one rozciągnięte na tak wiele lat, o ile można będzie zamiem wszędzie dotarzeć i osobiście wciągnąć ludzi do pracy. Nie można tu jednak liczyć na pracę Komisyj Regionalnych, polegać można jedynie na prenumeratach Bi-

ra Redakcyjnego. Będą oni, według planu Redaktora, instruktorami na poszcz
gólnych terenach; rozdadzą osobiście kwestjonarjusze miejscowym pracownikom i po roku również osobiście odbiorą je wypełnione.

Co się tyczy zarzutu, że zwiększy się separatyzm między poszczególnemi częściami Polski przez wprowadzenie podziału na regjony, pprof. Arnold odpowiedział, że w "Słowniku" alfabetycznym Polska byłaby tylko literą P, natomiast w "Słowniku" regjonalnym na końcu całego wydawnictwa, a przed indeksem, zostałby umieszczony oddzielny tom syntetyczny, obejmujący ogóln wiadomości o całej Polsce. Tom ten zatarłby całkowicie wrażenie regjonalizmu i miałby na celu wykazanie, że Polska jest syntezą tych wszystkich regjonów, które zostały poprzednio opisane. W układzie alfabetycznym zaś Polska byłaby rozdrobniona na poszczególne osady.

Według Redaktora jedyną przewagę układu alfabetycznego nad regjonalnym stanowi łatwiejsze korzystanie praktyczne ze "Słownika".

P. Konserwator Remer, celem scharakteryzowania wartości badań regjonalnych przytoczył, jako przykład, wyniki prac Komisyj Konserwatorskich Zabytków Sztuki. Po 13-tu latach pracy Komisyj okazało się niemożliwe sporządzenie katalogu zabytków sztuki dla całej Polski.

Opierając się na tem doświadczeniu p. Kons. Remer stwierdził, że jedynie drogą regjonalną, biorąc za podstawę podział na województwa, można będzie uzyskać powodzenia pracy.

W dalszej dyskusji p. prof. Pawłowski jeszcze raz zwrócił uwagę na to, że w obecnych warunkach finansowych, należy zmniejszyć zakres wiadomości, mających się znaleść w "Słowniku".

W przeciwnym razie najwłaściwiej byłoby zrezygnować z tak wielkiego przedsięwzięcia, gdyż przy obecnym zakresie praca utknie przy każdym układzie. Polska, umieszczona w układzie regjonalnym, przy końcu wydawnictwa

/-/

/-/

ra Redakcyjnego.Będą oni, według planu Redaktora, instruktorami na poszcze-
gólnych terenach; rozdadzą osobiście kwestionariusze miejscowym przeciwni-
kom i po roku rówmież osobiście odbiorą je wypełnione.

Co się tyczy zarzutu, że zwiększy się asymetryzm między poszczególnemi
częściami Polski przez wprowadzenie podziału na regiony,Prof.Arnold odpo-
wiedział, że w "Słowniku" alfabetycznym Polska byłaby tylko literą P, na-
tomiast w "Słowniku" regionalnym na kołach całego wydawnictwa, a przed
indeksem, zostałby umieszczony oddzielny tom synteticzny, obejmujący ogół
wiadomości o całej Polsce. Tom ten zatarłby całkowicie wrażenie regiona-
lizmu i miałby na celu wykazanie, że Polska jest syntezą tych warjatkòw
regionòw, które zostały poprzednio opisane. W układzie alfabetycznym zaś
Polska byłaby rozdrobniona na poszczególne części.

Według Redaktora jedyną przewagę układu alfabetycznego nad regionalnym
stanowi łatwiejsze korzystanie przy "Słowniku".

P.Konserwator Remer, celem scharakteryzowania wartości będącj regio-
nalnych przytoczył, jako przykład, wynikł przy Komisyi Konserwatorskich
Zabytkòw Sztuki. Po 13-tu latach przy Komisyi okazało się niemożliwe
sporządzenie katalogu zabytkòw sztuki dla całej Polski.

Opierając się na tem doświadczeniu p.Kons.Remer stwierdził, że jedynie
droga regionalna, biorąc za podstawę podział na województwa, można będzie
uzyskać powodzenia pracy.

W dalszej dyskusji p.prof.Pawłowski jeszcze raz zwrócił uwagę na to,
że w obecnych warunkach finansowych, należy zmniejszyć zakres wiadomości,
mających się znaleźć w "Słowniku".

W przeciwnym razie niewiadomej ilości pracy trzeba będzie wykonać
dwie. Polaka, umieszczone w układzie regionalnym, przy końcu wydawnictwa

stanowiłaby jeszcze jeden tom więcej i wymagałaby nowych nakładów pieniężnych.

Również zdaniem p.prof.Bujaka koniecznem jest pewne ograniczenie się w ambicjach, niemożliwem jest bowiem uwzględnienie całej onomastyki. Znaczną część współpracy będzie można oprzeć na tych pracownikach, którzy będą zarazem autorami artykułów. Fundusz Kultury Narodowej mógłby dać rodzaj stypendjum tym, którzy opracowują stale jeden teren, np. stypendjum takie mogłoby otrzymać po 2 pracowników na obszarze jednego województwa.

Według prof.Bujaka należy się zastanowić nad zasadniczą kwestją, czy możliwym jest do wykonania zakreślony plan, skoro na współpracę ze społeczeństwem nie można liczyć.

Podobnie p.prof.Romer podkreślił decydujące znaczenie inicjatywy społecznej, przy podejmowaniu tak trudnych i szeroko zakreślonych prac.

W odpowiedzi na to p.prof.Arnold oświadczył, że niema mowy o przerwaniu wydawnictwa, skoro Redakcja posiada jeszcze pieniądze na okres dwuletni. Zdaniem Redaktora wydawanie "Słownika" systemem alfabetycznym będzie możliwe tylko przy 100 tys.zł. rocznie, Redakcja zaś będzie miała 35-40.000, narazie trzeba więc zebrać materjał systemem regjonalnym, opracowując kolejno województwa. Należy więc postanowić, że układ "Słownika" będzie zdecydowany później; w tej sprawie Komitet Redakcyjny nie może dziś przedstawić Radzie Redakcyjnej żadnego konkretnego wniosku.

P.prof.Romer zaproponował jednocześnie opracowanie 2 województw: jednego zachodniego i jednego wschodniego, celem dokonania eksperymentu i ostateczne zdecydowanie układu po 2 latach próby.

Z pomiędzy województw wschodnich p.prof.Bujak wysunął myśl opracowania okynia.

/-/

/-/

stanowiłaby jeszcze jeden tom więcej i wymagałaby nowych nakładów pie-
niędzy.

Równie zdaniem p.prof.Bujaka konieczne jest pewne ograniczenie się
w ambicjach, niemożliwem jest bowiem uwzględnienie całej onomastyki.
Znaczną część wspólpracy będzie można oprzeć na tych przewodnikach, które
będą zastąpione autorami artykułów. Tundras Kultury Narodowej mogłyby dać
podział etymologiczny tym, który opracowują atlas jeden teren, np. etymo-
logiczny tak małe mogłoby ograniczać po 2 przewodników na obszarze jednego wo-
jewództwa.

Według prof.Bujaka należy się zastanowić nad zasadniczą kwestią, czy
możliwym jest do wykonania zakreślony plan, skoro na współpracę za apo-
rzeczeniem nie można liczyć.

Podobnie p.prof.Romer podkreślił decydujące znaczenie inicjatywy apo-
rzecznej, przy podejmowaniu tak trudnych i szerokich zakreśloných prac.

W odpowiedzi na to p.prof.Arnold oświadczył, że niema mowy o przerwa-
niu wydawnictwa, skoro Redakcja poświęca jeszcze pierwsze na okres dwu-
letni. Zdaniem Redaktora wydawanie "Słownika" systemem alfabetycznym bę-
dzie możliwe tylko przy 100 tys.zł. rocznie, Redakcja zaś będzie miała
35-40.000, nareszcie trzeba więc zebrać materiał systemem regionalnym,opra-
cowując kolejno województwa. Należy więc postanowić, że układ "Słownika"
będzie zdecydowany później; w tej sprawie Komitet Redakcyjny nie może
dziś przedstawić Radzie Redakcyjnej żadnego konkretnego wniosku.

P.prof.Romer zaproponował jednoczesne opracowanie 2 województw:jedne-
go zachodniego i jednego wschodniego, celem dokonania eksperymentu i usta-
leniu zdecydowanie układu po 2 latach pracy.

Z pominięciu województw wschodnich p.prof.Bujak wyraził myśl opracowania
Ojmia.

Redaktor Naczelny zgodził się na ten projekt, zaznaczając jednak, że podejmuje się wykonać go tylko wówczas, gdy Redakcja znajdzie odpowiednie środki finansowe i pracowników. Równocześnie Komisje Regjonalne będą zbierały w dalszym ciągu materjał toponomastyczny.

Przeciw projektowi p.prof.Romera wystąpił p.prof.Pawłowski.

Według p.Małkowskiego okres 2-letni jest za długi do przeprowadzania prób. Zasadniczą kwestją jest sprawa metody pracy, którą należy zmienić. P.Małkowski zaproponował przeprowadzenie dyskusji na metodą pracy, czyli nad kwestjonarjuszem przed przyjęciem lub odrzuceniem wniosku prof. Romera.

Redaktor natomiast odpowiedział, że dyskusja nad kwestjonarjuszem nie będzie miała nic wspólnego z dyskusją nad metodą pracy. Kwestjonarjusz jest bowiem tylko rozszerzeniem zasad opracowania "Słownika", już oddawna przyjętych przez Komitet Redakcyjny.

W wyniku dalszej dyskusji nad projektem jednoczesnego opracowania 2 terenów postanowiono zmniejszyć okres próby z 2 lat do 6 miesięcy, po których należy powziąć ostateczną decyzję w sprawie układu "Słownika". P. Prof.Arnold zaproponował przytem postawienie alternatywy - opracowania albo województwa wołyńskiego, albo wileńskiego, dla którego przewiduje uzyskanie pewnych zasiłków pieniężnych.

Na tak ułożony projekt wyrazili swą zgodę wszyscy obecni, prócz p.prof.Pawłowskiego.

Ostateczny wniosek brzmi jak następuje: Komitet Redakcyjny postanowił, celem dokonania próby, opracować jednocześnie województwo pomorskie oraz wołyńskie lub wileńskie i po upływie 6 miesięcy powziąć ostateczną decyzję w sprawie układu "Słownika".

Następnie, na wniosek p.prof.Arnolda postanowiono przerwać dyskusję i kontynuować ją dopiero po zebraniu Rady Redakcyjnej.Zdecydowano również,

/-/

Redaktor Naczelny zgodził się na ten projekt, zaznaczając jednak, że podejmuje się wykonać go tylko wówczas, gdy Redakcja znajdzie odpowiednie środki finansowe i przeowników. Równocześnie Komisje Regionalne będą szukały w dalszym ciągu materiałów toponomastycznych.

Przeciw projektowi p.prof.Romera wystąpił p.prof.Pawłowski.

Według p.Maślkowskiego okres 2-letni jest za długi do przeprowadzenia prób. Zasadniczą kwestią jest sprawa metody pracy, której należy zmienić. P.Maślkowski zaproponował przeprowadzenie dyskusji na metodą pracy, czyli nad kwestionariuszem przed przystąpieniem lub odrzuceniem wniosku prof. Romera.

Redaktor Natomiast odpowiedział, że dyskusja nad kwestionariuszem nie będzie miała nic wspólnego z dyskusją nad metodą pracy. Kwestionariusz jest bowiem tylko rozszerzeniem zasad opracowania "Słownika", tuż oddawna przyjętych przez Komitet Redakcyjny.

W wyniku dalszej dyskusji nad projektem jednoczesnego opracowania z terenów położonych zmniejszyć okres pracy z 3 lat do 6 miesięcy, po którym należy powziąć ostateczną decyzję w sprawie wydania "Słownika". Prof.Arnold zaproponował przyjęcie alternatywy - opracowania albo województwa wołyńskiego, albo wileńskiego, dla którego przewiduje uzyskanie pewnych zasiłków pieniężnych.

Na tak ułożony projekt wyraził swą zgodę wszyscy obecni, przeciw p.prof.Pawłowskiego.

Ostatecznie wniosek brzmi jak następuje: Komitet Redakcyjny postanowił, celem dokonania pracy, opracować jednocześnie województwo pomorskie oraz wołyńskie lub wileńskie i po upływie 6 miesięcy powziąć ostateczną decyzję w sprawie wydania "Słownika".

Następnie, na wniosek p.prof.Arnolda postanowiono przerwać dyskusję i kontynuować ją dopiero po zebraniu Rady Redakcyjnej.Zdecydowano również,

że Komitet Redakcyjny nie przedstawi Radzie Redakcyjnej żadnych konkretnych wniosków w sprawie układu "Słownika".

O godzinie 4-tej popołudniu posiedzenie przerwano.

O godzinie 7.30 wznowiono obrady Komitetu Redakcyjnego nad p.4-tym c/ porządku obrad.

W zebraniu wzięły udział te same osoby, prócz p.Kons.Remera i p.pułk.Kreutzingera. Obecna była natomiast p.prof.dr.C.Ehrenkreutzowa.

P.prof.Romer zwrócił uwagę na to, że trudno jest sobie wyobrazić, aby instruktorzy mogli objechać wszystkie wsie, znajdujące się na danym terenie.

Na zarzut ten Redaktor odpowiedział, że według jego planu instruktorzy nie będą sami objeżdżać poszczególnych wsi i zbierać własnoręcznie materjału, lecz prace te wykonają miejscowi współpracownicy /np.nauczyciele, duchowieństwo i t.p./. Przy układzie regjonalnym nie będą oni zmuszeni do pracy 15-letniej, lecz pomoc ich ograniczy się do jednorocznej współpracy z Redakcją "Słownika". Przed rozpoczęciem prac terenowych, Związek Nauczycielstwa powinien wskazać Redakcji odpowiednich ludzi, aby instruktorzy mogli do nich trafić i objaśnić im, w jaki sposób mogą oni pracować i jak odpowiedzieć na pytania, znajdujące się w kwestjonarjuszu.

Prócz nauczycielstwa do współpracy z Redakcją mogą być wciągnięci członkowie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

P.prof.Ehrenkreutzowa zgodziła się z Redaktorem Naczelnym co do metody pracy, twierdząc, że istotnie, celem znalezienia odpowiednich pracowników należy przez organizację ogólną trafiać do poszczególnych lu-

/-/

/-/

że Komitet Redakcyjny nie przedstawi Radzie Redakcyjnej żadnych kon-
kretnych wniosków w sprawie układu "Szowunika".

O godzinie 4-tej popołudniu posiedzenie przerwano.

O godzinie 7.30 wznowiono obrady Komitetu Redakcyjnego pod p.4-tym
o/ porządku obrad.

W zebraniu wzięły udział te same osoby, prócz p.Kona.Remera i
p.pułk.Krentzingera. Obecna była natomiast p.prof.dr.O.Ehrenkreutzowa.

P.prof.Romer zwrócił uwagę na to, że trudno jest sobie wyobrazić,
aby instruktorzy mogli objechać wszystkie wsie, znajdujące się na da-
nym terenie.

Na zarząd tam Redaktor odpowiedział, że według jego planu instrukto-
rzy nie będą sami objeżdżać poszczególnych wsi i szlerzć wśród nich
materiału, lecz przede te wyłonią miejscowi współpracownicy /np.nauczy-
ciele, duchowieństwo i t.p./. Przy układzie regionalnym nie będą oni
zmuszeni do pracy 15-letniej, lecz pomoc ich ograniczy się do jedno-
rocznej współpracy z Redakcją "Szowunika". Przed rozpoczęciem prac tere-
nowych, Związek Nauczycielstwa powinien wskazać Redakcji odpowiednich
ludzi, aby instruktorzy mogli do nich trafić i objaśnić im, w jaki spo-
sób mogą oni pracować i jak odpowiedzieć na pytania, znajdujące się
w kwestionariuszu.

Prócz nauczycielstwa do współpracy z Redakcją mogą być wciągnięci
członkowie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

P.prof.Ehrenkreutzowa zgodziła się z Redaktorem Naczelnym co do ko-
nieczności pracy, twierdząc, że istotnie, celem znalezienia odpowiednich pra-
cowników należy przez organizacje ogólne trafić do poszczególnych lu-

dzi. Stałymi współpracownikami Redakcji mogą być również studenni.

Następnie przystąpiono do p.5-go porządku obrad.

5. Tekst Kwestjonarjusza do badań terenowych "Słownika Geograficznego".

Rozpoczynając dyskusję p.prof.Romer podkreślił konieczność wyszkolenia pracowników terenowych, ponieważ ludzie nieprzygotowani nie będą w stanie odpowiedzić na pytania, znajdujące się w Kwestjonarjuszu.Przed rozpoczęciem więc prac terenowych należy, według p.prof.Romera,poświęcić około 6 miesięcy na wyszkolenie nauczycieli.

P.prof.Pawłowski uznał Kwestjonarjusz za zbyt trudny do wypełnienia dla przygodnego pracownika, nie mającego za sobą studjów specjalnych. Jest on przeładowany trudnemi pytaniami i doświadczenie, nabyte w Poznańskiem wykazało, że nauczyciele miejscowi na 90% pytań nie potrafili dać odpowiedzi. Trzeba więc ściągnąć Kwestjonarjusz do mniejszych granic, niema bowiem mowy o tem, aby nauczyciel przeprowadzał jakieś studja, udawał się do urzędu po wykazy, lub robił obliczenia. Nauczycielstwo zaś jest prawie jedynym czynnikiem, który może być do tej pracy zużytkowany. Prócz nauczyciela ważną mogłaby być jeszcze współpraca sekretarza gminy. Są to bowiem zwykle ludzie obyci z wiadomościami o gminie i posiadający w jej zakresie szczegółowe dane.

Kwestjonarjusz idzie zadaleko w zakresie życia gospodarczego.P.prof. Pawłowski zaproponował zastanowić się kolejno nad wszystkiemi jego punktami.

P.Redaktor zabrał głos w kwestji formalnej, zwracając uwagę, że nie zdążył jeszcze omówić Kwestjonarjusza; chciałby to uczynić przed szczegółową dyskusją.

Kwestjonarjusz był już omawiany na poprzedniem zebraniu i miał być następnie przedyskutowany na zebraniach w poszczególnych Komisjach Regjonalnych, czego jeszcze dotąd nie uczyniono.

/-/

dzi. Stałymi współpracownikami Redakcji mogą być również studenci.

Następnie przystąpiono do p.5-go porządku obrad.

5. Tekst Kwestionariusza do badań terenowych "Słownika Geograficznego".

Rozpoczynając dyskusję p.prof.Romer podkreślił konieczność wyzkolenia pracowników terenowych, ponieważ ludzie nieprzygotowani nie będą w stanie odpowiedzieć na pytania, znajdujące się w Kwestionariuszu.Przed rozpoczęciem więc prac terenowych należy, według p.prof.Romera,poświęcić około 6 miesięcy na wyszkolenie nauczycieli.

P.prof.Pawłowski uznał Kwestionariusz za zbyt trudny do wypełnienia dla przygodnego pracownika, nie mającego za sobą studiów specjalnych. Jest on przeładowany trudnemi pytaniami i dowiedzeniami, nabyte w poznaniem wykazało, że nauczyciele miejscowi na 90% pytań nie potrafili dać odpowiedzi. Trzeba więc dołączyć Kwestionariusz do wnioskowych granic, niema bowiem mowy o tem, aby nauczyciel przeprowadzał takie studja, udając się do urzędu po wykazy, lub robił obliczenia. Nauczycielstwo zna jest przede jedynym czynnikiem, który może być do tej pracy zużytkowany. Przez nauczycieli wśród mogłaby być jeszcze współpracownikami gminy. Są to bowiem zwykle ludzie obyci z wiadomościami o gminie i posiadający w tej zakresie szczegółowe dane.

Kwestionariusz ludzie zadałko w zakresie życia gospodarczego.P.prof. Pawłowski zaproponował zastanowić się kolejno nad wszystkimi tego punktami.

P.Redaktor zabrał głos w kwestji formalnej, zwracając uwagę, że nie zdążą jeszcze omówić Kwestionariusza; chociażby to uczynić przed szczegółową dyskusją.

Kwestionariusz był już omawiany na poprzednim zebraniu i miał być następnie przedyskutowany na zebraniach w poszczególnych Komitetach Regionalnych, czego jeszcze dotąd nie uczyniono.

73

Pierwsze 5 punktów Kwestjonarjusza były już przedyskutowane na II-ej zebraniu Komitetu Redakcyjnego. Kwestjonarjusz obejmował wówczas 2 razy mniej wiadomości, niż w chwili obecnej i właśnie członkowie Komitetu zażądali jego rozszerzenia. Między innemi prof. Pawłowski wprowadził podawanie wielkości obszarów oraz podawanie głębokości jezior.

Kwestjonarjusz ten dotyczy nietylko małych wiosek, lecz i miasteczek dlatego jest potraktowany szerzej; nie znaczy to jednak, aby w "Słowniku miały się znaleść tak dokładne wiadomości o każdej najmniejszej wiosce. Szczegółowe punkty w Kwestjonarjuszu oznaczają, że te sprawy mają być uwzględnione w "Słowniku", ale niekoniecznie przy każdej wsi. Np. zamiast umieszczania jakiegoś jeziora przy danej wsi może ono mieć w "Słowniku" samodzielne hasło.

Jako przykład przytoczył Redaktor przemysł fabryczny, który na wsi będzie rzeczą wyjątkową, cały ten dział zatem może być w 9/10 miejscowości wykreślony. Trzeba jednak przewidzieć wszystkie możliwości, jakie w Polsce występują.

Kwestjonarjusz będzie opracowany nietylko przez pracowników miejscowych, niektóre informacje, np. historyczne, będą podawane przez specjalistów, pracujących w mieście, gdzie łatwiej jest wyzyskać wszelkie materjały drukowane. Również współrzędne geograficzne będą podawane przez pracowników Redakcji i to jedynie dla ważniejszych miast.

Na uwagę p. prof. Romera, że nie należy tych szczegółów umieszczać w Kwestjonarjuszu, ponieważ artykuły historyczne będą opracowane przez Biuro Redakcyjne, prof. Arnold odpowiedział, że pracownicy Biura mogą nie zdążyć podać wszystkich wiadomości historycznych, pozatem część ich będzie można znaleść jedynie na miejscu w terenie.

Można więc zaznaczyć, że nie na wszystkie punkty pracownik terenowy

/-/

/-/

Pierwsze 5 punktów Kwestionariusza byłyby już przedyskutowane na II-ej sesji Komitetu Redakcyjnego. Kwestionariusz obejmował wówczas 5 rzędy wiadomości, niż w chwili obecnej i wzbudziłby oczywiście Komitetu zapytań jego rozszerzenia. Między innemi Dyrektor Pawłowski wprowadził podanie wielkości obszarów oraz podawanie głębokości jezior.

Kwestionariusz ten dotyczy niestyko małych włosek, jezior i miasteczek dlatego jest potraktowany szeroko; nie znaczy to jednak, aby w "Słowniku miały się znaleźć tak dokładne wiadomości o każdej najmniejszej włosce. Szczegółowe punkty w Kwestionariuszu oznaczają, że te sprawy mają być uwzględnione w "Słowniku", ale niekoniecznie przy każdej wsi. Np. zamiast umieszczania takiego jeziora przy danej wsi może ono mieć w "Słowniku" samodzielne hasło.

Jako przykład przytoczył Redaktor przemyśl fabryczny, który na wsi będzie trzeba wyjątkowo, gdzy ten dział zatem może być w 9/10 miejscowości wyrzucony. Trzeba jednak przewidzieć wszystkie możliwości, takie w Polsce wystąpią.

Kwestionariusz będzie opracowany niestyko przez prasownikow miejscowych, niektóre informacje, np. historyczne, będą podawane przez specjalistów, przeważnie w miastach, gdzie łatwiej jest wyszukać wszelkie materiały drukowane. Również współrzędne geograficzne będą podawane przez prasownikow Redakcji i to jedynie dla większych miast.

Na uwagę p.prof.Romera, że nie należy tych szczegółów umieszczać w Kwestionariuszu, ponieważ artykuły historyczne będą opracowane przez Biuro Redakcyjne, prof. Arnold odpowiedział, że prasownicy Biura mogą nie zdążyć podać wszystkich wiadomości historycznych, poza tem część ich będzie można znaleźć jedynie na miejscu w terenie.

Można więc zaznaczyć, że nie na wszystkie punkty prasownik terenowy

musi odpowiedzieć. Zgóry należy przewidzieć, że Kwestjonarjusz obszerniejszy nie da odpowiedzi na wszystkie punkty i dobrze będzie, jeżeli ktoś jeden na 50-ciu da wszystkie potrzebne wiadomości.

W każdym razie jednak pracownik terenowy nie będzie mógł wykonać tej pracy w ciągu paru godzin, spędzonych przy biurku, lecz zmuszony będzie pewne rzeczy sprawdzić w terenie.

Celem łatwiejszego zorjentowania się, na co przedewszystkiem należy dać odpowiedź, można będzie wprowadzić 3 kategorje punktów w Kwestjonarjuszu, podane odrębnym drukiem, a mianowicie:

1/ punkty, które muszą być całkowicie wypełnione,

2/ " " mogą być wypełnione lub nie,

3/ " " będą wypełnione przez Biuro Redakcyjne.

P.prof.Bujak wypowiedział następujące uwagi, dotyczące Kwestjonarjusza:

w p.III.Położenie geograficzne, C.b. należy połączyć punkt 1/ jeziora i 2/ stawy - w jeden punkt; jako punkt 2/ można dać razem: bagna, moczary, błota.

D. Punkt a zmienić następująco:"Jakie są gleby w granicach osady?" -ponieważ wiele gatunków gleb może występować na terenie jednej osady.

b. Najlepiej byłoby, aby obszar ziemi był podany w jednakowych miarach w ha. Od wypełnienia tego punktu należy zwolnić pracowników terenowych, np.nauczycieli.

c. Należy wskazać na jakiej podstawie powyższy punkt ma być wypełniony.

IV.Położenie topograficzne.

Punkt.A. daje zbyt duże pole do fantazji, trzeba dokładnie objaśnić, w jaki sposób punkt ten ma być opracowany.

B.a. W nawiedie przy:"podać fotografję lub rysunek chaty" dodać: "najstarszej i ostatnio zbudowanej."

/-/

must odpowiedzieć. Zgóry należy przewidzieć, że kwestionariusz obszerniej-
szy nie da odpowiedzi na wszystkie punkty i dobrze będzie, jeżeli ktoś
jeden na 50-ciu da wszystkie potrzebne wiadomości.
W każdym razie jednak przodownik terenowy nie będzie mógł wykonać
tej pracy w ciągu paru godzin, zwłaszcza przy bliższej, lecz zmuszony
będzie pewne rzeczy sprawdzić w terenie.
Celem łatwiejszego zorjentowania się, na co przedewszystkiem należy
dać odpowiedź, można będzie wprowadzić 3 kategorje punktów w kwestjonari-
uszu, podane odrębnym drukiem, a mianowicie:
1/ punkty, które muszą być zaćkowiole wypełnione,
2/ "mogą być wypełnione lub nie,
3/ "inne", będą wypełnione przez Biuro Redakcyjne.
P.prof.Butak wypowiedział następujące uwagi, dotyczące kwestjonariu-
sza:
W p.III.Położenie geograficzne, O.b. należy połączyć punkt 1/ jedno-
ra i 2/ atary - w jeden punkt; jako punkt 2/ można dać razem: długa, mo-
czary, błota.
D. Punkt 3 zmienić następująco: "Linia nad rzeką w granicach osady".
b. Należałoby zaznaczyć, aby obszar zlewni był podany w jednakowych miarach
w ha. Od wypełnienia tego punktu należy zwolnić przodowników terenowych,
np.nauczycieli.
c. Należy wskazać na jakiej podstawie powyższy punkt ma być wypełniony.
IV. Położenie topograficzne.
Punkt A. daje zbyt duże pole do fantazji, trzeba dokładnie objaśnić,
w jaki sposób punkt ten ma być opracowany.
B.a. W nawiasie przy:"podać fotografję lub rysunek chaty" dodać:
"załączyć i ostatnio zbudowanej."

V. Informacje historyczne.

Punkt A.b. Trzeba ten punkt sformułować dokładniej, ażeby było wiadomo, czy chodzi o przynależność kościelną osady wogóle, czy też w pewnym określonym czasie.

Punkt F. powinien być wyrażony ogólnie: "Jakiego rodzaju materjały archiwalne znajdują się w osadzie?"

VI. Stosunki gospodarcze i społeczne.

Punkt B. Rolnictwo.

I.a. Trzeba określić jakie posiadłości będą uważane za folwarki, np. obejmujące ponad 100 ha.

b. powinien brzmieć: "Jakiego rodzaju meljoracje są zastosowane w gospodarstwie", zamiast - "stosowane".

e. Zbyt trudny do wypełnienia dla przeciętnego pracownika terenowego, należy go pozostawić statystyce powiatowej.

IV.a.p.1. "Jaka jest ilość pasiek i ulów?", ponieważ pasieka składa się z kilku lub kilkunastu ulów. Według prof. Bujaka punkt ten można wogóle pominąć, jako omawiający zbyt drobne szczegóły.

C.II. Chałupnictwo. Jest zbyt szczegółowo potraktowany. Wystarczy tylko stwierdzić czy jest chałupnictwo, czy go niema.

W p.V. wystarczy podać ilość robotników, pracujących w danym zakładzie przemysłowym, natomiast kwestji bezrobocia nie należy zupełnie uwzględniać, ponieważ jest ono zjawiskiem przejściowem.

P. prof. Romer dodał, że zbyteczny jest punkt VII.D.h.4.- "jaka jest wysokość obrotów na jarmarkach".

Następnie wyraził swą opinję p. wiz. Siwak, twierdząc, że Kwestjonarjusz w obecnej formie mógłby się spotkać z dużemi trudnościami i zniechęcać ludzi swą objętością. Według planu Redaktora jednak i łącznie

/-/

/-/

V.Informacje historyczne.

Punkt A.b. Trzeba ten punkt sformułować dokładniej, ażeby było wiadomo, czy chodzi o przynależność kościelną osady wogóle, czy też w pewnym określonym czasie.

Punkt E. powinien być wyrażony ogólnie:"takiego rodzaju materiały archiwalne znajdujące się w osadzie?"

VI.Stosunki gospodarcze i społeczne.

Punkt B. Rolnictwo.

I.a. Trzeba określić jakie posiadłości będą uważane za folwarki, np. obejmujące ponad 100 ha.

b.powinien brzmieć:"takiego rodzaju melioracje są zastosowane w gospodarstwie", zamiast -"stosowane".

c. Zbyt trudny do wypełnienia dla przeciętnego przewodnika terenowego, należy go pozostawić statystyce powiatowej.

IV.a.p.I. "Jaka jest ilość pasek i ulów", ponieważ pasieka składa się z kilku lub kilkunastu ulów. Według prof.Burska punkt ten można wogóle pominąć, jako omawiający zbyt drobne szczegóły.

C.II.Chałupnictwo.Jest zbyt szczegółowo potraktowany. Wystarczy tylko stwierdzić czy jest chałupnictwo, czy go niema.

W p.V. wystarczy podać ilość robotników, przeniętnych w danym zakładzie przemysłowym, natomiast kwestji bezrobocia nie należy zupełnie uwzględniać, ponieważ jest ono zjawiskiem przejściowem.

P.prof.Romer dodaj, że zbyteczny jest punkt VII.D.K.4.- "jaka jest wysokość obrotów na jarmarkach".

Następnie wyraził swą opinję p.wiz.Bilwak, że Kwestjonarjusz w obecnej formie mógłby się spotkać z dużemi trudnościami i zniechęcić ludzi swą objętością. Według planu Redaktora jednak i zgoda

z Objaśnieniami może on spełnić dobrze swoją rolę. P.Siwak zgodził się z prof.Bujakiem w kwestji opuszczenia pewnych punktów, znajdujących się w Kwestjonarjuszu, mianowicie dotyczących sprawy bezrobocia, obrotów handlowych, wydajności pasiek i t.p.

Ważnem jest dalej zagadnienie, kto ma pomagać w pracy terenowej i jak znaleść odpowiednich ludzi. Nie można liczyć na współpracę nawet 20 tysięcy, t.j. 1/3 wszystkich zorganizowanych nauczycieli. Trafić trzeba do tych, którzy są najlepiej przygotowani i najchętniej podjęliby się tej pracy. Częściowo mogą ich wskazać Komisje Regjonalne, jednak nie można liczyć na całkowite zorganizowanie przez nich prac terenowych. Powinno się tem zająć przedewszystkiem Biuro Redakcyjne i Komitet Redakcyjny. Najpierw należy nawiązać kontakt z kuratorjami, a mając od nich pewne ułatwienia i poparcie udać się do inspektorów, zwracając się do nich na zjazdach inspektorów. Przez nich dopiero trzeba trafić do nauczycielstwa. Ludzi tych trzeba ze sobą blisko związać i lepiej, aby pracowało ich mniej, lecz intensywnie. Biuro Redakcyjne powinno zorganizować współpracowników według ułożonego dokładnie planu. Ważną rolę może tu odegrać miesięcznik "Ziemia".

Zkolei prof.Zaborski oświadczył, że szereg punktów, znajdujących się w Kwestjonarjuszu uważa za zbędne.

II.Władze i urzędy.

Punkt B. jest zbyteczny, ponieważ odległość od miasta powiat., gminy i t.d. można odczytać z mapy.

III.Położenie geograficzne.

Punkt B.c. i d. powinny być wypełnione przez Redakcję, ponieważ wysokość gór i wzgórzy może być dokładnie podana z map.

Punkt D.c. "Ile ha obejmują poszczególne kultury?" -można pominąć, ponieważ kwestja ta jest już opracowana dla całej Polski przez G.U.S.

/-/

z obciążeniem może on specjalnie dobrze swoją rolę. P.Siwek zgodził się
z prof. Bujakiem w kwestii opuszczenia pewnych punktów, znajdujących się
w Kwestionariuszu, mianowicie dotyczących sprawy bezrobocia, obrotów
handlowych, wydajności pracy i t.p.

Ważnem jest dalej zagadnienie, kto ma pomagać w pracy terenowej i
jak znaleźć odpowiednich ludzi. Nie można liczyć na współpracę nawet
50 tysięcy, t.j. 1/3 wszystkich zorganizowanych nauczycieli. Trzeba
trzeba do tych, którzy są najlepiej przygotowani i najchętniej podejmą
się tej pracy. Częściowo mogą ich wskazać Komitety Regionalne, jednak
nie można liczyć na całkowite zorganizowanie przez nich prac terenowych.
Powinno się tem zająć przedewszystkiem Biuro Redakcyjne i Komitet Re-
dakcyjny. Najlepiem należy nawiązać kontakt z kuratoriami, a mając od
nich pewne uprawnienia i poparcie udać się do inspektorów, zwracając się
do nich na zjazdach inspektorów. Przez nich dopiero trzeba trafić do
nauczycielstwa. Ludzi tych trzeba ze sobą bliżej związać i lepiej, aby
przeszkolić ich metod, jeśc intensywnie. Biuro Redakcyjne powinno zorga-
nizować współpracownikow według ujętego dokładnie planu. Wzięć roję
może tu odegrać miesięcznik "Ziemia".

Szkolenie prof.Zaborski odwiedzający, że szereg punktów, znajdujących się
w Kwestionariuszu uważa za zbędne.

II.Wzięcie i urzędy.

Punkt B. jest zbyteczny, ponieważ odległość od miasta powiat., gminy
i t.d. można odczytać z mapy.

III.Położenie geograficzne.

Punkt B.c. i d. powinny być wypełnione przez Redakcję, ponieważ wy-
sokość gór i węgórzy może być dokładnie podana z map.

Punkt D.c. "Ile ma obecnie poszczególne kultury?" -można pominąć,
ponieważ kwestia ta jest już opracowana dla całej Polski przez G.U.S.

na podstawie rozporządzenia Prezydenta z 1926 r.

Również w p. VII. Stosunki gospodarcze i społeczne, dane, objęte przez punkt B.I.e.1 są już gotowe do zużytkowania z materjałów G.U.S.

W punkcie B.VIII. zaznacza się zbytnie rozbudowanie Kwestjonarjusza. P.prof.Zaborski w imieniu swojem i p.prof.Smoleńskiego zaproponował wykreślenie szczegółów, dających informacje ile jest maszyn, z jakim napędem i jaki jest kapitał nakładowy fabryki.

Innego zdania jest p.prof.Romer, który sądzi, że punkty te należy zostawić, jako dające dokładne pojęcie o fabryce i bardzo ciekawe dla czytelnika.

P.prof.Pawłowski uznał za zbyt trudne pytania w p.VII C.p.III,IV,V, dotyczące wartości produkcji przemysłowej, podziału zawodowego warstwy robotniczej oraz w p.D. pytania:"Ile osób zatrudniają przedsiębiorstwa handlowe, czy istnieją spółki, jaki jest kapitał zakładowy, jaką rolę odgrywa handel domokrążny". Pytanie "czem osada handluje?" należy zmienić na pytanie: "czem osada specjalnie handluje?"

Co się tyczy kwestji podawania w "Słowniku" odległości od miasta pow., stacji kol. i t.p. jest to według prof.Pawłowskiego sprawa bardzo ważna, ponieważ mało jest odpowiednich map sztabowych, na których odległości te możnaby znaleść.

Na maksymalny Kwestjonarjusz Redakcja otrzymałaby tylko nieliczne odpowiedzi wyczerpujące, lepiej więc byłoby Kwestjonarjusz uprościć, skracając pytania i wprowadzając podział na pewne kategorje, wyodrębniające wiadomości konieczne od pożądanych.

P.prof.Pawłowski uważa za wskazane, aby Redaktor przygotował Kwestjonarjusz w zmienionej formie na następne zebranie Komitetu Redakcyjnego. Do prac nad "Słownikiem" możnaby wyzyskać nowe ciała samorządowe, które

/-/

na podstawie rozporządzenia Prezydenta z 1926 r. (...). Równieś w p. VII. Stosunki rosnodarcze i społeczne, dane, objęte przez punkt B.I.e.I są już gotowe do zużytkowania z materiałów G.U.S.

W punkcie B.VIII. zamknęła się część tyczna rozbudowania Kwestionariusza. P.prof.Zaborski w imieniu swoim i p.prof.Smolenskiego zaproponował wykreślenie szczegółów, dotyczących informacji ile jest maszyn, z jakim napędem i jaki jest kapitał zakładowy fabryki.

Innego zdania jest p.prof.Romer, który sądzi, że punkty te należy zostawić, jako dotyczące dokładne potęgole o fabryce i bardzo ciekawe dla ożywienia.

P.prof.Pawłowski uważa za słuszne pytania w p.VII C.p.III,IV,V, dotyczące wartości produkcji przemysłowej, podziału zasobowego wartości robotniczej oraz w p.D. pytania:"Ile osób zatrudniała przedsiębiorstwa handlowe, czy istniała spółki, jaki jest kapitał zakładowy, jaka rola odgrywa handel domokrążny". Pytania "czem osoba handluje" należy zmienić na pytanie: "czem osoba specjalnie handluje?"

Co się tyczy kwestii podawania w "Rozmiku" odległości od miast powiatowych kol. i t.p. jest to według prof.Pawłowskiego sprawa bardzo ważna, ponieważ mało jest odpowiednich map szczegółowych, na których odległości te możnaby znaleść.

Na zakończenie Kwestionariusz Redakcja otrzymałaby tylko niektóre odpowiedzi wyczerpujące, lepiej więc byłoby Kwestionariusz uprościć, skreślając pytania i wprowadzając podział na pewne kategorie, wyodrębniające wiadomości konieczne od pożądanych.

P.prof.Pawłowski uważa za wskazane, aby Redaktor przygotował Kwestionariusz w zmienionej formie na następne zebranie Komitetu Redakcyjnego. Do prac nad "Rozmiklem" możnaby wyznaczyć nowe siłą samorządowe, które

nie będą miały zbyt wiele roboty, a posiadać będą dość duże dochody.

W dalszej dyskusji nad Kwestjonarjuszem p.prof.Hryniewiecki zwrócił uwagę na to, że posiada on wartość głównie dla wyższych warstw społeczeństwa, nie zaś dla "maluczkich" pracowników. Dobrze więc byłoby wprowadzić 3 różne kategorje Kwestjonarjuszy, z których jedna, obejmująca tylko minimum wiadomości byłaby przeznaczona dla takich właśnie skromnych pracowników miejscowych.

P.Małkowski przygotował pewien plan, dotyczący Kwestjonarjusza, może właściwiej byłoby go nazwać planem monografji. Będą się w niej znajdować 3 kategorje wiadomości, mianowicie: 1/ wiadomości konieczne, 2/ wiadomości cenne, ale niekonieczne, 3/ wiadomości niepotrzebne. Do tych ostatnic p.Małkowski zalicza podawanie odległości.

Przy zaprowadzeniu klasyfikacji pytań w Kwestjonarjuszu nie należy się obawiać ich nadmiaru, trzeba tylko objaśnić przy każdym punkcie, kto ma go wypełnić. Nie byłoby dobrze wykreślać zbyt wielu punktów z Kwestjonarjusza, ponieważ można niekiedy natrafić na kogoś, kto będzie mógł dostarczyć wielu interesujących wiadomości.

P.Małkowski zaproponował, ażeby dokładniej uwzględnić dane, dotyczące historji górnictwa, informując o istnienia dawnych kopalń.

Na zakończenie p.Małkowski zauważył, że stosowniej byłoby używać w Kwestjonarjuszu wyrazu "liczba" zamiast "ilość".

Następnie przyjęto wniosek p.prof.Ehrenkreutzowej, aby zażądać od wszystkich Komisyj Regjonalnych przysłania sprawozdań /ze swej działalności/ wraz ze spisem pracowników, celem dokładnego zaznajomienia Redakcji ze składem wszystkich ludzi, pracujących na "Słownikiem Geograficznym".

Ponieważ długa i ożywiona dyskusja wykazała ogólne dążenie do zwężenia kwestjonarjusza, zaczęto się zastanawiać w jaki sposób uskutecznić to w praktyce.

/-/

nie będą miały zbyt wiele roboty, a poradzą będą dość duże dochody.

W dalszej dyskusji nad Kwestionariuszem p.prof.Krzyżewskiego zwrócił uwagę na to, że podała on wartość górnie dla wyższych warstw społeczeństwa, nie zaś dla "mniejszych" przedsiębiorców. Dobrze więc byłoby wprowadzić 3 różne kategorie Kwestionariuszy, z których jedna, obejmująca tylko minimum wiadomości byłaby przeznaczona dla takich właśnie skromnych przedsiębiorców miejscowych.

P.Majkowski przygotował pewien plan, dotyczący Kwestionariusza, może względnie byłoby go nazwać planem monografii. Będą się w nim znajdowały 3 kategorie wiadomości, mianowicie: 1\ wiadomości konieczne, 2\ wiadomości cenne, ale niekonieczne, 3\ wiadomości niepotrzebne. Do tych ostatnich p.Majkowski zalicza podawanie odległości.

Przy zaprowadzeniu klasyfikacji bytu w Kwestionariuszu nie należy się obawiać tak nadmiaru, trzeba tylko obejść przy każdym punkcie, kto ma go wypełnić. Nie byłoby dobrze wykreślać zbyt wielu punktów z Kwestionariusza, ponieważ można niektóre materiały na kogoś, kto będzie mógł dostarczyć wielu interesujących wiadomości.

P.Majkowski zaproponował, ażeby dokładniej uwzględnić dane, dotyczące historii górnictwa, informując o latnienia dawnych kopalń.

Na zakończenie p.Majkowski zauważył, że stosunki byłoby najwygodniej w Kwestionariuszu wyrazić "liczbą" zamiast "ilość".

Następnie przystąpiono wniosek p.prof.Krzemieńskiego, aby zażądać od warsztatów Komisyj Regionalnych przysłania sprawozdań \za ewentualnością ich złożenia/ wraz ze spisem przedmiotów, celem dokładnego zaznajomienia Redakcji ze składem warsztatów Instytutu, przeznaczonych na "Słownikiem Geograficznym". Ponieważ długie i ożywione dyskusje wykazały ogólne dążenie do zwężenia Kwestionariusza, zaczęto się zastanawiać w jaki sposób uskutecznić to w praktyce.

/-/

P.prof.Romer podał projekt, poparty przez p.prof.Zaborskiego, aby z Kwestjonarjusza wyłączyć te kwestje, które dadzą się ująć w pewne rubryki czy tabele,lub mogą być ujęte kartograficznie. Tabele takie miałyby głównie zastosowanie przy opracowaniu powiatów, lub większych miast.

P.prof.Arnold zwrócił uwagę, że pociągnęłoby to za sobą znaczne obciążenie finansowe i zajęłoby bardzo dużo miejsca.

Możnaby jednak pewne kwestje wydzielić z Kwestjonarjusza,zamiast podawać je w Kwestjonarjuszu odrębnym drukiem.

RProf.Arnold podał projekt przygotowania w najbliższym czasie ostatecznego projektu Kwestjonarjusza przez Redakcję i rozesłania go do poszczególnych Komisyj Regjonalnych. Te ostatnie zaś odeślą go niezwłocznie wraz ze swemi uwagami i wykreśleniami. Wniosek ten został jednomyślnie przyjęty.

Przyjęto również wniosek p.prof.Zaborskiego, aby dla powiatów wprowadzić układ tabelaryczny.

6. Mapa ram terytorjalnych "Słownika Geograficznego.

Przyjęto mapę ram terytorjalnych "Słownika", przygotowaną przez Biuro Redakcyjne.

P.prof.Zaborski zaproponował w imieniu p.prof.Nitscha, aby obszar nadłabski włączyć do IV-go stopnia, ponieważ ludność tamtejsza zbliżona jest do Kaszubów. Wniosek ten został jednomyślnie przyjęty.

7. Plan pracy na rok 1932.

P.prof.Romer zwrócił uwagę na fakt, że najważniejszem zagadnieniem w pracach nad "Słownikiem" jest kwestja układu regjonalnego czy alfabetycznego, a największą bolączką sprawa odpowiedniej ilości pracowników terenowych. Dlatego też należy się postarać o przygotowanie i zorga-

/-/

80

nizowanie tych pracowników. Ważny jest wniosek p.prof.Ehrenkreutzowej o potrzebie dokładnego poznania przez Redaktora Naczelnego składu wszystkich pracowników regjonalnych.

W odpowiedzi p.prof.Arnold zaznaczył, że nie może zajmować się mobilizowaniem pracowników jednocześnie na wszystkich terenach, lecz tylko na Pomorzu i Wołyniu, ponieważ pociągnęłoby to za sobą demoralizację tych pracowników, którzy nie mieliby odrazu materjałów do pracy. Ci pracownicy mogą być angażowani tylko do prac toponomastycznych.

P.prof.Pawłowski sądzi, że niezależnie od zorganizowania pracy na terenie 2 wspomnianych województw trzeba robić przygotowania do niej we wszystkich innych województwach, bez względu na to, czy będą już zebrane wszystkie hasła.

8. Wolne wnioski.

P.prof.Arnold wspomniał, że należy zwrócić Radzie Głównej P.T.K. około 50 złotych, które wydane zostały na sprawy, związane ze "Słownikiem Geograficznym" przed I-szem zebraniem Komitetu Redakcyjnego.

Następnie p.Patkowski oznajmił, że w roku bieżącym P.T.K. obchodzi swój jubileusz i prosił Komitet Redakcyjny o wzięcie udziału w uroczystościach, związanych z jubileuszem.

Wobec braku innych wolnych wniosków p.prof.Romer zamknął zebranie o godz.9.30 wieczorem.-

Wilno 7/II 33

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Dostałem Pańską kartkę Panie Profesorze - i zaraz odpisuję. Od dwóch tygodni miałem zamiar pisać w sprawie wykładów historycznych - lecz niestety - nie mogłem. W pierwszym tygodniu (31. I) musiałem z Warszawy mój Ojciec - drugą stratę w ciągu krótkiego czasu (matka zmarła 12. XII 32 r.) - i, oczywiście byłem zupełnie do niczego. Myślę, że Pan Profesor będzie miał dla mnie wyrozumienie. Red. Krowicka obiecała zamówić u mnie 26. II - ale wskutek choroby i śmierci Ojca stworzyła z tego nie, może nie odbędzie się do końca roku. Profesor Wojciechowski obecnie konferencje w Krakowie - w najbliższy sobotę, t. j. 11 b. m., poforuje z Warszawy przyjechać p. Olszewski (może i p. Falkowski) - wtedy będzie cały program (może i p. Falkowski) - wtedy będzie cały program polski. Byłoby to bardzo możliwe - proszę o zaskoczenie sobotę, wiadomość (może telegraficznie). Wyjechałbym z Warszawy o 9. 7.36 rano, tak że na godz. 1 pop. byłbym w Krakowie.

Łączę wyrazy, zaraz wyraz prawdziwego szacunku i poważania

J. Bruchy

OPIEKUJ SIĘ DZIECKIEM — BĘDZIE MNIEJ WIĘZIEŃ I PRZESTĘPCÓW.

KARTKA POCZTOWA

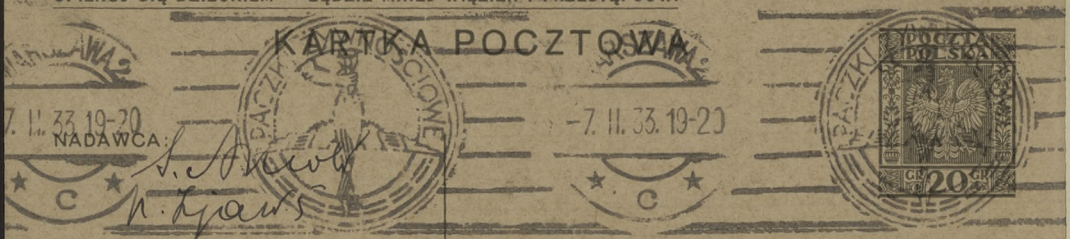

NADAWCA: L. Krzywicki
n. Łąki

Ehrenwerter Herr
Prof. Dr. Wł. Semkowicz
Kraków
Studencka 15

M. P. i T. (XI-1932) 10.000.000.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195.

82

Warszawa, dn. 24 lutego 1933 r.

L. dz. 41/33

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić Wielce Szanownego Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, dnia 12 marca 1933 r./niedziela/, o godz.11 min.30 przed południem, w lokalu Redakcji, Karowa 31.

W razie, gdyby Wielce Szanowny Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez Wielce Szanownego Pana zastępcy. Pragnę jednak prosić, aby ze względu na doniosłość spraw, które będą przedmiotem obrad, zechciał Pan Profesor przybyć w miarę możności osobiście. Pozwalam sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Zechce Wielce Szanowny Pan Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

Porządek obrad:

1/Odczytanie protokółu z zebrania poprzedniego.
2/Sprawozdanie naukowo-organizacyjne.
3/Sprawozdanie finansowe.
4/Metoda opracowania "Słownika".
5/Sprawy bieżące.
6/Wolne wnioski.

JWielmożny Pan
Prof.Dr.Wł.Semkowicz

Kraków, Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE

REDAKCJA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"

Warszawa, Krowa 31.

L.dz. 55/33

Warszawa, dnia 24 lutego 1933 r.

Do Pana Prof. Dr. M. Siemkowicza

Delegata .....

.....

w Krakowie.

Zgodnie z regulaminem Rady Redakcyjnej "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" mam zaszczyt prosić WPana o łaskawe przybycie na doroczne zebranie Rady Redakcyjnej "Słownika", które odbędzie się dn. 12 marca b.r. /niedziela/, o godz. 17 min. 30, w lokalu Redakcji Słownika Geograficznego w Warszawie, Krowa 31.

Pozostaję z poważaniem

REDAKTOR NACZELNY

/Dr. Stanisław Arnold

Prof. Uniw. Warsz./

Porządek obrad.

1/. Odczytanie protokółu z posiedzenia poprzedniego.

2/. Sprawozdanie naukowo-organizacyjne.

3/. Program prac na rok bieżący.

4/. Wolne wnioski.

TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE

REDAKCJA "SZOWNIKA GEOGRAFICZNEGO"

Warszawa, K.Powa 31.

L.dz. 374/33

Warszawa, dnia 24 lutego 1933 r.

Do P:ma Prof.Dr.St.Srokowskiego

Dziegcia .....

.....

Z dniem 1 marca b.r. Redakcyjny "Szowmika Geograficzno-Statystycznego Polskiego" ma zaszczyt prosić Wpana o zaszczycenie swą obecnością zebrania R d. Redakcyjnej "Szowmika", które odbędzie się dn.15 marca b.r. /wtorek/, o godzinie 6½ min.30, w lokalu Redakcji "SZOWNIKA Geograficznego w Warszawie, K.Powa 31.

Porządek obrad:

1/.Oczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia.

2/.Sprawy organizacyjne.

3/.Program prac na rok bieżący.

4/.Wolne wnioski.

Przewodniczący

REDAKTOR NACZELNY

/Dr.Stanisław Arnold

Prof.Univ.Warsz./

Posiedzenie Kom. rew. T. Geogr. 12/3 935

1. Otwarcie prot. pos. ostatn. przyjęto

2. Sprawozd. naczelnego - organiz. ref. Prof. Arnold (od listopada 1932)
wys. są odpow. na wszystkie kwestyj. [powiatowe] zakazane do Warsz. Sprawdza się na miejscu przez czyn. miejsc.
Obecnie zestawia się materj. do poszcz. gmin z kwestjonar. Braci Szkol. ukończ. do jesieni.
Komisje zabrano się do pracy na Wołyniu. - Inny wychodzące skończą materjał, kt. będzie wykorzystany.

Dyskusja

3. Sprawozdanie finansowe. Nie mogła się zebrać Kom. Rewiz.

4 Metoda opracowania SG. (przedstawienie schematu i czyta przykładowy tekst)
1) przykład gminy stanow. 2 wie (Mechowa - wieś Mech. i wieś Zdrada)
Sm. pos. 1 wie Mechowa)

Rozdzielać

Rozdzielenia
1 os. ceny konet. do Szramboty - charakt. wsi a jej. administ. - Kształt osady - wsi
odległ. ośr. z powiatu linja ośr drogowa. (i kierunek)

Mapka Szk. str. 25.

H. S.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31, TELEFON 226-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195.

86

Warszawa, dn. 30 marca 193 3 r.

L. dz. 133/33

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Zgodnie z uchwałą Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego" z dn.12.III.b.r. pozwalam sobie przesłać w załączeniu odpis protokółu Komisji Rewizyjnej Rady Głównej P.T.K., uprzejmie prosząc o łaskawe potwierdzenie jego odbioru.

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku

S. Arctowski

1 załącznik.

JWPan
Prof.Dr.Władysław Semkowicz
Kraków, Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO.

KRAKOWA 31, TELEFON 238-72.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 38.185.

L. dz. 133/33

Warszawa, dn. 30 marca 1933 r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Zgodnie z uchwałą Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego" z dn.12.III.b.r. poszukam sobie przesład w zaległem odpis protokółu Komisji Redakcyjnej Rady Głównej P.T.K., upraszamie prosząc o łaskawe potwierdzenie tego odbioru.

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku

I zaległ.

Pan

Prof.Dr.Władysław Semkowicz

Kraków, Studencka 15.

Sprawozdanie finansowe
Biura Redakcyjnego "Słownika Geogr.Państwa Pol."
za rok 1932.

Przychód			Rozchód	
Pozostałość z r.1931:			1.Płace redakcyjne	zł.15.729,12
a/Kasa zł. 1,84			2.Koszta redakcyjne	zł. 557,15
b/P.K.O. zł. 480,59	482,43		3.Koszta administracyjne	3.679,10
			4.Koszta kancelaryjne	zł. 780,69
Subwencje F.K.N.	29.025,40		5.Wyjazdy redakcyjne	zł. 7.586,03
			6.Pomoce naukowe	zł. 296,75
			7.Fundusz Redaktora	zł. 679,00
				zł.29.307,84
			Pozostałość na r.1933:	
			a/Kasa zł. 40,98	
			b/P.K.O. zł.159,01	199,99
	zł. 29.507,83			zł.29.507,83

Stan majątku /fundusz obrotowy/ na 31.XII.1932 r.

Kasa	zł. 40,98
P K.O.	159,01
Ruchomości biurowe /depozyt F.K.N./	5.839,40
	6.039,39

Wyszczególnienie wydatków Biura Redakcyjnego w r.1932:

1. Płace redakcyjne dla 7 osób /po zł.60-225 miesięcznie/ razem miesięcznie: 1095,16 - 1104,16. zł. 15.729,12

2. Koszta redakcyjne - w tem zł.545 na druk kwestjonarjuszy do badań na Pomorzu. zł. 557,15

3. Koszta administracyjne, w tem czynsz komorniany za lokal przy ul.Karowej 31 zł.3.000, za telefon zł.403,50, za pilnowanie lokalu zł.180; pozostała suma objęła wydatki, związane z porządkowaniem lokalu. zł. 3.679,10

4. Koszta kancelaryjne /przybory kancelaryjne, papier, porto etc./ zł. 780,69

5. Wyjazdy redakcyjne, w tem diety dla członków Komitetu Redakcyjnego na 2 posiedzenia zł.1037,73, wyjazdy Redaktora Naczelnego zł.1159,85, wyjazdy pracowników Biura wraz z badaniami terenowemi w lecie ok.4.200 zł.,wreszcie zasiłki dla Komisyj Regjonalnych /Pomorska, Wołyńska i in./ pozostałą sumę. zł. 7.586,03

6. Pomoce naukowe /wydawnictwa statystyczne, Bibljografja Wermke'go/. zł. 296,75

7. Fundusz Redaktora /wydatki, związane z prowadzeniem księgowości i in./. zł. 679.00

Razem: zł. 29.307,84

Komisja Rewizyjna Rady Głównej P.TK. z udziałem Skarbnika Rady sprawdziła w d.24 marca 1933 r. zestawienia rachunkowe biura redakcyj-

/-/

nego Słownika Geograficznego Państwa Polskiego za r.1932-gi, wykazujące:

1/w dochodach /łącznie z pozostałością z r.1931 w kwocie 482 zł.43gr./	29.507 zł.	83 gr.
2/w wydatkach	29.307 zł.	84 gr.
3/pozostałość w kasie i w P.K.O.	199 zł.	99 gr.

oraz stan majątku na dzień 31.XII.1932 r. - 6.039 zł. 39 gr.

Powyższe zestawienia znalezione zostały zgodnie z księgą główną i dowodami.

KOMISJA REWIZYJNA:

/-/ Kazimierz Rakowiecki

/-/ Antoni Olszakowski

Skarbnik Rady Głównej

/-/ Wł.Gruszczyński.

87

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"
KAROWA 31, TELEFON 226-72

KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 17 listopada 1933 r.

L. dz. 242/33

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, dn. 10.XII.b.r. /niedziela/, o godz.11 przed południem, w lokalu Redakcji, Karowa 31.

W razie, gdyby Wielce Szanowny Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez Pana Profesora zastępcy. Pozwalam sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Zechce Wielce Saznowny Pan Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

Porządek obrad:
1/Odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania.
2/Sprawozdanie z prac dotychczasowych i program dalszej działaln.
3/Sprawy wydawnicze.
4/Sprawy bieżące.
5/Wolne wnioski.

JWielmożny Pan

Prof.Dr.Władysław Semkowicz

Kraków Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"
KAROWA 31, TELEFON 226-72

KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 11 kwietnia 1934 r.

L. dz. 88/34

Do

JWPana Prof.Dr.Władysława Semkowicza

w K r a k o w i e .

W załączeniu pozwalam sobie przesłać protokół Komisji Rewizyjnej "Słownika Geograficznego".

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku

REDAKTOR NACZELNY

/Prof.Dr.Stanisław Arnold/.

1 zał.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO
KRAKOWA 31, TELEFON 274-72

KONTO CZEKOWE P. K. O. 20.149

L. dz. 88/34

Do

JWPana Prof.Dr.Władysława Semkowicza

w Krakowie.

W załączeniu posyłam sobie przesłać protokół Komisji Redakcyjnej "Słownika Geograficznego". do lepszego wyrazu przewidzianego szczegółu

REDAKTOR NACZELNY

/Prof.Dr.Stanisław Arnold/.

1 zał.

Protokół Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna Rady Głównej P.T.K. z udziałem p.Skarbnika Rady sprawdzała w dn. 30 marca 1934 zestawienia rachunkowe Biura Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" za r.1933, wykazujące:

1. W dochodach zł. 23.911.28 /łącznie z nadwyżką ub.r. zł. 199.99/
2. W wydatkach zł. 23.848.61
3. Pozostałość w kasie i w P.K.O. zł. 62.67 oraz stan majątku w dn. 31/XII 1933 zł. 5.902.07.

Powyższe zestawienie sprawdzone zostało z książkami i dowodami, z którymi okazały się zgodne.

KOMISJA REWIZYJNA

/ - / P.Mystkowski

/ - / Fr.Bednarczyk

/ - / W.Sokołowski

SKARBNIK RADY GŁÓWNEJ P.T.K.

/ - / W.Gruszczyński

Za zgodność: [signature]

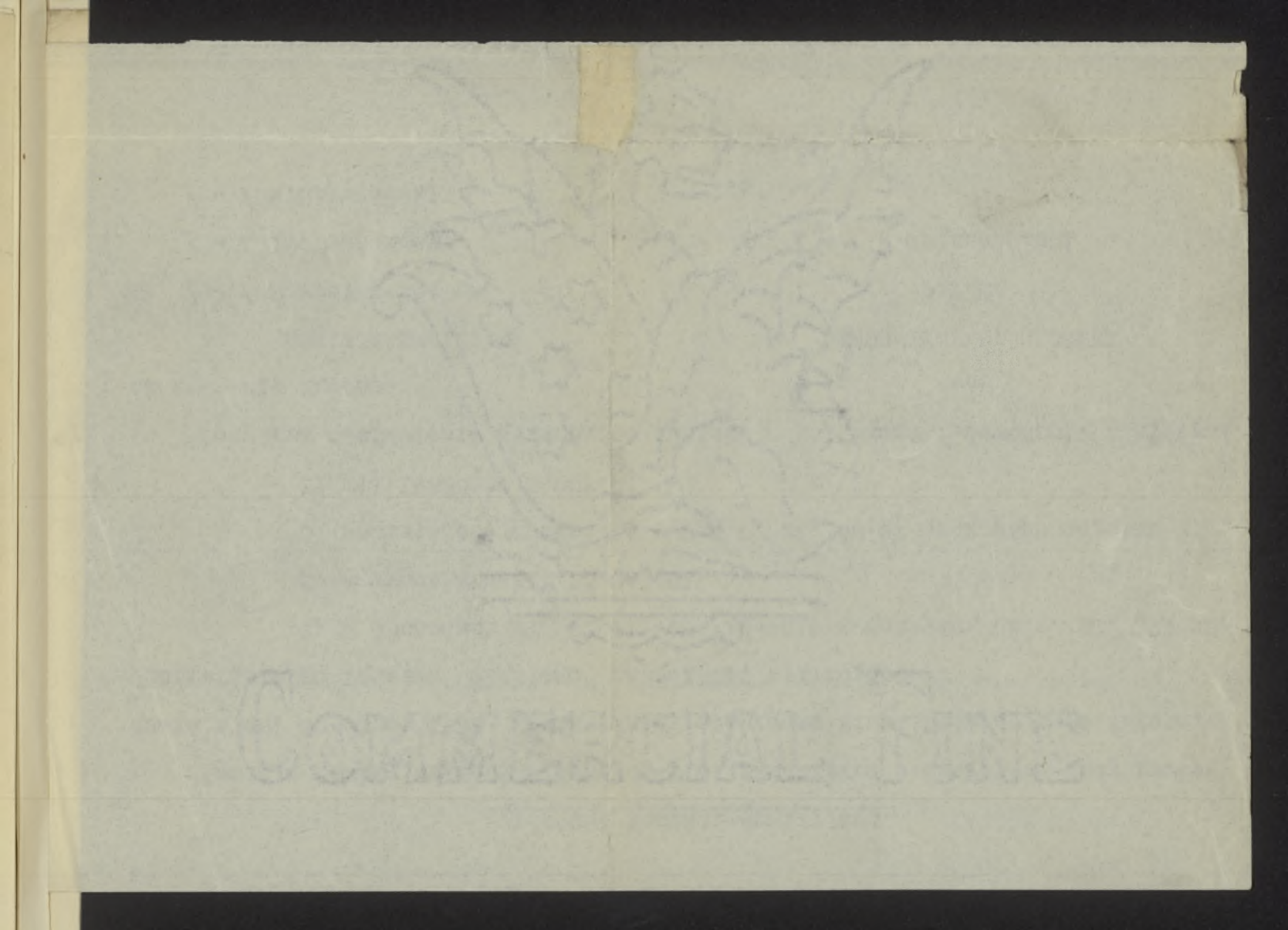

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"
KAROWA 31, TELEFON 226-72

KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

L. dz. 200/34

Warszawa, dn. 3 grudnia 1934 r.

90

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się w Warszawie, dnia 15 grudnia o godz.10-tej przed południem, w lokalu Redakcji, Nowy Świat 19 m.3.

W razie, gdyby Wielce Szanowny Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez Pana Profesora zastępcy. Pozwolę sobie zaznaczyć, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Zechce Wielce Szanowny Pan Profesor przyjąć wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

Porządek obrad:

1/Odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania.
2/Sprawozdanie finansowe i naukowo-organizacyjne.
3/Preliminarz budżetowy na rok 1935.
4/Sprawy bieżące.
5/Wolne wnioski.

JWielmożny Pan
Prof.Dr.Władysław Semkowicz

Kraków, Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"
KAROWA 31, TELEFON 226-72

KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

Warszawa, dn. 7 marca 193 5 r.

L. dz.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem mam zaszczyt prosić Pana Profesora o łaskawe przybycie na zebranie Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego", które odbędzie się dnia 24-go marca b.r. /niedziela/ w lokalu Redakcji "Słownika" o godz. 10-tej przed poł oraz na zebranie Rady Redakcyjnej, które odbędzie się tegoż dnia o godzinie 17-tej.

W razie gdyby Wielce Szanowny Pan Profesor nie mógł przybyć osobiście, uprzejmie proszę o łaskawe wydelegowanie wybranego przez Pana Profesora zastępcy. Pozwolę sobie nadmienić, że koszta podróży pokrywa Biuro Redakcyjne.

Zeczce Wielce Szanowny Pan Profesor przyjąc wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

Porządek obrad Komitetu Redakcyjnego:

1/Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia.
2/Sprawozdanie Redaktora Naczelnego.
3/Zmiany regulaminowe.
4/Wolne wnioski.

Porządek obrad Rady Redakcyjnej:

1/Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia.
2/Sprawozdanie naukowo-organizacyjne.
3/Program prac na rok bieżący.
4/Wolne wnioski.

JWielmożny Pan Prof.Dr. Wł. Semkowicz.
Kraków, Studencka 15.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"
~~, KAROWA 31~~, TELEFON 226-72
Nowy Swiat 19 ~~m.~~ 3
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

L. dz. 166/35

Warszawa, dn. 9 kwietnia 193 5 r.

92

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Zgodnie z uchwałą Komitetu Redakcyjnego z dnia 31 marca b.r. o powołaniu zastępcy redaktora oraz sekretarza Redakcji, uprzejmie proszę o łaskawe zgłoszenie nazwisk kandydatów na powyższe stanowiska, w terminie do dnia 25 kwietnia b.r., pod adresem Redakcji "Słownika Geograficznego".

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

JWPan
Prof.Dr.Wł.Semkowicz
Kraków Studencka 15.

93

Warszawa, dn. 1 maja 1935 r.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO
~~KARowa 31~~, TELEFON 226-72
Nowy Swiat ~~19~~ m.3
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

L. dz. 187/35

Do

Pana Prof.Dr.Władysława Semkowicza

w K r a k o w i e .

Niniejszem pozwalam sobie przesłać w załączeniu odpis protokółu Komisji Rewizyjnej Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z dnia 29 kwietnia b.r.

Z poważaniem

REDAKTOR NACZELNY

/Prof.Dr.Stanisław Arnold/.

1 zał.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO.

Zał. do l. dz. 187/35 94

Protokół Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna Rady Głównej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z udziałem p. Skarbnika Rady sprawdzała w dn. 29 kwietnia 1935 roku zestawienia rachunkowe Biura Redakcyjnego Słownika Geograficznego Państwa Polskiego za r. 1934 wykazują:

1. W dochodach zł. 27.907.52
2. W wydatkach zł. 27.248.61
3. Pozostałość w Kasie i P.K.O. zł. 658.91

oraz stan majątku wynoszący w dn. 31.XII.1934 r. zł. 6.498.31

Powyższe zestawienie sprawdzone zostało z książkami i dowodami, z którymi okazały się zgodne.

KOMISJA REWIZYJNA

/-/ M. Siwak

/-/ Henryk Gąsiorowski

/-/ P. Mystkowski

/-/ Skarbnik Rady Gł. Wł. Gruszczyński

Za zgodność:

REDAKTOR NACZELNY

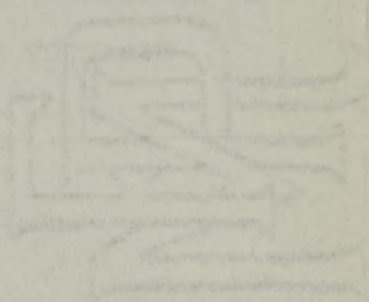

95

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
.SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO'
~~KAROWA 31~~ TELEFON 226-72
Nowy Świat 19 m.3
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

L. dz. 230/35

Warszawa, dn. 22 czerwca 1935 r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Niniejszem pozwalam sobie przesłać odpis protokółu zebrania Komitetu Redakcyjnego "Słownika" z dnia 31.III. b.r. wraz ze zmianami regulaminowemi, przyjętemi na temże zebraniu.

Jednocześnie donoszę uprzejmie, że dnia 31.V.b.r. o godz.19-tej odbyło się w lokalu P.T.K. w Warszawie posiedzenie nowopowstałej Komisji Wykonawczej Komitetu Redakcyjnego, na którem uchwalono powołać na sekretarza Redakcji dr.Uhorczaka oraz zwrócić się do Funduszu Kultury Narodowej z prośbą o odpowiednie fundusze na jego uposażenie.

Łączę wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

S. Arctowski

2 załączniki.

JWPan Prof.Dr.Wł.Semkowicz
Kraków Studencka 15.

P R O T O K Ó Ł

X zebrania Komitetu Redakcyjnego "Słownika Geograficznego"

z dn.31.III.1935 r. /w skróceniu/.

Porządek obrad:
1.Odczytanie protokółu z posiedzenia poprzedniego.
2.Sprawozdanie Redaktora Naczelnego.
3.Zmiany regulaminowe.
4.Wolne wnioski.

Obecni:
Członkowie Komitetu Redakcyjnego: a/wybrani przez Radę Redakc. p.p.: doc.dr. Stefan Inglot /w zastępstwie prof.dr.Fr.Bujaka/, prof.dr.Stanisław Pawłowski, prof.dr.Eugenjusz Romer, doc.dr Bohdan Zaborski /w zast.prof.dr.J.Smoleńskiego/; b/delegaci P.T.K. - prof.dr.Juljan Krzyżanowski, dr.Henryk Swidziński; c/redaktor naczelny prof.dr.Stanisław Arnold oraz vice-prezes P.T.K. p.Al.Patkowski.

O godz.10 min.30 przewodniczący prof.Romer otworzył posiedzenie./Od godz. 14-tej zebraniu przewodniczył prof.Pawłowski wobec nieobecności prof.Romera/.
Redaktor usprawiedliwił nieobecność prof.Nitscha i prof.Małkowskiego.

I./ Przyjęto protokół zebrania Komitetu Redakcyjnego z dn.15.XII.1934 r., odczytany przez Redaktora.

II./ Redaktor przedstawił sprawozdanie naukowo-organizacyjne z prac nad "Słownikiem".
W myśl powziętych w grudniu uchwał Redakcja przystąpiła do przygotowania do druku tomu pomorskiego, przyczem prace można podzielić na 3 grupy: 1/opracowanie artykułów o miejscowościach, 2/artykułów o treści fizjograficznej, 3/opracowanie wszelkich innych danych.
1/Biuro Redakcyjne przystąpiło do opracowania artykułów o poszczególnych miejscowościach. Artykułów zasadaniczych będzie mniej więcej tyle, ile jest gromad wiejskich, odpowiadających w przybliżeniu dawnym gminom - ogólna ich liczba niepowinna przekroczyć w woj.pomorskiem 2.000. 40% gromad nie pokrywa się jednak całkowicie z dawnemi gminami, wobec czego trzeba będzie zebrać odpowiedni materjał uzupełniający na Pomorzu. Uzupełnienia w wykreśleniu granic gmin zbiorowych przygotowują dla "Słownika" odpowiednie Urzędy Katastralne na Pomorzu na mapach 1:100 tys., przyczem większość powiatów pomorskich ju je nadesłało. Prof.Arnold zwrócił się do Komitetu Redakcyjnego z prośbą o rozstrzygnięcie, czy tom pomorski "Słownika" może się ukazać bez wykorzystania materjału spisowego G.U.S.-u z r.1931-go, na który "Słownik" czeka.
Monografje prawie wszystkich miast pomorskich podjął się opracować ks.dr. Liedtke, prof.Seminarjum duchownego w Pelplinie, wraz ze swymi uczniami.
2/W sprawie opracowania artykułów fizjograficznych dla "Słownika" prof.Arnold odbył naradę z prof.Małkowskim, na której postanowili odbyć specjalne zebranie fizjografów celem ustalenia, jakie hasła fizjograficzne mają posiadać oddzielne artykuły oraz dokonania wyboru autorów. Ogólną ilość haseł fizjograficznych na terenie województwa pomorskiego obliczono wg.kartoteki Redakcji na 2821, liczba artykułów jednak będzie niewątpliwie znacznie mniejsza.
3/Materjał, dotyczący historji sztuki, został całkowicie zgromadzony przez p.Chmarzyńskiego, konserwatora zabytków sztuki w Toruniu i można go będzie łatwo wykorzystać.
Co się tyczy map Redaktor proponuje dać mapy schematyczne w skali 1:300.000 lub 1:200.000, bez podkładu fizjograficznego, natomiast z uwzględnieniem granic gmin i gromad wiejskich oraz możliwie wszystkich miejscowości.
Plany miast będą oparte na publikacjach już gotowych /oryginałach czy rekonstrukcjach/, wobec czego wykonanie ich nie będzie przedstawiało większych trudności.

/-/

Redaktor zreferował zebranym sprawę herbów miast pomorskich, zamówionych u p.Gumowskiego i nieporozumienia, jakie stąd wynikły.
Następnie Redaktor przedstawił sprawozdanie finansowe Biura Redakcyjnego za r.1934.

Prof.Romer otworzył dyskusję, podkreślając, że Komitet Redakcyjny powinien rozstrzygnąć 4 zasadnicze kwestje: 1/czy wydanie "Słownika" uzależnia się od materjałów G.U.S.-u, 2/sprawę artykułów fizjograficznych, 3/sprawę map powiatów pomorskich, 4/sprąę planów miast i herbów miast pomorskich.

Ad 1./ W dyskusji nad punktem pierwszym zabrali głos p.p.: prof.Pawłowski, prez.Patkowski, prof.Romer, prof.Semkowicz, dr.Swidziński, dr.Zaborski i Redaktor. Postanowiono zatwierdzić uchwały grudniowe Komitetu, mówiące o ostatecznem przygotowaniu Pomorza do druku w ciągu b.r., uzależniając termin wydania I-go tomu "Słownika" od ukazania się materjałów spisowych G.U.S.-u z r.1931-go, bez których uznano rozpoczęcie wydawnictwa za niemożliwe. W miarę możności należy rozpocząć prace przygotowawcze do II-go tomu "Słownika".
Na wniosek prez.Patkowskiego wybrano od Komitetu Red. delegację w składzie: prof.Romer, prof.Arnold i prez.P.T.K. marsz.Raczkiewicz do Ministra Spraw Wewnętrznych Kościałkowskiego oraz do Ministerstwa Spraw Wojskowych celem wywarcia tą drogą nacisku na G.U.S., ażeby przyśpieszył swe prace nad Pomorzem. Do uchwały tej wprowadzono na wniosek prof.Semkowicza uzupełnienie - postanowiono mianowicie, ażeby delegacja Komitetu Redakcyjnego udała się również do G.U.S.-u i zaprosiła dyrektora G.U.S.-u p.Szturm de Sztrema na członka Komitetu Redakcyjnego "Słownika".

Ad 2. /Przystępując do omówienia zagadnień fizjograficznych Redaktor wyjaśnił w odpowiedzi na zapytanie prof.Pawłowskiego, że Komisja Fizjograficzna powstała na wniosek prof.Małkowskiego, zadaniem jej jest rozstrzygnięcie, jakie hasła oprócz nazw miejscowości mają mieć w "Słowniku" oddzielne artykuły, a które z nich będą podane w odsyłaczach. Komisja powinna ustalić zasady, według których będą opracowane artykuły fizjograficzne, metodę pracy, dobrać odpowiednich pracowników - fachowców oraz wysunąć ogólne dyrektywy dla instrukcyj, które mają być rozesłane specjalistom.
W dyskusji zabrali głos:p.p.: prof.Pawsłowski, prof.Romer, prof.Semkowicz, dr.Swidziński i Redaktor.
Na wniosek prof.Pawłowskiego postanowiono, że opis Bałtyku zostanie podany w tomie syntetycznym o Polsce, zaś w tomie pomorskim znajdzie się tylko Zatoka Gdańska.
Przyjęto propozycję prof.Romera, ażeby każdy dział pracy w zakresie fizjografji został powierzony jednej osobie, posiadającej w danej dziedzinie kwalifikacje fachowe, któraby kierowała tym działem i była zań odpowiedzialna.
Na wniosek prof.Romera Komitet Redakcyjny powierzył opracowanie działu, dotyczącego hydrografji, prof.Pawłowskiemu.
W sprawie opracowania działu geologicznego prof.Arnold zwróci się do prof. Małkowskiego, zaś działu geobotanicznego do p.Wodziczko. Artykuły geograficzne będą opracowane pod kierunkiem dr.Zaborskiego.

Ad 3./ Komitet Redakcyjny uznał skalę 1:300.000 za zbyt małą dla map powiatów pomorskich. Przyjęto propozycję prof.Romera, ażeby przeprowadzić pertraktacje z W.I.G.-em celem uzyskania wycinków powiatów w skali 1:100.000 z pozostawioną pustą przestrzenią poza granicami, w razie zaś odmowy ze strony W.I.G.-u postanowiono sporządzić mapy w skali 1:300.000, zmniejszone z map 1:100.000.

Ad 4./ Postanowiono, że współczesne plany miast powinny być jednolite pod względem skali. Największą uwagę należy zwrócić na plany współczesne, jednak za pożyteczne i pożądane uznano umieszczenie w "Słowniku" fotografij dawnych planów miast.
Co się tyczy herbów miast pomorskich, to zdaniem prof.Semkowicza "Słownik"

/-/

powinien dać herby obecne. Komitet Redakcyjny powierzył prof.Semkowiczowi załatwieniesprawy herbów miast pomorskich z p.Gumowskim.

Na zapytanie del.P.T.K. prof.Krzyżanowskiego, jakie są gwarancje co do terminu wydania "Słownika", Redaktor oświadczył, że artykuły dotyczące miejscowości jak również artykuły fizjograficzne będą opracowane w całości do końca r.b., natomiast co do materjału statystycznego G.U.S.-u Redaktor żadnej odpowiedzialności wziąć nie może.

III./ Na wniosek Redaktora Komitet Redakcyjny przyjął zaproponowane przez Redaktora zmiany regulaminowe /p. zał.Nr.1/ i uchwalił przedstawić je Radzie Redakcyjnej do zatwierdzenia.

Następnie określono rolę i kompetencje Komisji Wykonawczej oraz postanowiono, że członkowie Komitetu Redakcyjnego powinni otrzymywać sprawozdanie z prac Biura Redakcyjnego na 2 tygodnie przed zebraniem.

IV. /Uchwalono, że wszyscy członkowie Komitetu mają zgłosić do Redakcji "Słownika" nazwiska kandydatów na zastępcę Redaktora i sekretarza.

Przyjęto wniosek prof.Arnolda, że zastępcę redaktora mianuje Komitet Redakcyjny, zaś sekretarza redakcyjnego - Komitet Wykonawczy.

Postanowiono dokooptować do Komitetu Redakcyjnego dwóch nowych członków: dyr.Szturm de Sztrema i dr.Zaborskiego oraz zwrócić się do Rady Redakcyjnej z propozycją, aby dała Komisji Wykonawczej prawo dokooptowania jeszcze jednego członka Komitetu Redakcyjnego bez podania jego nazwiska.

Następnie uchwalono na wniosek prof.Arnolda wystosować do Zarządu Głównego P.T.K. pismo od Komitetu Redakcyjnego, zawierające oficjalne zapewnienie co do terminu wydania "Słownika".

Uchwalono, że posiedzenia Komitetu Redakcyjnego odbywać się będą w dwóch stałych terminach: ok.15 marca i ok. 15 grudnia każdego roku.

O godz.15 min.20 prof.Pawłowski zamknął zebranie.

98

Zał. do protokółu z dn. 31.III.35

REGULAMIN KOMITETU REDAKCYJNEGO

"SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO"

Uchwalony przez Radę Redakcyjną dn.14.XII.1930 r.

za zmianami, uchwalonemi dn.31 III.1935 r.

§1. Komitet Redakcyjny będzie decydował o wszelkich metodycznych, technicznych i budżetowych sprawach, związanych z wydawnictwem "Słownika Geograficznego" i zgodnych z zasadami, ustalonemi przez Radę Redakcyjną na jej pierwszem zebraniu, przyczem ponosi odpowiedzialność za stronę naukową i wydawniczą "Słownika Geograficznego".

§2. Komitet Redakcyjny będzie się składał:

A/z 12 członków, powołanych przez Radę Red.

B/z 3 delegatów Zarządu Głównego P.T.K.

C/z Redaktora Naczelnego, jego zastępcy i sekretarza red.

Uwaga: Członkowie Zarządu Głównego P.T.K. /poza 3 wymienionymi/ mogą brać udział w posiedzeniach Komitetu Redakcyjnego, lecz tylko z głosem doradczym.

§3.Prezydjum Komitetu Redakcyjnego będzie się składało z przewodniczącego, jego zastępcy i 2 sekretarzy.

§4. Komitet Redakcyjny będzie obierał na wniosek Redaktora Naczelnego, jego zastępcę i sekretarza red.

§5. Każdy z 12 członków Komitetu Redakcyjnego, powołany przez Radę Redakcyjną, ma prawo delegować na zebranie Komitetu Redakcyjnego /w razie niemożności przybycia/ swego zastępcę, którego sam wyznaczy i którego nazwisko poda do wiadomości Redaktora Naczelnego.

§6. Komitet Redakcyjny będzie się zbierał w Warszawie przynajmniej dwa razy na rok lub w miarę potrzeby na wniosek Redaktora Naczelnego lub 3 członków Komitetu Redakcyjnego.

Komitet Redakcyjny wyłania z pośród siebie Komisję Wykonaw-

/-/

czą, złożoną z warszawskich członków Komitetu Redakcyjnego. Komisja ta będzie miała na celu podejmowanie uchwał w sprawach nagłych, przewidzianych przez Komitet Redakcyjny, lub zleconych przez Komitet Redakcyjny, przyczem będzie zwoływana na wniosek Redaktora Naczelnego lub 2 członków Komisji. Komisja Wykonawcza w okresie między jednem a drugiem posiedzeniem Komitetu Redakcyjnego, będzie się zbierała przynajmniej raz na kwartał celem wysłuchania sprawozdania Redaktor Naczelnego z prac bieżących "Słownika".

Uwaga: Wszyscy członkowie Komitetu Redakcyjnego otrzymywać będą zawiadomienie o terminie posiedzenia Komisji Wykonawczej

§7. Uchwały Komitetu Redakcyjnego będą podejmowane zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy składu Komitetu.

Uwaga: W razie zdekompletowania Komitetu Redakcyjnego przez ustąpienie jego członków Rada Redakcyjna przeprowadzi wybory uzupełniające.

§8. Akta i protokóły Komitetu Redakcyjnego będą prowadzone /pod kierunkiem sekretarza Komitetu Redakcyjnego/ i przechowywane przez Biuro Redakcyjne "Sł.G.PP.". Protokóły podpisywać będzie przewodniczący lub jego zastępca i jeden z sekretarzy.

Uwaga: Członkowie Komitetu Redakcyjnego będą otrzymywali przed następnem posiedzeniem Komitetu Redakcyjnego odpisy protokółów z posiedzenia ostatniego.

§9. Członkowie Komitetu Redakcyjnego będą otrzymywali co pół roku sprawozdania od Redaktora Naczelnego /przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem zebrania/.

§10. O zebraniach członkowie Komitetu Redakcyjnego będą zawiadamiani przynajmniej na 2 tygodnie przed zebraniem. Członkowie Komitetu Redakcyjnego, którzy nie będą mogli przybyć na

zebranie, zawiadomią o tem w ciągu dni 5, od dnia otrzymania zawiadomienia, Redaktora Naczelnego, który zwróci się z zawiadomieniem do zastępcy.

§11. Członkom Komitetu Redakcyjnego, mieszkającym poza Warszawą, będzie przysługiwało prawo do zwrotu kosztów podróży i utrzymania.

§12. Komitet Redakcyjny w grudniu każdego roku uchwala preliminarz budżetowy, który przedstawia Redaktor Naczelny w porozumieniu z Zarządem Głównym P.T.K., poczem preliminarz jest przekazywany Zarządowi Głównemu P.T.K. do zrealizowania. Z wydatkowanych sum Komitet Redakcyjny będzie składał Zarządowi Głównemu P.T.K. oraz Zarządowi Funduszu Kultury Narodowej coroczne sprawozdania.

Uwaga: Rokiem budżetowym będzie rok kalendarzowy.

§13. Komitet Redakcyjny może, w razie niemożności należytego prowadzenia przez Redaktora Naczelnego pracy redakcyjnej, wezwać go do ustąpienia z zajmowanego stanowiska, jeśli zaś to nie odniesie skutku, zwołać zebranie Rady Redakcyjnej, która po rozpatrzeniu sprawy będzie mogła zawiesić Redaktora Naczelnego w urzędowaniu i przystąpić do wyboru nowego Redaktora w porozumieniu z Zarządem Głównym P.T.K.

Za zgodność:

REDAKTOR NACZELNY

Kraków 29. II. 1936. 100

Wielce Szanowny Panie Dziekanie!

Przedewszystkiem proszę przyjąć moje mocno spóźnione, niemniej najserdeczniejsze gratulacje z okazji Zaślubin. Sądziłem, że prędzej będę mógł spełnić ten nader miły dla siebie obowiązek przy sposobności przesyłania korekty Słownika, nie chciałem bowiem inkommodować złośliwie Pana Dziekana. Tak się jednak złożyło, że korektę dostaliśmy z drukarni bardzo późno i kiedy byliśmy z nią gotowi, dowiedziałem się o wyjeździe Pańskim Dziekanów z Krotaszyna i postanowiłem wobec tego wstrzymać się jeszcze trochę z jej wysyłką.

Jeśli chodzi o samą korektę, to przeprowadziliśmy ją bardzo porządnie, z tem że atramentem zostały wniesione poprawki niewątpliwe, zaś ołówkiem niektóre poprawki, wymagające decyzji Pana Dziekana. Mówię niektóre, bo są i takie poprawki, o których jest

mowa w załączonym do przesyłki spisie „wątpliwości."
W tym też celu pozwoliłem sobie dołączyć czystą odbitkę, aby Pan Dziekan miał możność zorjentowania się co do porobionych przez nas poprawek, oraz zmieszczenia własnych uwag. Najwięcej kłopotu nastręcza sprawa odsyłaczy (nie przypisów), których jest zadużo, przyczem co do tej kwestji zachodziła od początku różnica poglądów między Kol. Czortem i mną, ja bowiem byłem od początku zwolennikiem ich ograniczenia do minimum. Ze swej strony chciałem prosić Pana Dziekana, aby pierwsza korekta mogła być robiona w szpaltach, bo jest to wydawnictwo zbyt trudne, aby można było składać je odrazu według stron.

Z W. I. G.-u dowiedziałem się, że w Warszawie niema firmy, któraby podjęła się wykonania reprodukcyj światłodrukowych map Wapowskiego i że w Polsce mamy takie zakłady tylko w Krakowie („Akropol"); w Wilnie (też żydowska firma). Wobec tego nie pozostaje nic innego, jak tylko oddać to wydawnictwo owej firmie paryskiej, która już robiła Akademji „Corpus vasorum" (Jacomet). Oczywiście jednak trzeba będzie wstrzymać się z tą sprawą do powrotu

Państwa Dziekanów do Krakowa, choć eventualnie i teraz możnaby do nich napisać po informacje konstorysowe. Tylko jest to niezręcznie, że ja posłałem swoje fotografje map Waporskiego Piekarskiemu, który tego ode mnie zażądał dla przygotowania swoich uwag, na które zresztą trzeba będzie jeszcze długo czekać, bo żadne moje urgensy nie pomagają. Proszę mi wybaczyć Panie Dziekanie, jeśli z temi wszystkiemi sprawami wybrałem się w niefortunnej chwili, bo Wielce Szanowny Pan Dziekan jest obecnie zajęty niewątpliwie własnemi robotami śląskiemi, oraz proszę przyjąć zapewnienia najgłębszego szacunku i czci wraz z życzeniami przyjemnej i wesołej zabawy.

Szczerze oddany

Karol Buresch

Kopja Romer

KOPJA

Truskawiec, 2/VI 36
"Lwowianka" adr. do 8.VI włącznie

Szanowny Panie Kolego!

Cały szereg ostatnich zarządzeń uznał moje spółdziałanie w decydujących momentach organizacji publikacji St. Geogr. Nietylko termin zeszłorocznego posiedzenia Kom. Red. został postanowiony wbrew porozumieniu ze mną - nie przysłano mi protokołu tego ważnego posiedzenia. Nietylko termin tegorocznego posiedzenia dwakrotnie odwołany ze szkodą zapewne nie tylko dla mego porządku zajęć, ale jak wynikło z telefonicznej informacji Redakcji St.G., Redakcja odrzuciła jedyny dla mnie możliwy termin posiedzenia Komitetu, 14, wzgl. 15/VI po terminie dorocznego zebrania P.A.U.

Gdyby te fakty nie zeszły się z uderzającą zwłoką w przygotowaniu terminowej publikacji St.G., zamknąłbym oczy na te osobiście przykre, może tylko formalne nieporozumienia.

Niestety brak poszlaków dla uspokojenia poczucia odpowiedzialności. Przesłane członkom Kom. Red. korekty I zeszytu St.G., a zapewne następnych 2 - 3, zawierające ogólne artykuły, za które odpowiedzialność w olbrzymiej mierze spada na autorów.

Odpowiedzialność Redakcji, także Komit. Red. ogranicza się przedewszystkiem do słownikowej części dzieła, a tę odpowiedzialność wspomniane okoliczności spotęgowały. Wobec tego wydaje mi się nietylko pożytecznem, ale koniecznem postawienie następującego wniosku:

Redakcja St. Geogr. zaprasza do Warszawy w terminie, wspomnianym wyżej, na sui generis komisję Kom. Red. prócz podpisanego prof. Bujaka, Nitscha, Pawłowskiego i Semkowicza, a której to Komisji rzeczą będzie na podstawie jej przedłożonego zupełnie gotowego i uporządkowanego materjału dla co najmniej dwu zeszytów części słownikowej, zaproponować pełnemu Komitetowi, czy Redzie wnioski dotyczące dalszego toku publikacji.

Nie wątpiąc ani chwili, że Szan. Kolega tę przykrość proceduralną, którą mu ośmielam się narzucić, przypisze tylko trosce o los publikacji, być może i dal Boże zupełnie nieuzasadnionej,

łączę zapewnienie szczerego poważania

E.Romer mp.

JWPan Prof. Dr. S.Arnold
Warszawa, Npwy Swiat, 19. ,m3

JWPan. Prof. Dr. Wł. SEMKOWICZ
Kraków, ul. Michałowskiego 9, m.2

do łaskawej wiadomości

103

KOŚCIÓŁ MARJACKI
wedł. akwaforty J. Pieniążka.

19.XI 36

Rower Exp.

Mój Drogi!
Dziś 29/XI byłem I posiedzenie Rady Naukowej - wypadnie uroczyście z niem. Gdybyś tedy czy w sobotę 28/XI lub poniedziałek 30/XI w Krakowie znajdował się drogą - nasz wraz z Wojciechem i Witkiem spędzilibyśmy wieczór kontrolnie tj. Grecy.
Ja wyjeżdżam do Krakowa jutro 29/XI - listy mój dojdą pod adr. Ks-Akt. Warszawa, Nowy Świat 59.
Serdecznie 29/XI 36

Przedruk wzbroniony

Szan.

Prof. dr. Wł. Semkowicz

Kraków

Uniwersytet

ul. Mickiewicza 9

KRAKÓW 1934. Kościół Marjacki
Widok po zburzeniu »Wikarówki«

Józef Pieniążek

Michalski St

104

DYREKTOR
FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ

WARSZAWA, DN. 5/I 193[illegible] R
Pałac Rady Ministrów

6. poufnie

Wielce Łaskawy Panie
Profesorze,

Dochodzą mnie z różnych stron wiadomości, że dzisiejszy redaktor Słown. Geogr. niedbale redaguje nadsyłane rękopisy, zwłaszcza źle opracowane te wiadomości geogr., które samo biuro opracowuje. Chciałbym dowiedzieć się prawdy u źródła, t. zn. u Cz. Komitetu Redakcyjnego, który kontroluje pracę redaktora generalnego.

Chciałbym się poinformować, czy Panowie Członkowie Kom. Red. przejrzeli już rękopisy, do druku przygotowane i jakiego się o nich zdania?

Sądzę, że wobec rozpoczęcia druku zeszytu Słownika sprawa ta pilna. Mógł należałoby wyjechać z Komitetu Red. kogoś stąd i przyjechać do Warszawy specjalnie w celu zakwalifikowania do druku i odpowiedniego ich poprawienia i wogóle do bliższego wejrzenia w sposób opracowywania materiałów. Przez taką

zakrojona na pomnikowe wydawnictwo
nie może być tandetnie zrobiona.

Przykro mi wtrącać się do sprawy, ale
F.K., który był Rogaby, przemawiał na ten
cel znaczną sumę; b. dużo jej wydano
pieniędzy, a stan robót niezadawalający.
Trzeba energicznie się zabrać do naprawienia
złego, jeśli jest.

Redaktor pracuje honorowo, ale b. rozpro-
szony, ma dużo innych zajęć, i widać nie
umie sobie poradzić z prawdą braci czeskiej.

Gdy będziesz pan przy w Warszawie,
pragnęłbym zasięgnąć rady i pańskiej pana
Profesora. Może pan profesor zechciałby
o tem pomówić z innymi osob. komitetu
(np. Bujakiem, Nitschem), aby posiedzenie
Komitetu sprawę rewizji dawniejszej rozwiązało
pozytywnie.

Nie wiem, czy pan profesorowi wiadomo,
że czł. Komitetu Mat. Kawafis x usunął z prawdy
treści wydanego przez nas zeszytu (zarzuca tendencje polityczne)
Z gł. członkiem Komitetu Mat. Kawafis

Marszałkowski Stan.

106

PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW

WARSZAWA, DN. 18/I 1937 R.

№ .....

Poufnie

Wielce Kochany i Drogi Panie Profesorze,

Serdecznie dziękuję za Pańskiego list. Pan Profesor wspomniał, że F.K.N. mógłby zażądać od czł. kom. Żabarskiego referatu ustnego o pracach Słownikowych. Wydaje mi się, że wkraczanie F.K. w atrybucje Komitetu Redak., zaproszonego do Tow. Krajor. do kierownictwa nauk. Słownika nie byłoby dobre. F.K. komunikuje się z Tow. Kraj. „jako właścicielem Słownika, w sprawach finansowych, gdy sprawy naukowe należą wyłącznie do Komitetu Red., który, figurując na okładce wydawniczej, zawsze ma prawo i obowiązek kontrolowania prac redaktora i jego biura, tem więcej, że o brakach w organizacji redakcyjnej wie już od 2 czł. kom. (Maśkowski, Zabor.).

Sądzę, że zrealizowanie ustnego Memorjału Pana Profesora: zbadania dokładn. Kartoteki Słownika jest rzeczą niezbędną i b. pilną - wobec rozpoczętego druku. Usprawiedliwiające zapewnienia redaktora nie mogą być dla Komitetu wystarczającemi, dopóki wszyscy członkowie Kom-tu sami nie zaznajomią się z zasobami Słownika osobiście. Oczywiście, że to wszystko można zrobić łagodnie wobec redaktora, spokojnie - na posiedz. Komitetu, który przecież działa naprzód redaktora wi, nie zaś przeciwnicom, pragnąc tu pobrać obniżenie poziomu wydawniczego i etatowe - cofnąć naczelnego redaktora na krytykę z zewnątrz. Z przeprowadzeniem kontroli (pilną dla sprawy jest zwołanie Komitetu) wynikłoby

Sygn. Nr 7. 15.X.36. 5000.
Drukarnia Państwowa nr 86433.

musi cały szereg zarządzeń, ułatwiających pracę redaktora:

— Może więc np. wypadnie powtórnie rozważyć sprawę powołania do pomocy Ułanowskiego, albo jeszcze i innych, młodych geografów, którzy zna Zakopane. — Może by nadal, kto z Inst. Geogr. Wojsk.? do Komitetu.

— Należałoby zapewne poddać rewizji regulamin redakcyjny, jego wykonywanie, co tak ważne w atlasowej pracy zbiorowej. Czy redaktor powinien kontrolować?

— Wymagać, aby wszystkie rękopisy były uprzednio przez Kom. Red. przeglądane.

— Może należałoby skontrolować kwalifikacje pracowników biura (czy nie za dużo historyków?) i wprowadzić geografów, czy przyrodników — i wogóle w porozumieniu z redaktorem, który zapewne ma dużo innych zajęć, usunąć inne niedomagania, o których tamten nie wiedział (np. czy wpływy członków Kom. biorą czynny udział i t.p., czy nie za rzadkie jest posiedzenie Komitetu) — a które wymagają naprawy wobec dyrektorów wydawnictwa i funduszów publikac. na nie [illegible] do Komitetu

Powołanie do takiej rewizji (wobec zachodzących okoliczności) jest wstępnie tak dobrego czł. Komitetu, jakim jest Mańkowski.

Jestem przekonany, że on cofnie się przed tym, jeśli panowie go namówią aby wstrzymać przeprowadzkę kontroli rękopisów. To wyraziłaby opinię.

Oto małe prywatne uwagi nasze pana profesora, którego energię i doświadczenie cały rzut da tej naprawie, zwłaszcza, że i tamci czł-wie Kom. w tem tej także zainteresowani. Ja za mało znam materiał - może [illegible] tej.

Podobno Zakopane wyjeżdża na 1/2 roku zagranicę, sprawa więc zabezpieczenia geografem jest b. pilna — zwłaszcza że jest on vice redaktorem słownika.

Jak zdrowie pani profesor Penkowej? Ślę wyrazy głębokiego szacunku i prawdziwego uwielbienia

S. Arctowski

Mój Drogi! Stoły ściśnie - nie
wiemy co przywieziemy Ty
Ty gdzie!
Ze Ś. Gaszyn
Pozdrowienia do
się do druku korektury dla 2
serii zbiorku Komitetu
wydanej (scenki, Nitot Rouer
Pozdrowienia
Ja do Zobaczenia
Nr. 104-D. Fot. T. i S. Zwoliński
Reprodukcja wzbroniona
23/I 37.

Rome 24.I 37

WYDAWNICTWO KSIĘGARNI L. ZWOLIŃSKIEGO W LWOWIE

POCZTA POLSKA

Gr 15

WAGI

1644

107

Prof. Dr. Sempołowicz

Kraków

Uniwersytet

TATRY. *Hala Gąsienicowa. — Schronisko Polsk. Tow. Tatrzańskiego*

Romer Eug.

108

PROF. EUGENIUSZ ROMER
LWÓW, DŁUGOSZA 25
TELEFON 209-32

LWÓW, 2,II,1937

Drogi Władysławie!

Skomunikowałem się z Arnoldem w sprawie naszych wątpliwośc i, powstałych na tle zwłoki z dostarczeniem nam do rewizji gotowego materjału topograficznej części Słownika,jak umówiono przeszłego roku.

Arnold wystąpił z możliwie najlepszą dla mnie propozycją,by komisyjna dyskusja z gotowym materjałem odbyła się,gdy ja się z miejsca ruszyć nie mogę,we Lwowie.Proponuje Twój w tej Komisji udział.Nb i Bujak jest chory i musi siębardzo szanować,może nawet do tego stopnia,że i w niej Go będzie uszanować.

Zamiast Pawłowskiego,a więcej może do objęcia większego materjału pracą kontrolną możnaby zaprosić do pracy i lwowskich geografów, Czyżewskiego,Wąsowicza,Tierhoffera.Może byś sądził,by był w tej pracy pożądany Zaborski.

Proszę Cię bardzo postąp według Twej myśli,a zarządź co uważasz za stosowne,tzn napisz wprost do Arnolda,powołując się na porozumienie między nami.Nb byłoby mi na rękę,gdyby te roboty komisyjne we Lwowie wypadły po 14,II.Wreszcie na datę ostatecznie też się godzę,która Tobie najwygodniejszą była.Ile łaska,proszę o względy

Dużo serdeczności

Pożar spowodował wielkie $raty,także a przedewszystkiem w kliszach, nic w mapach ściennych.Rozmiary szkody może powiększyć strata czasu,zależna od ludzi - zgóry!

Kraków, 9. VIII. 1939. 109

Wielce Czcigodny Panie Dziekanie!

Wracając WPanu Dziekanowi o słowie drukiem Słownika. W czasie dwukrotnego pobytu w Krakowie (20-23 lipca i obecnie) przeprowadziłem drugą korektę 7-go arkusza i pierwszą 8-go, obie wspólnie z Karolem B. W drugiej korekcie 7-go arkusza trzeba było wprowadzić pewne poprawki w tekście odnoszącym się do Krakowa (wstęp). Zrobiłem to na podstawie materiałów Arch. Miejskiego i w porozumieniu z P. Müllerem. Trzecia korekta wspomnianego arkusza znajduje się obecnie u P. Dziekana. W tych zaś dniach prześle drukarnia do Zakopanego drugą korektę ósmego arkusza, by WPan Dziekan zadecydował o graficznym wyglądzie tabelek, zamieszczonych w tym arkuszu. Chodzi głównie o podział czcionek w tytulikach tabelek (użyto tłustego druku) i decyzję, czy w rubrykach wolnych od cyfr umieszczać kropki, pauzy, czy zostawić je bez tych znaków (zecer w jednej tabelce „ludność w 1790/91" zastosował pauzy, w pozostałych zaś tabelkach kropki). Liczne poprawki przy pierwszej korekcie ósmego arkusza spowodowała konieczność przystosowania ustępu „Kazimierz" do ogólnej redakcji Słownika i nieszczęśliwy układ tabel przez zecera. Klisze cynkowe otrzymałem z drukarni i oddałem do Fotochemii dla przeprowadzenia korekty. Ustęp o Krakowie zajmie jeszcze cały arkusz dziewiąty i 1 albo 2 kolumny dziesiątego. W drukarni proszą o decyzję, przy którym arkuszu należy plan zamieścić. Korekty arkusza siódmego i ósmego przeprowadzono skrupulatnie i można je kontynuować poza Krakowem. Pierwsza jednak korekta dziewiątego arkusza (składanie zacznie się dopiero po wydrukowaniu 8-go

arkusza) wymagałaby pracy w Krakowie. Dziś wyjeżdżam do Wadowic, ale w drugiej połowie b. m. mógłbym przyjechać w tym celu do Krakowa.

Prosząc o łaskawe wskazówki, łączę wyrazy głębokiej czci

Tadeusz Czort
Wadowice
aleja Wolności, u p. Dra J. Dehna

Dodatek

Cele Kom. regjon.

1. Sporządzenie kompletnego spisu nazw miejscowych i rozesłać w tym celu korespondencje

2. Organizacja oparta na dwóch liczbie współpracow. kt. mają zwiększ z terenem (Chamer., Druhar., i miejscowi krajow. karcz.).

3. Odezwa informuj. o stanowisku rozesłać bodźce albo Warszawa, albo Kom. Reg.

4. Instrukcja dla zbier. nazw. geogr.

Komisja na zwiększ. jakie terytor. brać za podstawę (granice - jaka?) kt. miałoby się pokrywać

5. Fundusze - 100 zł. na rozsyłkę. - Samorządy

Ustalenie nomenklatury nazw miej. w MSWew. (aby kandydaci w burs. wojew. przenaczyć zost. na badania terenu.)

Rada dwóch kadet. regjonalnych i wojewódzkich.

6. Okólniki Akademickiej.

Dyskusja: granice terytor. Kom. regj. (Obszar powiatów). - Co wziąć za podstawę. (Warszawa, powiat radomski). Dzielenie się na podk. kl., a w Kwat. Kongr. na gminach.

(Nr. kwestjonarjusza)

(nazwa) (co oznacza)

(powiat) (gmina) (parafja)

(źródło)

Vide

(brzmienie nazwy, różniące się od zasadniczej)

(źródło)

(komu, gdzie

i kiedy wysłano kwestjonarjusz)

(uwagi)

Warszawa, data stempla pocztowego.

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO
PAŃSTWA POLSKIEGO"

KAROWA 31. TELEFON 226-72
KONTO CZEKOWE P. K. O. 25.195

DO

JWPan .....

.....

w .....

Na pierwszym ogólnopolskim Kongresie Krajoznawczym, odbytym w dn. 12—13 lipca 1929 r. w Poznaniu postanowiono przystąpić do opracowania nowego „Słownika Geograficznego" ziem polskich, wobec tego, że odzyskanie niepodległości, potrzeby życia bieżącego, wreszcie rozwój badań naukowych sprawiły, iż pomnikowe dzieło Chlebowskiego i Sulimierskiego: „Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" nie może spełniać dziś tych zadań, jak to miało miejsce w swoim czasie z tak wielkim pożytkiem dla nauki i kultury polskiej.

W wykonaniu uchwał Kongresu Poznańskiego Polskie Towarzystwo Krajoznawcze przystąpiło do prac wstępnych nad zorganizowaniem działalności wydawniczej. Zgodnie z charakterem wydawnictwa postanowiono oddać jego opracowanie w ręce sił naukowych. Na zaproszenie Rady Głównej P. T. K. odbyło się w dn. 14 grudnia 1930 r. pierwsze posiedzenie Rady Redakcyjnej „Słownika", złożone z przedstawicieli instytucyj naukowych polskich, mianowicie Polskiej Akademji Umiejętności, Towarzystw Naukowych i specjalnych oraz uczelni akademickich. Rada Redakcyjna ustaliła ogólne zasady opracowania „Słownika" i wyłoniła ze swego grona ściślejszy Komitet Redakcyjny oraz powołała Redaktora Naczelnego. W skład Komitetu Redakcyjnego weszli pp.: prof. dr. Eugenjusz Romer, jako przewodniczący, prof. dr. B. Hryniewiecki — jako zastępca przewodniczącego, prof. dr. C. Ehrenkreutzowa i S. Małkowski jako sekretarze, prof. dr. F. Bujak, prof. dr. K. Nitsch, prof. dr. S. Pawłowski, prof. dr. W. Podlacha, prof. dr. W. Semkowicz, prof. dr. J. Smoleński oraz (jako delegaci P. T. K.) p. dr. R. Danysz-Fleszarowa i p. M. Siwak. Redaktorem został prof. ,dr. S. Arnold. Dzięki uzyskaniu znaczniejszych subsydjów ze strony Funduszu Kultury Narodowej od 1 stycznia b. r. przystąpiono do właściwych badań naukowych i prac wydawniczych.

Zgodnie z przyjętemi przez Radę Redakcyjną zasadami, nowy „Słownik" ma objąć zarówno ziemie dzisiejszej Polski, jak i terytorja, historycznie z nią związane oraz kraje ościenne, gdzie przebywa ludność polska. Nie trzeba bliżej wyjaśniać, jakie znaczenie dla całości życia kulturalnego ma mieć wydawnictwo, którego celem jest zarejestrowanie i zestawienie najdrobniejszych nawet informacyj, dotyczących stosunków geograficznych, kulturalnych, gospodarczych, społecznych, artystycznych, historycznych, turystycznych etc. poszczególnych osad i terytorjów. Aby jednak ten cel osiągnąć, trzeba oprzeć „Słownik" na najszer-

szych, ściśle naukowo zebranych i sprawdzonych materjałach źródłowych. Tych materjałów nie może zebrać garść ludzi, skupiających się w centralnych organach redakcyjnych, trzeba bowiem dotrzeć do najdalszych zakątków Rzeczypospolitej, trzeba zbadać naocznie, bezpośrednio, stosunki w poszczególnych miejscowościach i na oddzielnych terenach, a tem samem — trzeba zdobyć pomoc i współpracę wszystkich tych, którzy zarówno ze względu na swe prace teoretyczne, jak i działalność praktyczną mogą się interesować sprawą należytego opracowania „Słownika" i którzy mogą przynieść wielką pomoc w tworzeniu tego trudnego dzieła, mającego się stać skarbnicą wszelkich wiadomości o Polsce.

W zakresie zbierania wspomnianych materjałów na plan pierwszy wysuwają się obecnie 2 kwestje: 1) zebranie wszystkich nazw geograficznych, które mają być uwzględnione w „Słowniku" i 2) przystąpienie do zbierania informacyj o poszczególnych miejscowościach według kwestjonarjusza, który w najbliższym czasie przygotuje Komitet Redakcyjny. Ponieważ I zeszyt wydawnictwa ma się ukazać po upływie 3 lat od chwili rozpoczęcia badań („Słownik" będzie wydawany zeszytami miesięcznemi tak, aby co rok ukazywał się 1 tom 12-to zeszytowy, zaś całość—w ciągu lat12—15), trzeba zatem zgóry przygotować kompletny wykaz nazw geograficznych, ułożony alfabetycznie (w ciągu najbliższych 2 lat), a jednocześnie przystąpić do zebrania materjału na podstawie kwestjonarjuszy przynajmniej dla I tomu „Słownika" (t. j. kilku pierwszych liter alfabetu). Aby tę pracę wykonać, Rada Redakcyjna postanowiła utworzyć w poszczególnych ośrodkach Rzeczypospolitej (w pierwszym rzędzie w miastach uniwersyteckich lub mających odpowiednie warsztaty dla pracy naukowej) K o m i s j e R e g j o n a l n e, których zadanie będzie polegało na skupieniu współpracowników dla badań terenowych w danym okręgu i zebraniu z ich pomocą wszystkich niezbędnych materjałów. M. in. Rada Redakcyjna postanowiła utworzyć Komisję Regjonalną w ..... i na swego delegata do tej Komisji powołała p. .....

Zawiadamiając o powyższem, uprzejmie prosimy o łaskawe poparcie zamierzonej akcji oraz o czynną współpracę z wymienioną Komisją Regjonalną. Zarazem nadmieniamy, że delegat Rady Redakcyjnej do powyższej Komisji zwróci się w najbliższym czasie do JWPan .....
z konkretnemi propozycjami w sprawie współdziałania z pracami Komisji i wyrażamy nadzieję, że JWPan .....
odniesie się przychylnie do tych propozycyj i nie odmówi swej cennej pomocy w przygotowaniu tego trudnego, lecz jednocześnie niezbędnego dzieła o Polsce, jej życiu i jej kulturze, jej siłach, bogactwach i wartościach.

za Komitet Redakcyjny
„Słownika Geograficznego Państwa Polskiego"
Redaktor Naczelny
Dr. S. Arnold
Prof. Uniw. Warsz.

.....

.....

.....

w .....

KARTA POCZTOWA

DRUK.

Opłata pocztowa 5 gr.

Do

Komisji Regjonalnej

„Słownika Geograficznego Państwa Polskiego"

w .....

112

POLSKIE TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE
REDAKCJA
„SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO"
KOMISJA REGJONALNA

w ..... dn. 193

Do

Pan .....

Zgodnie z odezwą, rozesłaną przez Komitet Redakcyjny „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" Komisja Regjonalna w ..... prosi o łaskawe zadeklarowanie na załączonej karcie współpracy z Komisją, przyczem nadmienia, że wszelkie niezbędne wyjaśnienia i instrukcje zostaną bezpośrednio po otrzymaniu deklaracji przesłane.

Za Komisję Regjonalną
(podpis)

Opłata pocztowa 5 gr.

KARTA POCZTOWA

DRUK.

Do

Pan

.....

.....

.....

.....

.....

dn. *193*

Do
Komisji Regjonalnej

w .....

Niniejszem zgłaszam gotowość do współpracy z Komisją Regjonalną w ..... w zakresie zbierania: 1) nazw geograficznych i 2) materjału do „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" w poszczególnych miejscowościach.

1) Nazwisko i imię .....
2) Dokładny adres .....
3) Jaki teren może być opracowywany (powiat, gmina) .....

(podpis)

Zasady opracowania „Słownika Geograficznego ~~Ziem Polskich~~ Państwa Polskiego".

113

1. Wydawnictwo „Słownika Geograficznego ~~Ziem Polskich~~ Państwa Polskiego"[1] nie będzie ~~jedynie~~ drugiem wydaniem lub przeróbką „Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego" F. Sulimierskiego i B. Chlebowskiego, lecz nowem opracowaniem, które m. in. oprze się także na tym „Słowniku".

2. ~~Tak jak i dawny,~~ Nowy S. G. winien objąć w pierwszym rzędzie ziemie dzisiejszej Polski, a nadto terytorja krajów sąsiednich, historycznie lub geograficznie z niemi związanych, t. j. ten obszar, który (zgodnie ze statutem) jest terenem działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Dokładne określenie tego obszaru ~~będzie oznaczone przed przystąpieniem do pracy nad S. G. przez~~ Komitet Redakcyjny (p. § 15).

3. S. G. obejmie wszelkie nazwy geograficzne, występujące na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie nazwy osad, wód, gór, terytorjów etc.; nazwy, występujące na terytorjach sąsiednich — w wyborze, według zasad, które ustali Komitet Redakcyjny.

4. Na obszarze dzisiejszej Polski S. G. winien objąć wszystkie osady, mające oddzielną nazwę. W tych wypadkach, gdzie na terenie danej osady występuje kilka nazw (na oznaczenie jej części składowych) będą one wymienione w S. G., z odesłaniem do nazwy głównej. O ile jednak stanowiły one w przeszłości samodzielną osadę (np. Wola lub Solec w Warszawie) wtedy treść historyczna będzie podana przy nich (niezależnie od odsyłacza do nazwy głównej). W podobny sposób będą podawane nazwy polne i pustocie.

5. Podstawą dla ustalenia nazw miejscowych na obszarze dzisiejszej Rzeczypospolitej Polskiej będzie „Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej" G. U. S.

Tam, gdzie w tem wydawnictwie wystąpi wyraźny błąd, poda się nazwę „Skorowidza" i odsyłacz do nazwy właściwej, gdzie będzie podana treść. Dawne formy lub brzmienia nazw będą podane po nazwie dzisiejszej; podobnie: nazwy zmienione (np. zgermanizowane, zrusyfikowane etc.), które prócz tego będą wymienione oddzielnie, z odsyłaczami do nazwy właściwej.

Dla miejscowości, położonych poza granicami Polski, podstawą będą oficjalne wykazy miejscowości poszczególnych państw. Jeśli jednak dana osada posiada nazwę polską, będzie miała pierwszeństwo przed nazwą oficjalną, ta ostatnia zaś zostanie wymieniona z odesłaniem do nazwy polskiej (np. Breslau vide Wrocław).

6. S. G. da opis wszystkich terytorjów, wchodzących w skład ziem polskich, współczesnych lub historycznych, jak np. Pomorza, Śląska, Opola, Ukrainy etc.; z terytorjów współczesnych nadto: województw, powiatów, diecezyj. Natomiast nie będzie podawał nazw ludów (materjał etniczno-językowy będzie podany w obrębie poszczególnych terytorjów).

7. Nazwy hydro- i orograficzne z obszaru Polski dzisiejszej będą podane wszystkie bez wyjątku.

8. Wszelkie dane, podane przy poszczególnych nazwach, będą sporządzone na podstawie kwestjonarjusza, ustalonego z góry przez Komitet Redakcyjny.

9. Kwestjonarjusz ten dla osad i terytorjów uwzględni dane: geograficzne, geograficzno-historyczne, archeologiczne, administracyjne i kościelne, komunikacyjne, statystyczne, kulturalne, artystyczne, wreszcie turystyczne.

10. Opracowanie wszystkich danych musi być ściśle naukowe, oparte na źródłach i na literaturze monograficznej. Przy każdej pozycji będzie podana bibljografja.

11. Przy poszczególnych terytorjach będą podane ich mapy.

12. Przy wszystkich miastach (dzisiejszych lub dawnych) będą podane (w tekście lub załącznikach) ich plany dzisiejsze, oraz w miarę możności, najdawniejsze (ewentualnie, dla większych miast— kilka planów). W razie braku dawniejszych planów może być podana ich rekonstrukcja. Plany takie mogą też być załączane przy ważniejszych wsiach lub ciekawszych ich kształtach.

13. Układ S. G. będzie alfabetyczny. Wychodzić będzie zeszytami perjodycznie. Wydawanie S. G. rozpocznie się z chwilą, gdy zostanie zgóry przygotowany materjał, który wystarczy przynajmniej na 1 rok publikowania.

14. Objętość S. G. będzie odpowiadała w przybliżeniu pierwszemu wydaniu (ok. 15 tomów po 48—50 ark. każdy). Format, rodzaj druku będzie ustalony przez Komitet Redakcyjny.

15. Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie. Stroną metodyczną i naukową pracy kierować będzie Rada Red. i Komitet Red., powołane według oddzielnie przedstawionych zasad. Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Nacz., mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

16. Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Red. przy współudziale Kom. Regjonalnych, powołanych przez Radę Red. i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych. Komisje Regj. będą istniały w miastach uniwersyteckich lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np. Tow. Naukowe/. Materjał ten będzie zbierany według ustalonych kwestjonarjuszy /p. § 8/.

17. ~~19~~ Stroną finansową wydawnictwa będzie się zajmowała Rada Główna P. T. K., której Komitet Redakcyjny będzie przedstawiał preliminarze budżetowe na każdy rok.

[1]) Dalej będzie oznaczany przez S. G.

POLSKIE TOWARZYSTWO
KRAJOZNAWCZE
RADA GŁÓWNA
WARSZAWA
KAROWA 31. TELEFON 42-50.

Warszawa, data stempla pocztowego.

Do

.....

.....

Na pierwszym Ogólnopolskim Kongresie Krajoznawczym, odbytym w Poznaniu w dn. 12—13 lipca 1929 r., powzięto, jako pierwszy punkt uchwał, następującą rezolucję:

„Pierwszy Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy... uznaje za wybitnie dojrzałą i aktualną sprawę podjęcia nowego wydania **Słownika Geograficznego Ziem Polskich.** Praca nad nowem wydaniem Słownika Geograficznego skupić się winna w Polskiem Towarzystwie Krajoznawczem".

Nie trzeba bliżej uzasadniać, że potrzeba nowego „Słownika Geograficznego Ziem Polskich" jest istotnie zagadnieniem aktualnem. Dawny „Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego", wydany w latach 1880—1904 przez B. Chlebowskiego, F. Sulimierskiego i in., ani pod względem naukowym, ani też praktycznym nie może odpowiadać dzisiejszym wymaganiom. Oparty na przestarzałych i w dużej części błędnych danych statystycznych, nie uwzględniający opracowań z całego niemal ostatniego półstulecia, przygotowywany w nader trudnych warunkach pracy — nie może być dzisiaj uważany za dzieło, na którem możnaby się było bezpiecznie oprzeć. A jestto tem ważniejsze, że „Słownik Geograficzny" tego typu jest niezbędny dla każdego, kto chce poznać Polskę i najdrobniejsze komórki jej życia, jest potrzebny w każdym dziale pracy politycznej, kulturalnej, gospodarczej. Muszą z niego korzystać władze polityczne, administracyjne i samorządowe, szkoły wszelkich typów, nauka, prasa, organizacje gospodarcze i społeczne, instytucje kulturalno-oświatowe, wreszcie—organizacje turystyczno-sportowe. Z tego też powodu musi on zawierać informacje ścisłe, dokładne, wyczerpujące, musi dać odpowiedź na możliwie największą ilość kwestyj, dotyczących Polski i życia na jej ziemiach.

Te właśnie względy skłoniły I Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy do uchwalenia zacytowanej wyżej rezolucji. Wykonywując tę uchwałę, Rada Główna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego postanowiła przystąpić niezwłocznie do jej zrealizowania.

W tym celu przygotowano „Zasady" opracowania Słownika Geograficznego Ziem Polskich, które podajemy w załączeniu. „Zasady" te wychodzą z założenia, że nowe wydanie „Słownika" nie może być tylko przedrukiem (z ewentualnemi poprawkami) dawnego „Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego", ale że musi to być zupełnie nowe opracowanie, które będzie mogło być wykonane w ciągu dłuższego okresu czasu. Według projektu, jaki został przyjęty przez Radę Główną P. T. K., wydawnictwo byłoby rozłożone na 18 lat, z tego 3 lata byłyby przeznaczone na prace przygotowawcze, zaś 15 — na wydawanie co rok (w zeszytach miesięcznych) jednego tomu „Słownika" w objętości 48—50 arkuszy każdy. Przygotowaniem środków finansowych, niezbędnych dla uskutecznienia tych planów, zajęła się Rada Główna P. T. K. Co się zaś tyczy strony naukowej — Rada Główna pragnie oprzeć organizację wydawnictwa na współpracy wszystkich tych instytucyj i osób, które mogą się zainteresować powyższą pracą.

W tym też celu — zanim można będzie przystąpić do zorganizowania Komitetu Redakcyjnego zamierzonego „Słownika" — Rada Główna pozwala sobie uprzejmie prosić o łaskawe przestudjowanie załączonych „Zasad opracowania Słownika Geograficznego Ziem Polskich" i o przesłanie opinji co do poruszonych tam kwestyj w terminie do dnia **1 września b. r.**, pod adresem Rady Głównej P. T. K.

Po otrzymaniu w powyższym terminie wszystkich odpowiedzi i po ich rozpatrzeniu, Rada Główna przystąpi do zorganizowania Komitetu Redakcyjnego i do podjęcia właściwej pracy wydawniczej.

RADA GŁÓWNA P. T. K.

Aleksander Janowski
Prezes honorowy.

Inż. Zygmunt Słomiński
Prezes.

Stanisław Osiecki, Aleksander Patkowski, Jerzy Remer
V.-Prezesi.

Dr. Włodzimierz Antoniewicz, Dr. Stanisław Arnold, Konrad Fiedler, Dr. Regina Danysz-Fleszarowa, Dr. Konrad Górski, Władysław Gruszczyński, Inż. Antoni Olszakowski, Dr. Mieczysław Orłowicz, Inż. Mieczysław Radwan, Stanisław Schönfeld, Michał Siwak, Dr. Marjan Sokołowski, Stanisław Twardo, Mikołaj Wisznicki,

Stanisław Lenartowicz
Sekretarz.

13. Układ S.G. będzie w zasadzie alfabetyczny, w razie, gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu, Komitet Red. przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednie wnioski. 1130

ZASADY OPRACOWANIA "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO".

1.Wydawnictwo "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" nie będzie drugiem wydaniem lub przeróbką "Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego" F.Sulimierskiego i B.Chlebowskiego, lecz zupełnie nowem opracowaniem, które m.in. oprze się także na tym "Słowniku".

2.Nowy S.G. winien objąć w pierwszym rzędzie ziemie dzisiejszej Polski, a nadto terytorja krajów sąsiednich, historycznie lub geograficznie z niemi związanych, t.j. ten obszar, który /zgodnie ze statutem/ jest terenem działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.Dokładne określenie tego obszeru ustali Komitet Redakcyjny /p.§ 15/.

3.S.G. obejmie wszystkie nazwy geograficzne, występujące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie nazwy osad, wód, gór, terytorjów etc.;nazwy, występujące na terytorjach sąsiednich - w wyborze, według zasad, które ustali Komitet Redakcyjny.

4.Na obszarze dzisiejszej Polski S.G. winien objąć wszystkie osady, mające oddzielną nazwę.W tych wypadkach, gdzie na terenie danej osady występuje kilka nazw /na oznaczenie jej części składowych/ będą one wymienione w S.G., z odesłaniem do nazwy głównej.O ile jednak stanowiły one w przeszłości samodzielną osadę /np.Wola lub Solec w Warszawie/wtedy treść historyczna będzie podana przy nich /niezależnie od odsyłącza do nazwy głównej/.W podobny sposób będą podawane nazwy polne i pustocie.

5.Podstawą dla ustalenia nazw miejscowych na obszarze dzisiejszej Rzeczypospolitej Polskiej będzie "Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej" G.U.S.

Tam, gdzie w tem wydawnictwie wystąpi wyraźny błąd, poda się nazwę "Skorowidza"i odsyłacz do nazwy właściwej, gdzie będzie podana treść.Dawne formy lub brzmienia nazw będą podane po nazwie dzisiejszej;podobnie: nazwy zmienione /np.zgermanizowane, zrusyfikowane etc./,które prócz tego będą wymienione oddzielnie, z odsyłaczami do nazwy właściwej.

Dla miejscowości, położonych poza granicami Polski, podstawą będą oficjalne wykazy miejscowości poszczególnych państw.Jeśli jednak dana osada posiada nazwę polską, będzie miała pierwszeństwo przed nazwą oficjalną, ta ostatnia zaś zostanie wymieniona z odesłaniem do nazwy polskiej /np. Breslau vide Wrocław/.

6.S.G.da opis wszystkich terytorjów, wchodzących w skład ziem polskich, współczesnych lub historycznych, jak np. Pomorza, Śląska, Opola, Ukrainy etc.; z terytorjów współczesnych nadto: województw, powiatów, diecezyj.Natomiast nie będzie podawał nazw ludów /materjał etniczno-językowy będzie podany w obrębie poszczególnych terytorjów/.

7.Nazwy hydro- i orograficzne z obszaru Polski dzisiejszej będą podane wszystkie bez wyjątku.

8.Wszelkie dane, podane przy poszczególnych nazwach, będą sporządzone na podstawie kwestjonarjusza, ustalonego zgóry przez Komitet Redakcyjny.

9.Kwestjonarjusz ten dla osad i terytorjów uwzględni dane: geograficzne, geograficzno-historyczne, archeologiczne, administracyjne i kościelne, komunikacyjne, statystyczne, kulturalne, artystyczne, wreszcie turystyczne.

10.Opracowanie wszystkich danych musi być ściśle naukowe, oparte na źródłach i na literaturze monograficznej.Przy każdej pozycji będzie podana bibljografja.

/-/

11.Przy poszczególnych terytorjach będą podane ich mapy.

12.Przy wszystkich miastach /dzisiejszych lub dawnych/ będą podane /w tekście lub załącznikach/ ich plany dzisiejsze, oraz w miarę możności, najdawniejsze /ewentualnie, dla większych miast - kilka planów/.W razie braku dawniejszych planów może być podana ich rekonstrukcja.Plany takie mogą też być załączone przy ważniejszych wsiach lub ciekawszych ich kształtach.

13.Układ S.G. będzie w zasadzie alfabetyczny, w razie, gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu, Komitet Redakcyjny przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednie wnioski."Słownik" wychodzić będzie zeszytami perjodycznie.Wydawanie S.G. rozpocznie się z chwilą, gdy zostanie zgóry przygotowany materjał, który wystarczy przynajmniej na jeden rok publikowania.

14.Objętość S.G. będzie odpowiadała w przybliżeniu pierwszemu wydaniu /około 15 tomów po 48-50 arkuszy każdy/.Format i rodzaj druku będzie ustalony przez Komitet Redakcyjny.

15.Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie.Stroną metodyczną i naukową pracy kierować będzie Rada Redakcyjna i Komitet Redakcyjny, powołane według oddzielnie przedstawionych zasad. Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Naczelnego, mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

16.Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Redakcyjne przy współudziale Komisyj Regjonalnych, powołanych przez Radę Redakcyjną i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regjonalnych.Komisje Regjonalne będą istniały w miastach uniwersyteckich lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np.Tow.Naukowe/.Materjał ten będzie zbierany według ustalonych kwestjonarjuszy /p.§ 8/.

17.Stroną finansową wydawnictwa będzie się zajmowała Rada Główna P.T.K., której Komitet Redakcyjny będzie przedstawiał preliminarze budżetowe na każdy rok.

Niniejsze "Zasady" zostały przyjęte przez Radę Redakcyjną "Słownika" w dniu 14/XII 1930 r. i przez Komitet Redakcyjny w dniu 22/III 1931 r.

11.Przy poszczególnych terytorjach będą podane ich mapy.

12.Przy wszystkich miastach /działalnych lub dawnych/ będą podane /w tekście lub załącznikach/ ich plany działalne, oraz w miarę możności, natdawniejsze /ewentualnie, dla większych miast - kilka planów/.W razie braku dawniejszych planów może być podane ich rekonstrukcja.Plany takie mogą też być załączone przy wsźniejszych wsiach lub ciekawszych ich kształtach.

13.Układ S.G. będzie w zasadzie alfabetyczny, w razie, gdyby okazały się trudności w zrealizowaniu tego postulatu, Komitet Redakcyjny przedstawi Radzie Redakcyjnej odpowiednio wniosek."Słownik" wychodzić będzie zeszytami periodycznie:Wydawnictwo S.G. rozpoczęte się z chwilą, gdy zostanie zgóry przygotowany materjał, który wystarczy przynajmniej na jeden rok publikowania.

14.Obejście S.G. będzie odpowiadała w przybliżeniu pierwszemu wydaniu /około 15 tomów po 48-50 arkuszy każdy/.Format i rodzaj druku będzie ustalony przez Komitet Redakcyjny.

15.Organizacja pracy będzie skoncentrowana w Warszawie.Sztuka metodyczna i naukowa pracy kierować będzie Rada Redakcyjna i Komitet Redakcyjny, powołane według oddzielnie przedstawionych zasad. Ogólne kierownictwo redakcyjne będzie w rękach Redaktora Naczelnego, mającego do pomocy Biuro Redakcyjne.

16.Zbieranie materjału będzie dokonywane przez Biuro Redakcyjne przy współudziale Komisyj Regionalnych, powołanych przez Radę Redakcyjną i opierających się o współpracę większej ilości pracowników naukowych i oświatowych regionalnych.Komisje Regionalne będą istniały w miastach uniwersyteckich lub tych, które posiadają odpowiednie warsztaty naukowe /np.Tow.Naukowe/.Materjał ten będzie zbierany według ustalonych kwestjonarjuszy /p.§ 8/.

17.Strona finansowa wydawnictwa będzie się zajmowała Rada Główna P.T.K., której Komitet Redakcyjny będzie przedstawiał preliminarze budżetowe na każdy rok.

Niniejsze "Zasady" zostały przyjęte przez Radę Redakcyjną "Słownika" w dniu 14/XII 1930 r. i przez Komitet Redakcyjny w dniu 22/III 1931 r.

W S K A Z Ó W K I

DLA KOMISYJ REGJONALNYCH,

współpracujących z Redakcją "SŁOWNIKA GEOGRAFICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO".

1. Plan pracy nad "Słownikiem Geograficznym".

Plan pracy nad "Słownikiem Geograficznym" został ustalony zgodnie z załączonemi: 1° Odezwą i 2° Zasadami opracowania "Słownika Geograficznego".

Według p.13 "Zasad" układ "Słownika" ma być w zasadzie alfabetyczny, należy zatem zgóry przygotować wykaz haseł, t.j.nazw, które wejdą do "Słownika" zgodnie z p.3, p.6 i p.7 "Zasad opracowania". Kartotekę tych haseł na podstawie opracowań /Skorowidza miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej wyd.przez Gł. Urz.Stat., dawnych Słowników geograficznych i t.d./ zestawia obecnie Biuro Redakcyjne "Słownika" w Warszawie.

Do współudziału w pracach "Słownika Geograficznego" powołane są Komisje Regjonalne, /vide p.16 "Zasad" oraz Odezwę/które mają zebrać materjał w terenie, według specjalnych instrukcyj rozesłanych do poszczególnych Komisyj przez Redakcję "Słownika Geogr."Materjał już sprawdzony i dostarczony Redakcji przez Komisje ma szczególne znaczenie, gdyż dopiero wciągnięcie do kartotek wszelkich nazw z terenu, uzgodnienie tego materjału z materjałem opracowanym przez Redakcję oraz z materjałem jaki dostarczy Powszechny Spis Ludności z 1931 r. da możność ułożenia kompletnych kartotek w układzie alfabetycznym w obrębie województw i powiatów.

Praca nad zbieraniem nazw w terenie musi być wykonana w ciągu roku bieżącego i przyszłego, t.j. 1931 i 1932-go. Z tego też względu należy specjalnie intensywnie wykorzystać miesiące letnie, jako naj-

bardziej odpowiednie do tej pracy. Kartoteki będą przygotowane w 2 egzemplarzach. Jeden egzemplarz pozostanie w Warszawie, drugi zaś będzie wysłany do odpowiednich Komisyj Regjonalnych. Dopiero wówczas rozpocznie się zbieranie materjału do poszczególnych nazw na podstawie specjalnych kwestjonarjuszy, które w r.b. przygotuje Komitet Redakcyjny. Tę pracę należy zacząć z wiosną 1932 r., aby zdążyć na czas z zebraniem materjałów dla I-go tomu "Słownika Geograficznego".

Kwestjonarjusze, po jak najszczegółowszem wypełnieniu, będą przesyłane przez Komisje Regjonalne do Redakcji w Warszawie, gdzie zostaną opracowane w postaci artykułów.

Wobec układu alfabetycznego "Słownika Geograficznego" materjał na podstawie kwestjonarjuszy będzie zbierany nie w całości dla jednostki terytorjalnej, lecz według układu alfabetycznego haseł. W ten sposób praca nad zebraniem całkowitego materjału w obrębie działania poszczególnej Komisji Regjonalnej potrwa cały szereg lat. Zgodnie z zamierzonym planem wydawnictwa I-y tom "Słownika Geograficznego" powinien się ukazać w styczniu 1934 r., poczem dalsze tomy będą wychodziły co miesiąc 4-ro arkuszowemi zeszytami.

2. Organizacja Komisyj Regjonalnych.

W obecnej chwili najistotniejszą jest praca Komisyj Regjonalnych i dlatego konieczną jest właściwa organizacja tych Komisyj oraz dobór jak najszerszego grona pracowników.

Redakcja proponowałaby następujące zasady organizacji:

Utworzenie przez Komisje Regjonalne Komisyj Wojewódzkich, któreby powołały zkolei Komisje Powiatowe. Do współpracy w Komisjach należy zaprosić T-wa Naukowe, Kulturalno-Oświatowe, Związki Nauczycielstwa, Oddziały P.T.K., T-wa Turystyczne i inne instytucje według uznania

/-/

118

Komisyj. Nadto Komisje Regjonalne mogą powoływać indywidualnych współpracowników, zapomocą załączonych kart zgłoszeń.

Pracą nad "Słownikiem" należałoby zainteresować wszystkich przedstawicieli miejscowej inteligencji, jeśli zaś chodzi o gminy powołać do pracy przedewszystkiem nauczycielstwo, ludowe, które z ośrodkami wiejskiemi stoi w najbardziej bezpośrednim kontakcie.

Szczególną uwagę trzebaby zwrócić na współpracę zrzeszeń młodzieży /kół krajoznawczych młodzieży, Harcerstwa i t.p./, które w okresie organizowania wycieczek i obozów letnich możnaby zaciekawić pożyteczną dla nich pracą dla "Słownika" w terenie.

Do spopularyzowania "Słownika Geograficznego" wiele przyczynićby się mogła Prasa miejscowa, na co Komisje Regjonalne powinny zwrócić specjalną uwagę. Po otrzymaniu zgłoszeń do pracy, Komisje muszą rozesłać do odpowiednich osób i instytucyj załączone instrukcje, które wypełnione jak najsumienniej wracałyby do Komisyj Regjonalnych zpowrotem. Materjał z terenu zebrany w ten sposób w Komisjach Regjonalnych i tamże dokładnie sprawdzony, przesyłany byłby niezwłocznie do Redakcji w Warszawie.

Wobec ogólnego planu pracy nad "Słownikiem" trzeba podkreślić, że do zbierania nazw w terenie należy przystąpić jak najszybciej, by jak najszybciej tę zasadniczą pracę wykonać.

Uwaga: Według regulaminu Komisyj Regjonalnych są one tworzone przez specjalnego Delegata Rady Redakcyjnej. W wypadkach, gdzie ten Delegat nie został przez Radę Redakcyjną wyznaczony, funkcje jego sprawuje Prezes Komisji Regjonalnej, powołany w porozumieniu z Redakcją "Słownika Geograficznego" w Warszawie.

/-/

119

3. Sprawy finansowe.

"Słownik Geograficzny", jako wydawnictwo naukowe subsydjowane przez Fundusz Kultury Narodowej, rozporządza nader małemi środkami finansowemi. Pozycje budżetu "Słownika Geograficznego" obejmują jedynie prace związane z Biurem Redakcyjnem, koszty druków i t.p. oraz samo wydawnictwo. Obcinanie budżetu w celu zasilania finansowego Komisyj Regjonalnych jest zupełnie niemożliwe i dlatego Komisje muszą poszukiwać własnych źródeł dochodu, by pokryć koszty związane z ich pracą. Należałoby zwrócić się o subsydja na ten cel do instytucyj samorządowych, państwowych, prywatnych i t:p.

Praca w terenie dla "Słownika Geograficznego" nie będzie honorowana. Gdyby jednak Komisje znalazły jakie źródło dochodu, byłoby pożądane zaangażowanie stałego pracownika, który objąłby obowiązki sekretarza Komisji, Poza poborami sekretarza należałoby przewidzieć pewne sumy na pokrycie kosztów jego podróży w terenie, kosztów administracyjnych i t.d. Redakcja "Słownika Geograficznego" mogłaby jedynie opłacać porto do wysokości 100 złp. na rok bieżący.

W razie jakichkolwiek wątpliwości, Komisje Regjonalne powinny się zwracać do Redakcji "Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" w Warszawie ul.Karowa 31, a Redakcja wszelkie informacje niezwłocznie prześle.

INSTRUKCJE

dla zbierania nazw ~~miejscowych~~. geograficznych

1.Zestawić należy wszystkie nazwy, dotyczące wymienionych niżej jednostek geograficznych /p.3./ w ten sposób, aby na arkuszu /formatu t.zw. handlowego/ wypisać je kolejno według poszczególnych kategoryj /A.B etc. patrz p.3./

2.Na każdym arkuszu winna się znajdować u góry nazwa gminy, doktórej odnosi się zebrany materjał oraz /w nawiasach/ powiatu. Pod nazwą gminy należy umieścić nazwisko, imię i adres zbierającego.

3.Zbierać należy nazwy:

A.Osad i ich części /miast,miasteczek, wsi, przysiółków,folwarków, zagród, okolic, zaścianków, kolonij, leśniczówek, osad leśnych, smolarni, osad młyńskich, osad fabrycznych, tartaków, cegielni, karczem, stacyj kolejowych, zamków, kopalni, przedmieść etc./

B.Polne /nazwy bardziej uderzające pól, uroczysk, nieużytków, polan, hal, kurhanów, mogił, okopów, grodzisk./

C.Wód /rzek, rzeczek, potoków, strumieni, źródeł, brodów, kanałów, jezior, stawów, moczarów, bagien, błot, torfowisk, etc./

D.Wyniosłości /gór, wzgórzy, skał, wysp etc./

4.Nazwa osady /p.3 A/ winna być podana zarówno ludowa, jak i oficjalna /ta ostatnia - w nawiasach/.

5.Wszelkie nazwy geograficzne winny być dokładnie zlokalizowane, zatem np. nazwy jezior, potoków, pól etc. winny posiadać w nawiasach informacje, przy jakiej osadzie /albo między jakiemi osadami/ się znajdują.

6.Wypełnione arkusze należy odsyłać pod adresem:.....

.....

INSTRUKCJA

dla zbierania nazw geograficznych, występujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej dla „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego".

§ 1. Zbieranie nazw geograficznych, którego dotyczy niniejsza instrukcja, ma na celu dostarczanie Redakcji „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" wykazu tych wszystkich nazw, które mają wejść do „Słownika", jako odrębne jego pozycje (hasła). Dlatego też chodzi wyłącznie o dokładny wykaz nazw i ich brzmienia, natomiast narazie zbędne są informacje o samych przedmiotach tych nazw (np. bliższe informacje o osadach, wsiach i t. p.). Te ostatnie będą zbierane później, na podstawie specjalnych kwestjonarjuszy.

§ 2. Zasadą naczelną jest to, aby podawać pełny wykaz nazw, istniejących na danym obszarze. Wykazy te należy sporządzać gminami, w ten sposób, aby na arkuszu formatu t. zw. handlowego (t. j. wymiaru niniejszej instrukcji) podać (według wzoru załączonego na odwrotnej stronie niniejszej instrukcji):

a) nazwę gminy (u góry), do której odnosi się zebrany materjał, nadto nazwę powiatu;
b) nazwisko, imię i adres zbierającego;
c) wykaz nazw, według porządku, ustalonego niżej w § 3.

§ 3. W wykazie należy podać następujące nazwy:

A. Nazwy osad, a zatem nazwy najdrobniejszych nawet osiedli ludzkich, o ile posiadają oddzielną nazwę (nazwy miast, miasteczek, wsi, przysiółków, folwarków, zagród, futorów, okolic, zaścianków, kolonij, leśniczówek, osad leśnych, smolarni, osad młyńskich, osad fabrycznych, tartaków, cegielni, karczem, stacyj kolejowych, zamków, kopalni, przedmieści i t. p.)

Uwaga 1. Jeśli nazwa administracyjna osady różni się od nazw, używanych przez ludność miejscową, należy podać wszelkie nazwy, przyczem nazwy ludowe należy — dla uniknięcia nieporozumień — podać w nawiasach.

Uwaga 2. Jeśli część osady nosi nazwę odrębną — należy ją także (z odpowiedniem objaśnieniem) podać.

B. Nazwy wód (rzek, rzeczek, potoków, źródeł, brodów, kanałów jezior bagien, błot, torfowisk i t. p.)

C. Nazwy wyniosłości (gór, wzgórzy, skał, wysp, dolin i t. p.)

D. Nazwy polne, t. j. nazwy części obszaru rolnego (pól, łąk, lasów, ugorów i t. p.) występujące w granicach danej osady, z wyjątkiem nazw pól, związanych z imieniem dzisiejszych ich właścicieli; nadto: nazwy uroczysk, polan, hal, kurhanów, okopów, grodzisk i t. p.

§ 4. Przy zbieraniu i podawaniu nazw, wymienionych w § 3, należy zwrócić szczególniejszą uwagę na pozycje A i B.

§ 5. Przy zestawianiu nazw, mających tylko lokalne znaczenie (a więc np. nazw części osad, drobnych wód, wyniosłości, nazw polnych i t. p.), zatem nazw, nie znajdujących się na mapach, należy podawać krótkie informacje o ich położeniu (np. 1 km. na W. od wsi X. i t. p.).

Uwaga: strony świata należy podawać: Pł. = północ; Pd. = południe; W. = wschód; Z. = Zachód.

§ 6. Wypełnione arkusze należy przesłać pod adresem Komisji Regjonalnej lub Wojewódzkiej w .....

.....

Uwaga: Na obszarze woj. pomorskiego należy wykazy sporządzać nie według gmin, lecz parafij rzymsko-katolickich.

WZÓR WYKAZU NAZW GEOGRAFICZNYCH.

Ruda
(gmina)

Szczuczyn
(powiat)

Nazwisko i imię

adres zbierającego

W Y K A Z N A Z W.

A. Białogrądy, wieś
Budne-Żarnowo, wieś
Dębiec, osada
Kapice, wieś
Kownaty, osada
Lipnik, osada
Osowiec, wieś
Płochowo, wieś
Podlasek, leśniczówka
Podlasek, tartak
Popławy, osada
Przechody, wieś
Ruda, wieś
Ruda, nadleśnictwo
Sojczyn Borowy, leśniczówka
Sojczyn Borowy, wieś
Sojczyn Gradowy, wieś
Wólka Piaseczna, wieś
i t. d.

B. Łęg, (Łek, Łyk, Lega), rzeka
Dybła, rzeka, dopływ Łęgu (z prawej strony)
Jegrznia, rzeka dopływ Łęgu (z lewej strony)
Rudzki, kanał
Łęg, kanał
i t. d.

C. Nazw wyniosłości na terenie niema.

D. Popielno, uroczysko, 1 km. na Pł.-W. od Rudy
Modzielówka, uroczysko, 3 km. na Pł.-W. od Rudy
Kopytko, uroczysko, 2 km. na Pd.-W. od Przechodów
Grądy, uroczysko, 2 km. na Pł.-W. od Wólki Piasecznej
i t. d.

INSTRUKCJA

dla zbierania nazw geograficznych, występujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej dla „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego".

§ 1. Zbieranie nazw geograficznych, którego dotyczy niniejsza instrukcja, ma na celu dostarczenie Redakcji „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego" wykazu tych wszystkich nazw, które mają wejść do „Słownika", jako odrębne jego pozycje (hasła). Dlatego też chodzi wyłącznie o dokładny wykaz nazw i ich brzmienia, natomiast narazie zbędne są informacje o samych przedmiotach tych nazw (np. bliższe informacje o osadach, wsiach i t. p.). Te ostatnie będą zbierane później, na podstawie specjalnych kwestjonarjuszy.

§ 2. Zasadą naczelną jest to, aby podawać pełny wykaz nazw, istniejących na danym obszarze. Wykazy te należy sporządzać **gminami,** w ten sposób, aby na załączonym arkuszu (formatu t. zw. handlowego, t. j. wymiarów niniejszej instrukcji) podać (według wzoru podanego na odwrotnej stronie niniejszej instrukcji):

a) nazwę gminy (u góry), do której odnosi się zebrany materjał, nadto nazwę powiatu;
b) nazwisko, imię i adres zbierającego;
c) wykaz nazw, według porządku, ustalonego niżej w § 3.

§ 3. W wykazie należy podać następujące nazwy:

A. Nazwy osad, a zatem nazwy najdrobniejszych nawet osiedli ludzkich, o ile posiadają oddzielną nazwę (nazwy miast, miasteczek, wsi, przysiółków, folwarków, zagród, futorów, okolic, zaścianków, kolonij, leśniczówek, osad leśnych, smolarni, osad młyńskich, osad fabrycznych, tartaków, cegielni, karczem, stacyj kolejowych, zamków, kopalni, przedmieść i t. p.)

Uwaga 1. Jeśli nazwa administracyjna osady różni się od nazw, używanych przez ludność miejscową, należy podać wszelkie nazwy, przyczem nazwy ludowe należy— dla uniknięcia nieporozumień — podać w **nawiasach.**

Uwaga 2. Jeśli część osady nosi nazwę odrębną — należy ją także (z odpowiedniem objaśnieniem) podać.

B. Nazwy wód (rzek, rzeczek, potoków, źródeł, brodów, kanałów, jezior, bagien, błot, torfowisk i t. p.)
C. Nazwy wyniosłości (gór, wzgórzy, skał, wysp, dolin i t. p.)
D. Nazwy polne, t. j. nazwy części obszaru rolnego (pól, łąk, lasów, ugorów i t. p.) występujące w granicach danej osady, z wyjątkiem nazw pól, związanych z imieniem dzisiejszych ich właścicieli; nadto: nazwy uroczysk, polan, hal, kurhanów, okopów, grodzisk i t. p.

§ 4. Przy zbieraniu i podawaniu nazw, wymienionych w § 3, należy zwrócić szczególniejszą uwagę na pozycje A i B.

§ 5. Przy zestawianiu nazw, mających tylko lokalne znaczenie (a więc np. nazw części osad, drobnych wód, wyniosłości, nazw polnych i t. p.), zatem nazw, nie znajdujących się na mapach, należy podawać krótkie informacje o ich położeniu (np. 1 km. na W. od wsi X. i t. p.).

Uwaga: strony świata należy podawać: Pł. = północ; Pd. = południe; W. = wschód; Z. = zachód;

§ 6. Wypełnione arkusze należy przesyłać pod adresem: .....

.....

WZÓR WYKAZU NAZW GEOGRAFICZNYCH.

Ruda
(gmina)

Szczuczyn
(powiat)

Nazwisko, imię

adres zbierającego

WYKAZ NAZW.

A. Białogrądy, wieś
Budne-Żarnowo, wieś
Dębiec, osada
Kapice, wieś
Kownaty, osada
Lipnik, osada
Osowiec, wieś
Płochowo, wieś
Podlasek, leśniczówka
Podlasek, tartak
Popławy, osada
Przechody, wieś
Ruda, wieś
Ruda, nadleśnictwo
Sojczyn Borowy, leśniczówka
Sojczyn Borowy, wieś
Sojczyn Gradowy, wieś
Wólka Piaseczna, wieś
i t. d.

B. Łęg (Łek, Łyk, Lega), rzeka
Dybła, rzeka, dopływ Łęgu (z prawej strony)
Jegrznia, rzeka: dopływ Łęgu (z lewej strony)
Rudzki, kanał
Łęg, kanał
i t. d.

C. Nazw wyniosłości na terenie niema.

D. Popielno, uroczysko, 1 km. na Pł.-W. od Rudy
Modzielówka, uroczysko, 3 km. na Pł.-W. od Rudy
Kopytko, uroczysko, 2 km. na Pd.-W. od Przechodów
Grądy, uroczysko, 2 km. na Pł.-W. od Wólki Piasecznej
i t. d.

Arkusz do wypełnienia.

.....
(gmina)

.....
(powiat)

.....
Nazwisko, imię

.....
adres zbierającego

WYKAZ NAZW.

Wypełnić, oderwać i wysłać pod adresem wskazanym w § 6-tym.

Nr..... 124

KWESTJONARJUSZ

dla badań terenowych "Słownika Geograficznego"P.P."

To razem dla Redakcji nie do pracy teren.

.....
/oficjalna nazwa miejscowości
i jej charakter,p.Wskazówki I./

.....
woj. pow. gmina parafja

1.Nazwa:

A.a.Jak nazwa osady brzmi w ustach ludności miejscowej? b.jaka jest jej forma przymiotnikowa? c.jaki jest jej 2-gi przypadek?

B.Jakie jest jej najstarsze brzmienie, ewent.jakim zmianom ulegała w przeszłości? Podać źródło (skąd je informator wziął (druk., pis., tradycja)

2.Władze i urzędy:

A.Jakie osada posiada władze i urzędy /administracyjne,sądowe, skarbowe,pocztowękościelne,szkolne etc./?

B.Jeśli tych urzędów nie posiada, jak daleko jest do:a.miasta powiat., b.gminy,c.~~sądu,d.urzędu skarbowego,e.poczty,~~f.stacji kolejowej,g.~~Kasy Chorych~~ - i gdzie się te urzędy znajdują?

C.Jeśli w osadzie jest: a.gmina lub b.parafja, to jakie osady do nich należą?

3.Położenie geograficzne:

A.a.jakie są współrzędne geograficzne? b.jakie jest położenie nad poziomem morza? c.jaki jest obszar ziemi, należącej do osady?

B.Charakter krajobrazowy najbliższej okolicy osady/najważniejsze cechy/

C.Nazwy: a.rzek wzgl.rzeczek i potoków b.jezior,stawów,bagien,moczarów,błot,/wraz z krótką ich charakterystyką i danemi co do powierzchni/ w granicach osady.

D.Jaka jest gleba w granicach osady? b.ile ziemi wypada na poszczególne klasy gruntowe? c.ile ha obejmują poszczególne kultury /grunta orne,ogrody,pastwiska,łąki,lasy,nieużytki/?

E.Czy są /i jakie/ bogactwa mineralne na obszarze osady?

F.Jakie są stosunki klimatyczne na obszarze osady?

G. Lasy, drzewostan.

4.Położenie topograficzne:

A.Jaki jest kształt osady?/jeśli możliwe,podać: plan lub szkic planu, uwzględniający:a.cechy morfologiczne i hydrograficzne terenu, b. skupienie poszczególnych osiedli, c. ich stosunek do dróg, przebiegających przez osadę i t.d.

B.Jak są budowane i z czego domy? b.Jaki jest rozkład zabudowań gospodarskich? /podać typowe przykłady, o ile możności z planem/.

C.a.Jakie są nazwy przysiółków i pól?/Ewent. uroczysk, kopców, grodzisk etc./.b.Czy wśród nazw polnych nie pojawiają się nazwy dawnych osad?

5.Informacje historyczne:

A.Najstarsze daty, dotyczące powstania lub pojawienia się osady /podać źródło/.

B.Rozwój własności /wiadomości najstarsze; dla czasów późniejszych - - w przekrojach: w.XVI,XVIII,XIX/. Dla miejscowości, będących niegdyś ważniejszemi centrami gospodarczemi /np. centrami kluczy, włości etc./ podać dokładniejsze dzieje stosunków własnościowych.

C.Rozwój zaludnienia /dla epok, jak w p.B /; dla końca wieku XIX i pocz.XX - podać dane spisów jednodniowych oraz dane co do przyrostu naturalnego.

D.Wypadki i daty historyczne / a.wzmianki o wybitniejszych osobistościach, b.wypadki polityczne, c.bitwy i potyczki, d.klęski elementarne, np. pożary/.

E.Wspomnienia i tradycje historyczne, istniejące wśród ludności; tradycje rodowe.

F.Archiwa, istniejące w osadzie /np. sądowe, parafjalne, prywatne etc.

6.Dane statystyczne /obszar, zaludnienie, wyznanie, narodowość/ - będą zaczerpnięte z materjałów G.U.S.

7.Stosunki gospodarcze:

A.Srodki komunikacyjne:a.drogi lądowe /szosy, drogi/,-b.ruch autobusowy;c.koleje;d.drogi wodne.

B. Rolnictwo i hodowla: a.dane, dotyczące produkcji; b.rodzaje, ilość i rozmiary /w ha/ gospodarstw rolnych.

C.Przemysł:a.ilość i rodzaje zakładów przemysłowych;b. ich wielkość / ilość robotników, maszyn, warsztatów/;c.wysokość kapitałów zakładowych;d.dane, dotyczące produkcji.

D.Górnictwo i hutnictwo: a,b,c,d - jak w p.C.

E.Rzemiosło: a.jego rodzaje; b.produkcja.

F.Przemysł ludowy i chałupnictwo.

G.Handel: a.jego rodzaje; ilość zakładów; c.obroty; c.targi; e.jarmarki/ jeśli niema w osadzie, dokąd ludność jeździ, jak daleko/.

H.Budżet gminy.

I.a.Banki; b.kasy pożyczkowo oszczędnościowe; c.spółdzielnie /podać: kapitał zakładowy, ilość członków Kas i Spółdzielni; obroty/.

8.Stosunki społeczne:

A.Podział zawodowy ludności /w związku z p.7/.

B.Organizacje społeczne /związki zawodowe i t.p.;p. p.9./

9.Instytucje oświatowe i kulturalne:

A.Instytucje oświatowe /Towarzystwa specjalne,domy ludowe,bibljoteki/;a.ich rodzaje;b.ilość członków;c.ilość książek w bibljotekach /dzieł i tomów/.

B.Szkoły:a.powsz., zawod., średnie; podać ilość uczniów i nauczycieli;b.przedszkola, ochronki etc.

C.Instytucje kulturalne: muzea, towarz. lokalne naukowo - kulturalne /np.krajoznawcze/.

/ - /

D. Instytucje kościelne /np. bractwa/.

E. Teatry, kinematografy, sale koncertowe.

F. Drukarnie.

G. Szpitale, przytułki, schroniska /ilość miejsc, personel lekarski i pomocniczy/.

10. Zabytki sztuki i przyrody:

A. a. Ważniejsze zabytki archeologiczne /np. grodziska, kurhany/; b. ważniejsze wykopaliska /gdzie zostały złożone?/.

B. Kościoły i ich dzieje.

C. Inne gmachy lub domy zabytkowe.

D. Zabytki przyrody.

11. Informacje turystyczne: schroniska, hotele etc.

12. Informacje bibljograficzne, dotyczące osady /opracowania monograficzne; informacje w ogólnych rozprawach naukowych, słownikach etc./; materjał źródłowy.

126

KWESTJONARJUSZ

dla badań terenowych "Słownika Geograficznego P.P."

.....
/oficjalna nazwa miejscowości
i jej charakter, p. Wskazówki I/.
....
województwo powiat gmina parafja

I. Nazwa:
A. a. Jak nazwa osady brzmi w ustach ludności miejscowej?
b. Jaki jest jej drugi przypadek?
c. Jaka jest jej forma przymiotnikowa?
B. - Jakie jest jej najstarsze brzmienie i jakim zmianom ulegała w przeszłości?/podać źródło pisane, drukowane lub inne/.

II. Władze i urzędy:
A. - Jakie osada posiada władze i urzędy /administracyjne, sądowe, skarbowe, pocztowe, kościelne, szkolne etc./?
B. - Jak daleko jest do
a. miasta powiatowego /podać nazwę/
b. gminy /podać nazwę/
c. poczty
d. najbliższej stacji kolejowej /podać nazwę/.
C. - Jeśli w osadzie jest: a. gmina, b. parafja, /katolicka, unicka, ewangelicka i t.d./, to jakie osady należą do
a. gminy
b. parafji.

III. Położenie geograficzne:
A. a. Jakie są współrzędne geograficzne?
b. Jakie jest wzniesienie nad poziomem morza?
c. Jaki jest obszar w ha/lub innych miarach znanych na miejscu/ziemi, należącej do osady?
d. Z jakiemi osadami graniczy?
B. - Jakie są najważniejsze cechy krajobrazu w granicach osady, czy są:
a. lasy,
b. torfowiska,
c. góry/podać wysokość w metrach/,
d. wzgórza/podać wysokość w metrach/,
e. skały,
f. wyspy,
g. doliny
/Jakie są ich nazwy/.
C. - Czy są w granicach osady i jakie posiadają nazwy
a. 1. rzeki, wzgl. rzeczki,
2. potoki,
3. brody,
4. kanały,
5. źródła /ew. jaki jest ich skład mineralny?/.
b. 1. jeziora,
2. stawy,
3. bagna,
4. moczary,
5. błota.
/Jaka jest ich głębokość w metrach i powierzchnia w ha?/.
D. a. Jaka jest gleba w granicach osady?
b. Ile ziemi w ha/lub w miarach, które są znane na miejscu/wypada na poszczególne klasy gruntowe?
c. Ile ha obejmują poszczególne kultury:
1. grunta orne
2. ogrody

/-/

50.16
300
8000

16.800
9.800

Σύνολο 15.800 m³
Σαβάι 12.000 κάρα
12,000 = 8 μικρ. + 1 μετ.
Απόμερα 1/2 μετ.

Απόμερα 100 κάρα : 12,000 = 8 μικρ. + 1 μετ.

2/8

3.pastwiska
4.łąki
5.lasy
6.nieużytki.

d.Ile ha zajmują:
1.drogi
2.zabudowania.

E.- Czy są i jakie na obszarze osady:
a.bogactwa mineralne/podać wyniki wierceń geologicznych,o ile były czynione/,
b.jakie jest podłoże geologiczne?

IV.Położenie topograficzne.
A. Jaki jest kształt i położenie osady/podać plan lub szkic planu, uwzględniający:a.formy terenu,b.wody,c.skupienie poszczególnych osiedli z wymienieniem nazw zagród,tartaków,cegielni,karczem,d.ich stosunek do dróg,przebiegających przez osadę/.
B.a.Jak są budowane domy i z czego?/podać fotografję lub rysunek chaty/.
b.Jaki jest rozkład zabudowań gospodarskich?/podać typowe przykłady,o ile możności z planem/.
C.a.Jakie są nazwy przysiółków,części wsi [illegible],ugorów/ewent.uroczysk,polan, hal,kopców,kurhanów,okopów,grodzisk etc./?
b.Podać nazwy większych ew. starszych obszarów polnych.

V.Informacje historyczne:
A.Jakie są najstarsze daty,dotyczące powstania lub pojawienia się osady? /podać źródła/.
B.Jak się przedstawia rozwój własności na terenie osady?
a.jakie są najstarsze wiadomości?
b.jakie są wiadomości dla czasów późniejszych/podać w przekrojach w.XVI, XVII,XVIII i XIX/?
c.Jeżeli miejscowość była ważniejszem centrum gospodarczem/np.klucza,włości etc./, to jakie są dokładniejsze dzieje jej stosunków własnościowych?
d.Jaka była przynależność administracyjna i kościelna osady?
C.- Jaka była gęstość zaludnienia na terenie osady?
a.w czasach najdawniejszych?
b.w czasach późniejszych/podać w przekrojach w.XVI,XVII,XVIII i XIX/
c.jakie są dla końca XIX w. i pocz.XX w. dane:
1.spisów jednodniowych
2.co do przyrostu naturalnego ludności
3.o wyznaniach
4.o języku.
D.a.Jakie wybitniejsze osobistości
1.pochodzą z danej osady?
2.działały na jej terenie?
b.Jakie wypadki polityczne miały miejsce w osadzie?
c.Jakie bitwy i potyczki stoczone były na jej terenie?
d.Kiedy i jakiemi klęskami elementarnemi /np.pożary/ była dotknięta osada?
E.a.Jakie wspomnienia i tradycje historyczne istnieją wśród ludności?
b.Czy przechowały się jakie tradycje rodowe?
F.- Jakie archiwa znajdują się w osadzie?
a.państwowe /1.administracyjne,2.sądowe/.
b.prywatne /1.kościelne,2.samorządowe,3.instytucyj użyteczności publicznej,4.organizacyj gospodarczych,5.prywatne kolekcje archiwalne,6.archiwa rodowe i rodzinne.

VI.Dane statystyczne:- będą zaczerpnięte z materjałów G.U.S.
A.Jaki jest obszar osady?
B.Jakie jest zaludnienie?
C.Jakie są dane,dotyczące
a.wyznania
b.narodowości /języka/.

/-/

II. Stosunki gospodarcze:

A.- Jakie środki komunikacyjne posiada osada?

a.1. Czy przez teren wsi lub w jej pobliżu przechodzi kolej żelazna /linja wąskotorowa, lub normalnotorowa/?

2. Jak dawno powstała kolej i z czyjej inicjatywy?

b.1. Jaki jest stan dróg bitych?

2. Jaki jest ich kierunek /do jakich osad prowadzą/?

3. Jakie jest obciążenie dróg bitych na jedną dobę i km.?

4. Jaki jest ruch automobilowy i kołowy?

5. Czy na terenie osady znajdują się mosty i jaki jest ich stan?

c.1. Czy osada posiada komunikację wodną?

2. Jak się przedstawia sprawa regulacji rzek?

3. Jakie są środki komunikacji wodnej?

4. Jaki jest ruch na rzece /kanale/?

B.- Rolnictwo.

I.a. Jaka jest ilość gospodarstw rolnych? /należy uwzględnić gospodarstwa włościańskie - oddzielnie folwarki/.

b. Jaki jest rozmiar /w ha/ poszczególnych gospodarstw?

c. Jaki jest tytuł posiadania gruntu /własne, dzierżawione, służbowe/?

d. Jaka jest cena ziemi?

e. Jakie są źródła kredytu?

f. Jakie są systemy rolnictwa /gospodarstwo polowo-pastewne, trójpolówka, ulepszona trójpolówka, gospodarstwo płodozmienne, wolne gospodarstwo/?

g. Jakiego rodzaju meljoracje stosowane są w gospodarstwie?

h. Jaka jest wysokość kapitału rolnego?

i. Jakie są dane, dotyczące produkcji roślinnej /zbożowej, okopowej, strączkowej, pastewnej, przemysłowej/?

1. Przez kogo kierowane jest gospodarstwo?

2. Jaki jest podział pracy?

3. Jakie maszyny i narzędzia rolnicze używane są do pracy?

4. Jakie zastosowanie mają ludzkie siły robocze?

5. Jaką rolę odgrywa praca najemna /wysokość wynagrodzenia/?

6. Jakie jest zapotrzebowanie zwierząt pociągowych?

7. Jaka jest wydajność poszczególnych roślin z ha?

8. Jaki jest rozmiar rocznej produkcji poszczególnych rodzajów roślin /ilość i wartość/?

9. Jaki jest przychód gotówkowy z produkcji roślinnej z 1 ha?

10. W jakich ilościach odbywa się produkcja na zbyt?

j. Gdzie się znajduje rynek zbytu?

k. Jak się kształtują ceny na poszczególne płody rolne?

II.a. Jaka jest wielkość ogrodów należących do gospodarstw?

b. Jaka jest produkcja ogrodnicza:

1. warzywnictwo,

2. sadownictwo, szkółkarstwo, kwiaciarstwo?

c. Jakie dochody przynosi ogrodownictwo?

III.a. Jaka jest organizacja hodowli w gospodarstwie rolnem?

1. Jakie się hoduje gatunki zwierząt /konie, bydło, trzoda chlewna, drób/?

2. Jaki jest cel hodowli?

3. Jaki jest rozmiar hodowli poszczególnych gatunków zwierząt /ilość, wartość/?

4. Jaki jest przychód gotówkowy z produkcji zwierzęcej z 1 ha?

IV.a. Jaką rolę odgrywa bartnictwo w gospodarstwie rolnem?

1. Jaka jest ilość pasiek?

2. Jaka jest roczna wydajność pasiek?

V.a. Jakie gałęzie obejmuje przemysł rolny /mleczarstwo, wyrób wina, gorzelnie, cukrownictwo, wydobywanie torfu/?

b. Jaka jest produkcja poszczególnych rodzajów przemysłu rolnego /ilość, wartość/?

VI.a. Jaki jest stan rybactwa sztucznego stawowego /produkcja ryb w kg. z 1 ha/?

b. Jaki jest stan rybołóstwa rzecznego i morskiego?

/-/

VII.a.Ile ha lasu przypada na jedno gospodarstwo?
b.Jaki jest skład:
1.drzewostanu,
2.zwierzostanu?
c.Jaki jest sposób eksploatacji lasów?
VIII.Stosunki społeczne i kulturalne ludności rolniczej:
a.Ile rodzin rolników mieszka w osadzie?
b.Jaki jest podział ludności rolniczej /gospodarze i bezrolni/?
c.Ile godzin trwa praca na roli?
d.Jakie są warunki mieszkaniowe?
e.Jak się przedstawia budżet domowy?
f.Jaki jest udział w życiu społecznem i kulturalnem?
1.Czy rolnicy należą do związków zawodowych,partyj politycznych?
g.Jak się przedstawia sprawa bezrobocia?
h.Jakie rozmiary przybiera emigracja zarobkowa?
C.- Przemysł.
I.Przemysł fabryczny:
a.Jaka jest ilość i rodzaj zakładów przemysłowych?
b.Wielkość zakładów przemysłowych:
1.Ilu fabryka zatrudnia robotników /mężczyzn,kobiet,dzieci/?
2.Jaka jest ilość maszyn /a.czynnych,b.nieczynnych/ i z jakim napędem?
3.Ile jest warsztatów?
c.Jaka jest wysokość kapitałów zakładowych?
d.Jakie są źródła kredytu fabrycznego?
e.Jakie jest pochodzenie surowców?
f.Dane dotyczące produkcji:
1.Jakie jest zastosowanie maszyn?
2.Jaki jest podział pracy /wykształcenie zawodowe/?
3.Jakie są koszta produkcji /surowiec,praca ludzka,siła napędowa/?
4.Jakość wyrobów?
5.Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji?
6.Jaka jest cena wyrobów?
g.Gdzie się znajduje rynek zbytu?
h.Jaki jest sposób i koszt transportu towarów?
i.Jaka jest organizacja przemysłu fabrycznego?
1.Czy istnieją zrzeszenia pracy /zrzeszenia wytwórcze robotników/?
2.Czy istnieją zrzeszenia kapitału /a.spółki akcyjne, b.spółki jawne, c.Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,d.spółki komandytowe/?
3.Czy przedsiębiorstwa przemysłowe koncentrują się
a.w koncernach /koncentracja na tle własności przedsiębiorstw/?
b.na tle techniki /specjalizacja,standaryzacja,kombinacja/?
c.na tle wspólnej obrony interesów /syndykaty,trusty/?
4.Czy istnieją wolne stowarzyszenia przemysłowców?
1.fachowe?
2.terytorjalne?
II.Chałupnictwo:
a.Jakiego rodzaju gałęzie przemysłu obejmuje chałupnictwo?
b.Ilu chałupników znajduje się w osadzie?
c.Jakie wykształcenie zawodowe posiadają chałupnicy?
d.Kto stanowi siłę pomocniczą chałupnika?
e.Czy chałupnictwo stanowi wyłączny środek utrzymania,jeżeli nie, to
1.ile czasu poświęca się na pracę na roli?
2.ile czasu poświęca się na pracę przy warsztacie?
f.Ile godzin trwa dzień pracy?
g.Czy warsztat ma osobne pomieszczenie?

/-/

129

h.Jakie narzędzia,ew.maszyny są używane przy pracy?
i.Jaka jest organizacja chałupnictwa?
1.Jaki jest stosunek chałupnika do dostawcy /czy surowiec nabywany jest drogą kupna,czy zamiany/?
2.Kto jest nakładcą chałupnika /dostawcy surowca,składnicy, kramarze, kupcy, przemysłowcy/?
3.Czy nakładca stosuje podział pracy?
j.Dane dotyczące produkcji:
1.jaka jest cena surowca?
2,3,4.jak w punkcie C.I.f.4.5.6.

III.Rzemiosło.
a.Jakie są rodzaje rzemiosł na terenie osady?
b.Jaka jest ilość warsztatów rzemieślniczych?
c.Czy rzemieślnicy posługują się siłami pomocniczemi?
d.Czy warsztat ma osobne pomieszczenie?
e.Jaka jest długość dnia pracy?
f.Jakie jest wykształcenie zawodowe rzemieślników?
g.Jakie jest pochodzenie i miejsce nabywania surowców?
h.Jakie narzędzia używane są przy pracy?
i.Dane dotyczące produkcji:
1.Jaka jest cena surowców?
2,3,4, jak w punkcie C.I.f.4,5,6.
j.Gdzie się znajduje rynek zbytu?
k.Czy istnieją zrzeszenia rzemieślnicze?
1.Współdzielnie kredytowe?
2. " mające na celu wspólne zakupy surowców?
3. " sprzedaży?
l.Czy istnieją stowarzyszenia rzemieślnicze zawodowe /cechy/?

IV.Przemysł ludowy.
a.Jakie są rodzaje przemysłu ludowego?
b.Jaka jest ilość warsztatów?
c.Jakie są dane dotyczące produkcji?

V.Stosunki społeczne i kulturalne warstwy robotniczej i rzemieślniczej.
a.Ile jest rodzin
1.robotniczych,
2.rzemieślniczych?
b.Jaki jest podział zawodowy warstwy robotniczej?
c.Jakie jest przygotowanie do pracy zawodowej?
d.Jakie są warunki pracy?
1.Ile godzin trwa praca?
2.Jak często udzielane są urlopy?
3.Jaka jest wysokość i sposób wynagrodzenia?
4.W jakich instytucjach są ubezpieczeni robotnicy?
5.Czy istnieje obrona pracy?
e.Jakie są warunki mieszkaniowe?
f.Jak się przedstawia budżet domowy?
g.Jaki udział bierze rzemieślnicy i robotnicy w życiu społecznem i kulturalnem?
1.Czy należą do związków zawodowych,partyj politycznych, spółdzielni spożywców?
h.Na jakiem tle i jak często odbywają się zatargi między pracodawcami, a pracobiorcami?
i.Jak się przedstawia sprawa bezrobocia?

D.- Handel.
a.Ile jest przedsiębiorstw handlowych w osadzie?
b.Ile zatrudniają osób?
c.Jaki charakter mają przedsiębiorstwa handlowe?
1.detaliczny?
2.hurtowy?
3.jakiemi towarami handlują?

/-/

4.jaki jest ich kapitał zakładowy?
5.jaka jest wysokość obrotów handlowych?
6.jaką rolę odgrywa kredyt w handlu?
7.jaka jest wysokość zysków?

d.Czy istnieją spółki i przedsiębiorstwa udziałowe?
1.jaka jest ich podstawa prawna?
2.jaka jest wysokość wkładów?
3.jaki jest podział zysków?

e.Czy istnieją zakłady zajmujące się handlem:1.wywozowym,2.przywozowym?
1.jakiego rodzaju towary wywozi się i dokąd?
2.jakiego rodzaju towary przywozi się i skąd?
3.jakie koszta związane są z przywozem i wywozem?

f.Jaką rolę odgrywa handel domokrężny?

g.W [illegible] rękach znajduje się handel /Polacy,Żydzi/?

h.W jakim stopniu handel oparty jest na reklamie?

i.Jak często i w jakie dni odbywają się targi w osadzie?
1.czem osada handluje?

j.Jeśli w osadzie odbywają się jarmarki,to
1.jak często i w jakie dni?
2.skąd przybywają kupcy i kupujący?
3.czem osada handluje?
4.jakie towary przywożone są przez przyjezdnych?
5.jaka jest wartość towarów poszczególnych przekupniów?
6.jaka jest wysokość obrotów i zysków?
7.jaką rolę odgrywają pośredniczy w kupnie?

k.Jeśli niema jarmarków w osadzie,to
1.dokąd ludność jeździ i jak daleko?
2.jak często ludzie udają się na jarmarki?
3.co wywożą na sprzedaż?
4.co kupują na jarmarku?

E.-Górnictwo i hutnictwo:

I.a.Jakie bogactwa mineralne znajdują się na terenie osady?
b.Czy eksploatuje się glinę,piasek,żwir,torf?
c.Jaka jest ilość szybów i kopalń czynnych?
d.Jakie są dane dotyczące eksploatacji bogactw mineralnych?
1.Jakie są źródła kredytu?
2.Jaka jest wysokość kapitału obrotowego?
3.Jakie jest urządzenie kopalń?
4.Jakie maszyny są używane i jaka jest ich siła napędowa?
5.Jaka jest ilość robotników?
6.Jaką ilość minerałów wydobywa się rocznie?
7.Jakie są koszta eksploatacji /cena maszyn,robocizny/?
8.Gdzie się znajduje rynek zbytu?
9.Jakie dochody przynosi kopalnia?

II.Jakie są dane dotyczące hutnictwa?
a.b.c.d.e.f.g.h.i.j. - jak w punkcie VII.C.I.

III.Jakie są stosunki społeczne i kulturalne górników?
a.Ile jest rodzin górników?
b.c.d.e.f.g.h. - jak w punkcie VII.C.V.

F.- Jaki jest budżet gminy /wyszczególnić pozycje po stronie rozchodu i przychodu/?

G.- a.Czy w osadzie są banki i jakie?
1.jaki jest kapitał zakładowy?
2.jakie są obroty?

b.Czy są kasy pożyczkowo-oszczędnościowe,ew.spółdzielnie?
1.jaki jest ich kapitał zakładowy?
2.jaka jest ich podstawa prawna?
3.jaka jest ilość członków?
4.jakie są obroty?

/-/

VIII. Instytucje oświatowe i kulturalne:
A.-Czy na terenie osady znajdują się instytucje oświatowe:
a.Stowarzyszenia specjalne?
1.jaki jest ich rodzaj?
2.jaka jest ilość członków?
b.Domy ludowe?
c.Biblioteki?
1.jaka jest ilość książek /dzieł i tomów/?
2.jaki jest stan czytelnictwa?
d.Świetlice?
B.- a.Czy osada posiada:
1.szkoły powszechne,zawodowe,średnie?
2.przedszkola i ochronki /podać liczbę uczniów i nauczycieli/?
3.kursy dla dorosłych /podać liczbę wykładających i słuchaczy/?
b.Przez kogo szkoły są utrzymywane?
C.-Czy w osadzie znajdują się instytucje kulturalne:
a.Muzea?
b.Towarzystwa lokalne,naukowo-kulturalne /np.krajoznawcze/?
D.-Czy osada posiada instytucje sportowe?
E.- a.Czy ludność należy do organizacyj kościelnych np.bractw?
b.Jaka jest ich organizacja?
c.Jaka jest ilość członków?
F.-Czy w osadzie znajduje się teatr,kinematograf,sala koncertowa?
G.-Czy w osadzie jest drukarnia /przez kogo jest utrzymywana/?
H.-Czy osada posiada szpitale,przytułki i schroniska?
a.Przez kogo są utrzymywane?
b.Jak dawno zostały założone?
c.Jaka jest ilość miejsc?
d.Jaki jest personel lekarski i pomocniczy?

IX. Zabytki sztuki i przyrody:
A.-Czy na terenie osady znajdują się:
a.Zabytki archeologiczne /np.grodziska,kurhany,mogiły,cmentarzyska/?
1.jakie wykopaliska zostały z nich wydobyte?
2.gdzie zostały złożone?
B.-Jeżeli w osadzie znajduje się kościół,to
a.Jakie są jego dzieje?
b.Jakie zawiera zabytki sztuki?
C.- a.Czy osada posiada domy zabytkowe,pałace,pomniki,gmachy wyróżniające się pod względem stylu lub wielkości?
b.Czyją są własnością?
D.-Jakie zabytki przyrody znajdują się w osadzie?

X. Informacje turystyczne:
Czy w osadzie znajduje się schronisko,zajazd,hotel etc.?

XI. Informacje bibliograficzne:
A.-Jakie opracowania monograficzne dotyczą osady?
B.-Czy informacje o osadzie znajdują się w ogólnych rozprawach naukowych,słownikach,czasopismach?
C.- a.Jaki jest materjał źródłowy,dotyczący osady?
b.Gdzie się znajduje?

----o----

Nr. .....

KWESTJONARJUSZ
do badań terenowych
„Słownika Geograficznego Państwa Polskiego".

.....

Nazwisko, imię, zawód i dokładny adres dającego odpowiedzi.

Objaśnienia.

1. Odpowiedzi należy podawać na oddzielnych arkuszach formatu t. zw. handlowego (t. j. wymiaru niniejszego kwestjonarjusza).
2. W nagłówku arkusza należy podać Nr. kwestjonarjusza, nazwisko, imię i dokładny adres dającego odpowiedzi.
3. Przy odpowiedziach należy podawać dokładną numerację, uwzględnioną w kwestjonarjuszu bez powtarzania samych pytań (np. IV. C. a. 1).
4. Na pytania, które są wydrukowane garmondem, odpowiedź jest konieczna; na pytania wydrukowane petitem, odpowiedź jest pożądana, w razie specjalnych trudności można ją pominąć.
5. Odpowiedzi muszą być krótkie, zwięzłe, ale wyczerpujące.
6. Wszystkie miary (o ile niema zastrzeżenia przy odpowiednim punkcie kwestjonarjusza) podawać należy w miarach dziesiętnych: km., ha., tonnach i t. d.
7. Przy każdym punkcie musi być podana dokładna wiadomość, na jakich źródłach odpowiedź została oparta.
8. W razie braku źródeł historycznych należy pytanie pozostawić do wypełnienia przez Biuro Redakcyjne.
9. Po wszelkie wyjaśnienia, dotyczące niniejszego kwestjonarjusza, należy zwracać się bezpośrednio albo do odpowiedniej Podkomisji Regjonalnej „Słownika", pod adresem:

.....

albo do Biura Redakcyjnego (Warszawa, Karowa 31).

I. A. Oficjalna nazwa samodzielnej jednostki administracyjnej i jej charakter.

Uwaga: Pod nazwą „samodzielna jednostka administracyjna" rozumiemy najniższą jednostkę terytorjalną administracji ogólnej na terenie powiatu, np. gmina miejska, wiejska, obszar dworski.

.....

B. a. województwo b. powiat c. parafja

II. Nazwy miejscowości na terenie jednostki administracyjnej.

A. Oficjalne nazwy miejscowości z podaniem ich charakteru. W nawiasie podać:
   a. Jak brzmi nazwa w ustach ludności miejscowej?
   b. Jaki jest jej drugi przypadek?
   c. Jaka jest jej forma przymiotnikowa?

Uwaga: Przy określaniu charakteru miejscowości należy opierać się na następującym wykazie: cegielnia, folwark, gorzelnia, karczma, kolonja, kopalnia, latarnia morska, leśnictwo, leśniczówka, miasto, miasteczko, nadleśnictwo, osada, osada fabryczna, osada młyńska, probostwo, przedmieście, przysiółek, przystanek kolejowy, pustkowie, smolarnia, stacja kolejowa, tartak, torfiarnia, uzdrowisko, wieś, wybudowanie, zakład kąpielowy, zamek i t. d.

III. Władze i urzędy.

A. W jakich miejscowościach na terenie jednostki administracyjnej znajdują się władze i urzędy (administracyjne, sądowe, skarbowe, pocztowe, kościelne, szkolne etc.)?

B. Jak daleko jest (w km) od poszczególnych miejscowości do:
   a. miasta powiatowego
   b. urzędu gminnego
   c. poczty (podać nazwę)
   d. najbliższej stacji kolejowej (podać nazwę).

C. Do jakich parafij katolickich, ewangielickich i t. d. (podać ich nazwy) należą miejscowości na terenie jednostki administracyjnej?

IV. Położenie geograficzne.

A. a. Jaki jest obszar w ha (lub innych miarach znanych na miejscu) jednostki administracyjnej?
b. Ile ziemi przypada na poszczególne miejscowości?
Uwaga: Po informacje należy zwrócić się do władz administracyjnych lub skarbowych (w gminie lub starostwie).

B. Jakie są najważniejsze cechy krajobrazu w granicach jednostki administracyjnej, czy są:
a. lasy,
b. torfowiska,
c. góry (podać wysokość w metrach nad poziomem morza),
d. wzgórza (podać wysokość najwyższych wzgórz w metrach nad poziomem morza),
e. skały,
f. wyspy,
g. doliny,
h. wydmy,
(Jakie są ich nazwy?)

C. Czy są w granicach jednostki administracyjnej i jakie posiadają nazwy:
a. 1. rzeki, wzgl. rzeczki,
2. potoki,
3. brody,
4. kanały (osuszające i żeglugowe),
5. źródła (ew. jaki jest ich skład mineralny?)
b. 1. jeziora, stawy (jaka jest ich największa głębokość w metr. i powierzchnia w ha; czyją są własnością?
2. bagna, moczary, błota (jaka jest ich powierzchnia w ha?)

D. a. Jakie są gleby w granicach jednostki administracyjnej (podawać w terminologji miejscowej z objaśnieniem znaczenia?)
b. Ile ziemi (w ha lub w miarach, które są znane na miejscu) wypada w przybliżeniu na poszczególne klasy gruntowe?
Uwaga: Po informacje należy zwrócić się do władz administracyjnych lub skarbowych (w gminie lub starostwie).

V. Położenie topograficzne.

A. Jaki jest kształt i położenie poszczególnych wsi i osad z podaniem nazwy wsi lub osady (podać plan lub szkic planu tych wsi lub osad, uwzględniający: a formy terenu, b. wody, c. skupienie poszczególnych osiedli z wymienieniem nazw zagród, tartaków, cegielni, karczem, d. ich stosunek do dróg, przebiegających przez osadę).

B. a. Jak są budowane w poszczególnych miejscowościach domy i z czego (podać fotografje lub rysunek kilku chat, najstarszej, średniej i najnowszej?)
b. Jaki jest rozkład zabudowań gospodarskich (podać typowe przykłady, o ile możności z planem?)

C. a. Jakie są nazwy części wsi, łąk, ugorów, (ewent. uroczysk, polan, hal, kopców, kurhanów, okopów, grodzisk etc.) na terenie jednostki administracyjnej?
b. Podać nazwy większych ew. starszych obszarów polnych.

VI. Informacje historyczne.

A. a. Jakie wspomnienia i tradycje historyczne istnieją wśród ludności?
b. Czy przechowały się jakie tradycje rodowe?

B. Jakie archiwa znajdują się na terenie jednostki administracyjnej i w jakiej miejscowości?
a. państwowe (1. administracyjne, 2. sądowe).
b. niepaństwowe (1. kościelne, 2. samorządowe, 3. instytucyj użyteczności publicznej, 4. organizacyj gospodarczych, 5. prywatne kolekcje archiwalne, 6. archiwa rodowe i rodzinne).
c. jakiego rodzaju materjały archiwalne znajdują się w nich i do jakiego terenu się odnoszą?

VII. Stosunki gospodarcze i społeczne.

A. Jakie środki komunikacyjne posiadają poszczególne miejscowości na terenie jednostki administracyjnej?
a. Czy jest ruch autobusowy i dokąd?
b. Jakie są środki komunikacji wodnej?

B. Rolnictwo.

a. Jaka jest liczba gospodarstw rolnych w poszczególnych miejscowościach (należy uwzględnić gospodarstwa włościańskie — oddzielnie folwarki, w tym ostatnim wypadku należy podać imię i nazwisko właściciela.
Uwaga: Wyjaśnić, co się brało za podstawę wyróżnienia folwarku).

b. Jaki jest rozmiar (w ha) poszczególnych gospodarstw? (podać ogólne zestawienie dla całej jednostki administracyjnej).
Uwaga: Po informacje należy się zwrócić do władz administracyjnych lub skarbowych (w gminie lub starostwie).
Wielkość gospodarstw należy klasyfikować według następującej skali:

od	0.0	do	0,5	ha:
„	0,5	—	1	„
„	1	—	2	„
„	2	—	3	„
„	3	—	4	„
„	4	—	5	„
„	5	—	10	„
„	10	—	20	„
„	20	—	50	„
„	50	—	100	„
	powyżej 100			„

c. Jaka jest forma władania ziemią. (gospodarstwo samodzielne, dzierżawa, ziemia deputatowa, użytkowa, spółka, teren gminny)?
d. Jakie są systemy gospodarki rolnej (gospodarstwo polowo-pastewne, trójpolówka, ulepszona trójpolówka, gospodarstwo płodozmienne, wolne gospodarstwo, ewent. dać opis)?
1. Jakiego rodzaju meljoracje zastosowane są w gospodarstwie?

B¹. Ogrodownictwo.
a. Czy jest warzywnictwo, sadownictwo, szkółkarstwo, kwiaciarstwo i w jakich miejscowościach?

B². Hodowla.
a. Czy jest i w jakich miejscowościach specjalnie rozwinięta jakaś gałąź hodowli (konie, bydło, trzoda chlewna, drób)?
b. Jaki jest rozmiar hodowli poszczególnych gatunków zwierząt (liczba i wartość; należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie.)

132

B³. Pszczelnictwo.

a. Czy jest i gdzie specjalnie rozwinięte pszczelnictwo, jeżeli tak, to mniejwięcej w jakich rozmiarach? (chodzi o produkcję w kg.; należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie).

B⁴. Przemysł rolny.

a. Jakie gałęzie obejmuje przemysł rolny (mleczarstwo, wyrób wina, gorzelnie, cukrownictwo, wydobywanie torfu, podać ewent. młyny, wiatraki, browary, krochmalnie, suszarnie owoców, fabryki marmelady, garbarnie, fabryki przetworów mięsnych)?

b. Jaka jest produkcja poszczególnych rodzajów przemysłu rolnego, (należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie)?

Uwaga: Powyższe wiadomości podawać z zaznaczeniem, w jakiej miejscowości dany zakład się znajduje.

B⁵. Rybołóstwo.

a. Jaki jest stan rybactwa sztucznego stawowego (podać produkcję roczną ryb w kg. z 1 ha za ostatnie pięciolecie z uwzględnieniem poszczególnych gatunków ryb)?

b. Jaki jest stan rybołóstwa rzecznego, jeziornego lub ewent. morskiego (podać przeciętne cyfry produkcji rocznej za ostatnie pięciolecie z uwzględnieniem poszczególnych gatunków ryb)?

c. Czy i jakie są organizacje rybaków (uwzględnić należy rybołóstwo morskie i jeziorne)?

B⁶. Leśnictwo.

a. Czyją własnością są lasy?

b. Jakie są i gdzie się znajdują zakłady przemysłu leśnego (tartaki i t. d.)?

B⁷. Czy rolnictwo we wszystkich miejscowościach stanowi wyłączny środek utrzymania rolnika, jeżeli nie, jakie jest jego zajęcie dodatkowe, czy zajmuje się np. wyrabianem sit, bron, wozów, kół i t.d. i w jakich miejscowościach (uwzględnić to tylko wtedy o ile to nie jest przemysł chałupniczy)?

B⁸. Stosunki społeczne ludności rolniczej:

a. Jaki jest podział ludności rolniczej (gospodarze i bezrolni) w poszczególnych miejscowościach?

b. Jakie rozmiary przybiera emigracja zarobkowa?

C. Przemysł:

Uwaga: Przy dawaniu odpowiedzi każdą miejscowość na terenie jednostki administracyjnej należy uwzględnić oddzielnie.

C¹. Przemysł fabryczny.

Uwaga: Pożądane jest dołączenie sprawozdań drukowanych poszczególnych fabryk.

a. Jaka jest liczba i rodzaj zakładów przemysłowych?

b. Wielkość zakładów przemysłowych:

1. Ilu fabryka zatrudnia robotników (mężczyzn, kobiet, dzieci)?

2. Jaka jest liczba maszyn (a. czynnych, b. nieczynnych) i z jakim napędem?

3. Ile jest warsztatów?

c. Jaka jest wysokość kapitałów zakładowych?

d. Dane dotyczące produkcji:

1. Jakie są rodzaje wyrobów?

2. Jaka jest ilość i wartość rocznej produkcji (należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie).

C². Chałupnictwo:

Uwaga: Pod wyrazem chałupnictwo należy rozumieć rzemiosło pracujące na zamówienie przedsiębiorcy, który dostarcza rzemieślnikowi materjałów, czasami narzędzi i pracy. Od robotnika faktycznie chałupnik różni się tylko pracą we własnym warsztacie, od rzemieślnika — zależnością od przedsiębiorcy.

a. Jakiego rodzaju gałęzie przemysłu obejmuje chałupnictwo?

b. Ilu jest chałupników?

c. Jaka jest organizacja chałupnictwa?

1. Jaki jest stosunek chałupnika do dostawcy (czy surowiec nabywany jest drogą kupna czy zamiany)?

2. Kto jest nakładcą chałupnika (dostawcy surowca, składnicy, kramarze, kupcy, przemysłowcy)?

C³. Rzemiosło.

Uwaga: Pod wyrazem rzemiosło należy rozumieć pracę wykonywaną przez samodzielnego pracownika (rzemieślnika) pracującego we własnym warsztacie, własnemi narzędziami, na własne ryzyko i rachunek.

a. Jakie są rodzaje rzemiosł?

b. Jaka jest liczba warsztatów rzemieślniczych?

c. Czy rzemieślnicy posługują się siłami pomocniczemi (podać przeciętną liczbę)?

d. Gdzie się znajduje rynek zbytu?

C⁴. Przemysł ludowy.

a. Jakie są rodzaje przemysłu ludowego (wyrób przedmiotów o charakterze artystycznym, ceramika ozdobna, wyrób kilimów, koronkarstwo, koszykarstwo etc.)?

b. Jaka jest liczba warsztatów?

c. Jakie są dane, dotyczące produkcji? (należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie).

C⁵. Stosunki społeczne warstwy robotniczej i rzemieślniczej.

a. Ilu jest robotników (podać przeciętną liczbę członków rodzin robotniczych, znajdujących się na utrzymaniu robotników)?

b. Jaki jest podział zawodowy warstwy robotniczej?

D. Handel.

Uwaga: Przy dawaniu odpowiedzi każdą miejscowość na terenie jednostki administracyjnej należy uwzględnić oddzielnie. Po informacje w sprawie odpowiedzi, należy zwrócić się do władz administracyjnych lub skarbowych (w gminie lub starostwie).

a. Ile jest przedsiębiorstw handlowych?

b. Ile zatrudniają osób przedsiębiorstwa prywatne, poza członkami rodziny (podać przeciętną liczbę dla każdego przedsiębiorstwa)?

c. Jaki charakter mają przedsiębiorstwa handlowe?

1. detaliczny?

2. hurtowy?

3. jakiemi towarami handlują?

d. Czy istnieją spółki i przedsiębiorstwa udziałowe i jaki jest ich kapitał zakładowy?
e. W czyich rękach znajduje się handel (Polacy, Niemcy, Żydzi i inni)?
f. 1. Jak często, w jakie dni i w jakiej miejscowości odbywają się targi?
2. Czem ludność specjalnie handluje?
g. Jeśli odbywają się jarmarki, to
1. jak często, w jakie dni i w jakich miejscowościach?
2. Czy mają specjalny charakter (np. jarmarki na konie, bydło i t. d.)?
3. Skąd przybywają kupcy i kupujący?
h. Jeśli niema jarmarków na terenie jednostki administracyjnej, to dokąd ludność jeździ i jak daleko?

E Górnictwo i hutnictwo.

Uwaga: Pod wyrazem huty należy rozumieć przedsiębiorstwa, w których otrzymuje się metale z rudy kopalnej. Przy dawaniu odpowiedzi każdą miejscowość na terenie jednostki administracyjnej należy uwzględnić oddzielnie.

E[1]. a. Jakie minerały znajdują się na terenie jednostki administracyjnej?
b. Czy eksploatuje się glinę, piasek, żwir, torf, węgiel brunatny, piaskowiec, bursztyn, rudę bagienną?
c. Jaka jest liczba szybów i kopalń czynnych?
d Jakie są dane, dotyczące eksploatacji bogactw mineralnych?
1. Jaka jest liczba robotników?
2. Jaką ilość kopalin użytecznych wydobywa się rocznie)?
(należy podawać przeciętne dane roczne statystyczne za ostatnie pięciolecie).
e. Czy są ślady istnienia dawnych kopalń?

E[2]. Jakie są dane, dotyczące hutnictwa?
a, b, c. d. Jak w punkcie VII. C[1].

E[3]. Jakie są stosunki społeczne górników?
a, b. — jak w punkcie VII. C[3].

F. Jaki jest roczny budżet gminy (wyszczególnić pozycje po stronie rozchodu i przychodu): (podać dane za ostatnie pięciolecie)

G. a. W których miejscowościach znajdują się banki i jakie?
1. Jaki jest ich kapitał zakładowy?
b. Czy są kasy pożyczkowo oszczędnościowe, ew. spółdzielnie?
1. Jaki jest ich kapitał zakładowy?
2. Jaka jest ilość członków?
Uwaga: Pożądane jest dołączenie sprawozdań drukowanych tych instytucyj.

H. Czy jest straż ogniowa i jaka jest jej organizacja?

VIII. Instytucje oświatowe i kulturalne.

Uwaga: Przy dawaniu odpowiedzi każdą miejscowość na terenie jednostki administracyjnej należy uwzględnić oddzielnie.

A. Jakie są instytucje oświatowe:
a. Stowarzyszenia specjalne:
1. Jaki jest ich rodzaj (podać tytuł)?
2. Jaka jest liczba członków?
b. Domy ludowe?
c. Bibljoteki lub czytelnie (ich nazwa):
1. Jaka jest liczba książek (dzieł i tomów)?
d. Świetlice?

B. a. Jakie są i przez kogo są utrzymywane:
1. Szkoły powszechne, zawodowe, średnie?
2. Przedszkola i ochronki?
3. Kursy dla dorosłych?
(Podać liczbę szkół każdego typu, liczbę uczniów i nauczycieli).

C. Jakie są instytucje kulturalne (podać ich nazwę)?
a. Muzea?
b. Towarzystwa lokalne, naukowo-kulturalne (np. krajozn.)?

D. Jakie są towarzystwa sportowe i turystyczne?
E. Czy jest teatr, kinematograf, sala koncertowa?
F. Czy jest drukarnia (przez kogo jest utrzymywana)?
G. Jakie są szpitale, przytułki, schroniska?
a. Przez kogo są utrzymywane?
b. Jak dawno zostały założone?
c. Jaka jest ilość miejsc?

IX. Zabytki sztuki i przyrody.

Uwaga: Przy dawaniu odpowiedzi, każdą miejscowość na terenie jednostki administracyjnej należy uwzględnić oddzielnie.

A. Jakie znajdują się zabytki archeologiczne (np. grodziska, kurhany, mogiły, cmentarzyska, ruiny, dawne wały obronne, szczątki osad)?
a. Jakie wykopaliska zostały z nich wydobyte?
b. Gdzie zostały złożone?

B. Czy są wyjątkowo stare drzewa, wielkie głazy, szczególnie godne zachowania skały, lasy, gaje, uroczyska o wyglądzie pierwotnym i inne zabytki przyrody (podać nazwy i dokładnie określić miejsce)?

X. Informacje turystyczne.

Czy jest i w jakiej miejscowości schronisko, zajazd, hotel e. t. c.?

XI. Informacje bibljograficzne.

A. Jakie opracowania monograficzne dotyczą jednostki administracyjnej i poszczególnych miejscowości?
B. a. Jaki jest materjał źródłowy, drukowany, dotyczący osady?
b. Gdzie się znajduje?

Druk. W. Cywińskiego, Warszawa, Nowy Świat 36.

9571
III